

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1995.
JÚLIUS-
AUGUSZTUS

CXXX. évfolyam

Erdészeti Lapok
Az Országos Erdészeti Egyesület
folyóirata
CXXX. évfolyam 7-8. szám
(július-augusztus)
HU ISSN 1215-0398

A Szerkesztőbizottság tagjai: Apatóczy István, dr. Balázs István, dr. Bartha Dénes, Gencsi Zoltán, dr. Góbbölös Antal, Kertész József, Kovács Gábor, Mizik András, Pintér Ottó, Pápai Gábor (a bizottság elnöke), Sántha Antal, Steiner József, dr. Szendrői László, dr. Szikra Dezső, dr. Szodfridt István, Varga Béla.

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: SÁGI MARGIT

Kiadó: Országos Erdészeti Egyesület
 1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó: dr. Szikra Dezső

Szerkesztőség: 1027 Budapest,
 Fő u. 68.

Telefon: 201-7737

Nyomdai munkák: Csathó és Társa Nyomdaipari Kft. Eger
Felelős vezető: Csathó Emil

A kézirat lezárva: 1995. július 10.

Terjeszti: a Magyar Posta. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad (1027 Budapest, Fő u. 68.). Megjelenik havonta.

A címlapon: Vándorgyűlés Pusztabányán.
Fotó: Pápai Gábor

СОДЕРЖАНИЕ

Выездная Сессия Венгерского Лесного Общества	197
A. Madas: Современные вопросы лесной политики Венгрии	218
П. Кэзди: Наши забытые древесные породы рябина (<i>Sorbus L.</i>)	232

TARTALOM

VÁNDORGYŰLÉS '95 – PÉCS

Tóth Aladár: Erdészszemmel Baranyáról	197
OEE Közgyűlés	201
Főtitkári beszámoló	202
Ellenőrző Bizottsági Beszámoló	207
Kitüntetések	208
Hozzászólások	210
A résztvevők	214

ERDÉSZETI POLITIKA

Dr. Madas András: Az erdészeti politika... ..	218
Bartha Pál: Gondolatok az erdészeti szakigazgatás elméleti alapjainak korszerűsítéséről	221
Telegdy Pál: A másodlagos szövetkezetekről	223
Dr. Balázs István: Magánvélemény	224
Jérôme René: MOSZ akció a magánerdőkért	225
Burget Lajos: Erdészetalálkozó a Nyírerdő Rt.-nél	226
Drámai hangvétellű évzáró egyetemünkön (Sopron)	227
Dr. Tibay György: Erdészet – Piac – Társadalom	229
Bánó László: Az agykontrollról	230

TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK

Kézdy Pál: Elfelejtett fafajaink: a berkenyék	232
Dr. Szodfridt István: Még egyszer a termőhelytípus-rendszerrel	235

VADGAZDÁLKODÁS - VADÁSZAT

Dr. Kovács Árpád: Állásfoglalás	237
---------------------------------------	-----

ERDŐKERÜLŐBEN

Balatonfüred 11. Európai Bányász-Kohász Találkozó	240
Detrich Miklós: Tibor bácsi őrangyala	242
Mannhardt András: Lélektani lelemények	243
Dráva völgye Kupa	244
Pápai Gábor: Egy átalakult erdő az átalakulásról	245
Dr. Szodfridt István: Nagy elődeink nyomában	246
Andrési Pál: A természet kalendárium	248
Eszes Ferenc: A tavaszi félév eseményei	250
KÖNYVISMERTETÉS	251
EGYESÜLETI HÍREK	256

INHALT

GENERALVERSAMMLUNG '95 des Forstvereines	197
Dr. Madas, A.: Aktuelle Fragen der Forstpolitik	218
Kézdy, P.: Vergessene Gattung – die Sorbidae	232

CONTENTS

The Hungarian Foresters Assembly '95.	197
Madas, A.: Up-to-date questions related to forest policy in Hungary	218
Kézdy, P.: The forgotten native species: <i>Sorbus L.</i>	232

„Tegye csak mindegyik maga kötelességét,
és ne valami egyet, hanem azt ugyan
emberül.”

Széchenyi

A Mecseki Erdészeti Rt. a kárászi erdészetnél Pusztabányán adott otthont a Vándorgyűlés szakmai bemutatójának és a majd ezer érdeklődőnek. Az időjárás a dobogókői „büntetés” után most kegyeibe fogadta az erdészeket. Haragoszöld, a sok csapadéktól felüdült erdő fogadta a délutáni megnyitót.

Előtte a repülő, ejtőernyős klub ejtőernyősei, *Aradi Csaba*, *Steiner József*, *Nagy József* és *Selymes László* hajtottak végre bravúros célbaugrást.

Schmotzer András OEE elnök és *Káldy József* vezérigazgató köszöntötte a résztvevőket a szónoki emelvénynek „átalakított” magaslesről.

Káldy József felolvasta a Magánerdő Tulajdonosok Egyesületének köszöntését.

„Tisztelt Vezérigazgató úr!

A Magánerdő Tulajdonosok Egyesülete nevében köszöntöm az OEE Vándorgyűlést. Kívánok nagyon eredményes és tartalmas munkát. Bízom benne, hogy ez a rendezvény is élő

fogja segíteni az erdészársadalom és a magánerdőtulajdonosi réteg minél harmonikusabb és hatatosabb együttműködését.

Szalóky Tibor elnök”

Majd megemlíttette, hogy 17 évvel ezelőtt rendeztek a mecseki erdészek hasonló összejövetelt, majd megköszönte a közreműködők odaadó munkáját. Külön kiemelte *dr. Papp Tivadar*, *Szőnyi János*, *Túrós László*, *Steiner László*, *Kiss Károly*, *Kató Sándor*, *Tóth Aladár*, *Német Szilveszter* és *Pogrányi Gyula* kollégák nevét, akik rendkívül sokat tettek a rendezvény sikere érdekében. De a sikerhez az egész régió összefogására szükség volt.

Főhajtással emlékezett a jelenlévő erdészek sokasága azokra, akik sokat tettek a magyar erdőért. (A vezérigazgató *Káldy Józsefre*, az édesapjára emlékezett. Valószínű, nem volt egyedül.) Köszöntötte a 39 kiállítót, akik elhozták legkorszerűbb termékeiket, bizonyították, hogy csak az örökös fejlesztéssel juthatnak előbbre.

TÓTH ALADÁR

Erdésszemmel Baranyáról

Általános leírás

Baranya megye a Dunántúl délkeleti sarkában a Duna és a Dráva szögletében fekszik. Északon a somogyi Zselic és a Tolnai-Domság, keleten a Duna és a Nagyalföld, délen a Dráva és Szlavónia, nyugaton pedig a Belső-Somogyi erdős síksága határolja.

A megye északi része hegyes-dombos, a déli főleg lapályos, sok változatossággal. Három kis hegységrendszer van a megyében: a Mecsek, a Villányi hegység és a Baranyavári hegyek. Mindhárom kelet-nyugati irányú. A megye közepén található a Mecsek fő vonulata, amely három részből áll: Nyugati Mecsek, Jakabhegy 602 m; a Középső Mecsek: Misina 531 m, a Tu-

bes 612 m; és a Keleti Mecsek: Dobogó 549 m, a Hármashegy 604 m és a Zengő 682 m magas csúcsokkal. A Mecsekhez nyugaton a Zselic egy része (Sasrét-Alsókövesd), északon a Hegyhát és a Völgyesség (Sásd-Kisvaszar), keleten a Véménd-Geresdi-Domság, délen a Mecsekalja és a Baranyai-Domság csatlakozik. A Siklói síkságból szigetként emelkedik ki a Tenkes 409 m, a Feketehegy 341 és a Nagyharsányi hegy vagy Szársomlyó 442 m magas csúcsokkal. A Baranyavári hegyek a jelenlegi országhatártól délre Pélmonostortól Vörösmartig húzódnak. legmagasabb csúcsa a Kötető, 243 m.

A Mohácsi Síkság Villánytól a Dunáig terjed, és a Nagy-Alföldhöz tartozik. Ez a vidék Baranya legtermékenyebb része. Moháctól délre a Duna mentén helyezkedik el az ártéren a Bédai erdőtest. A megye határa átnyúlik a Dunán a Mohácsi szigetre. Itt van a Karapancsai-erdő. A Duna melletti ártéri erdők Bajához tartoznak.

A Dráva völgye vagy Drávamellék nyugati része a híres Ormánság, amely nemcsak földrajzi, hanem néprajzi egység is. A megye nyugati részén az Ormánság és a Zselic között helyezkedik el a Szigetvár és környéke, szép sík vidék, a Gyönyörű Szentegáti erdővel.

A Mecsek vízvázalató is egyben. A Nyugati- és Középső Mecsek északi oldalának patakjai a Baranya csatornán, a Keleti Mecsek vizei a Völgyesgi patakon keresztül a Kaposon majd a Sión át érik el a Dunát. A déli oldalon a Gyöngyösök, Almáspatak, Bükkösi víz, Okor, Pécsi víz a Fekete vízé egyesülve ömlik a Drávába.

A Pécsvárad-Szederkény-Villányi völgy vizeit a múlt században szabályozott Karasica gyűjti össze, amely a határon túl, Kis-Köszegnél ömlik a Dunába. A Mohácstól északra lévő területek vizeit a Csele patak gyűjti össze és viszi a Dunába.

Természetes tavak alig vannak Baranyában. Legnagyobb vízfelület a mesterséges Orfűi tavak. Szép halastórendszerek vannak Sumony, Bikal térségében és a Karasica völgyében. A Mecsek forrásokban gazdag vidék. A három legnagyobb karsztforrás a Vízfő, a Tette és a Kőlyuk, amelyek vízgyűjtője a Középső-Mecsekben van. A Tette forrás vize teljes egészében a városi vízvezetékét táplálja.

Történet

A megye változatos felszíne, termékeny földje, kellemes, kiegyenlített, meleg éghajlata miatt a történelmi korban állandó lakott hely volt. A kőkorszaki ember még mammutra és barlangi medvére vadászott Baranyában. Az i.e. III. évezredben a kő és a rézkor határán a zengővárkonyi leletek szerint már földművelő és állattenyésztő nép lakta a vidéket állandó településeken.

Az i.e. I. évezred körül, a korai vas korban jelentek meg nyugatról az illírek, akik fejlett gazdálkodást folytattak. Őket a kelták szorították ki. Időszámításunk kezdetére Dunántúl Pannónia néven római uralom alá került. A tartomány székhelye Aquincum (Óbuda) lett. A rómaiak kiépítették a

hadiutakat az őrtornyokkal együtt, és megkezdődött a békés hódítás. Kereskedők és katonák családostól telepedtek le Pannóniában. Terjedt a római életforma és a civilizáció. A III. század végén az ismétlődő barbár betörések miatt a tartomány polgári székhelyét áthelyezték Aquincum-ból Pécsre, Sopianaeba. A katonai központ továbbra is Aquincum maradt. Erre az időszakra esik a kereszténység megjelenése Baranyában és ekkor kezdték el építeni az ókeresztény sírkamrákat.

A római birodalom bukása után a népvándorlás korában sok nép fordult meg vidékünkön. A hunok, gótok, gepidák és longobárdok után 568-ban az avarok kezére került Kárpát-medence földje. Két és fél évszázadon át erős birodalmat tartottak fenn. Az avar harcias, lovas pásztor nép volt. A legújabb kutatások szerint elődeinknek is tekinthetjük őket. Baranyát, mert határvidék is volt, sűrűn benépesítették. A településeik 3-5 km-re voltak egymástól a dombok és patakok melletti jó legelők között. A feltárt sírleletek szerint a fémművelésük magas technikai és művészi színvonalról tanúskodik. A harcosokat a lovakkal együtt temették el. Az avarok részben a nekik fizetett adókból, illetve a zsákmányból hatalmas kincseket halmoztak fel. Gazdaságuk és harciasságuk útjában volt a frank birodalom terjeszkedésének. Nagy Károly 781-796 között több hadjáratban leverte az avarokat és a kincseiket elrabolta.

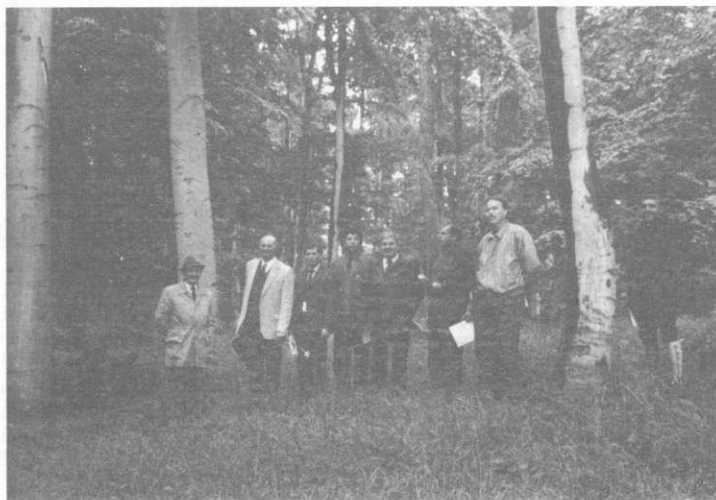
A magyar törzsek 896-ban vették birtokukba a Kárpát-medencét. Az avarok a magyarokat felszabadítóknak tekintették és keletös honfoglalás történt. A Kárpát-medencébe bejövő magyarok a frankok által leigázott avarokkal olvadtak össze. A székelyek egyes források szerint az avarok utódai. Más szerzők a magyar kalandozások célját az elhurcolt avar kincsek visszaszerzésével magyarázzák.

Baranyát Anonymus szerint Ete vezér szállta meg. Sok falu viseli a honfoglaló magyar hősök nevét: Árpád, Szabolcs, Hetény, Várkony, Gyula, Baksa, Ócsárd. A honfoglalást követően nagyon mozgalmas évszázad után Szent István megalapította a Pécsi Püspökséget.

II. András uralkodása alatt Baranyában vonultak át a kereszties hadak a Szentföldre. Az 1241. évi tatárjárás a vármegye népét majdnem teljesen kipusztította. Zsigmond királyt 1401-ben a felkelt főurak egy ideig a siklósi várban tartották fogva. A hagyomány szerint sikerült elmenekülnie, és Szentkirály faluban a patakból mosó asszonyok egy teknőben rejtették el. Hálából a király a falu összes családjának nemességét adományozott és a falu neve Szabadszentkirály lett.

Az egyre fenyegetőbb török veszélyt a nemzet nem tudta elhárítani. Szulejmán már rég készült a nagy hadjáratra nyugat felé. 1521-ben elesik Sabác, Nándorfehérvár, Zimony, Titel, a déli határvárosok. A szultán követé-

Az előkészítő bejáráson

Sziklai Oszkár (Vancouver)

Roppant meglepő számomra ez a nagy tömeg. Az érezhető összhang és a szak tudás nagyon nagy érték. Ezt az értéket itt a Vándorgyűlés helyszíne körüli erdőben lehet is látni. A szépen felújított, tisztított, gyérintett erdők a bizonyíték, hogy a magyar erdészek tudják, hogy mit hogyan kell csinálni. Ez azért is tölt el örömmel, mert elhoztam három kanadai erdőmérnököt, akik láthatják, hogy hogyan dolgoznak a magyar kollégák.

Biztos vagyok benne, hogy az ország más területein is hasonló minőségű erdőket fogok tudni mutatni. Büszke vagyok rá, hogy amit annak idején Sopronban tanultam, használhatom a világ minden táján, Kínától a Tűzföldig. S ez jó dolog.

ket küld Budára: békét ajánl a magyar királynak, ha seregét engedi átvonulni Horvátországon a Habsburg országok elleni támadásra. II. Lajos ezt megtagadta, és megindult a Magyarországra nézve végzetes támadás.

1526. aug. 20-án a török sereg a magyarok téllenségét kihasználva akadálytalanul kelt át Eszéknel a Dráva ősi hídján és augusztus 29-én délután a mohácsi síkon másfél óras csatában szétverte a magyar sereget. A 15 ezer elesett hőst a siklósi vár úrnője, Perényi Imre özvegye, Kanizsai Dorottya temettette el. A csatában eltűnt II. Lajos, a fiatal, mindössze húsz éves magyar király is. Holttestét október 19-én találták meg a Csele patak partján elhantolva, majd Székesfehérváron temették el. Egyesek szerint a Csele patakba veszett, mások szerint megölték. A néphit szerint a dunaszekcsői várhegygel szemben a Duna partján lévő kápolnát – amelynek romjai ma is látszanak – arra a helyre építették, ahol a királyt megölték, és ahonnan csak később vitték a Csele patakhoz...

A csata utáni napokban a törökök végigrabolták Baranyát és az ország középső részét, majd sietve elmentek, mert maguk sem hitték, hogy Mohácsnál az egész magyar haderőt verték szét és győzelmükkel megnyílt az út Magyarország felé. A törökök sem tudták, hogy meghalt a király is. Csak két évtized után tért vissza a török meghódítani az országot, miután meggyőződött, hogy a nemzet képtelen a katonai ellenállásra.

A török uralom alatt falvak egész sora néptelenedik el, lakóit rabságra viszik. A török saját emberein kívül délszlávokat is betelepített, majd megkezdte Baranyában a török közigazgatás kiépítését.

Szigetvárt 1566-ban Zrínyi Miklós már nem tudta megvédeni. Elesett a híres vár. A hősök utolsó csepp vérujuk védtek. Még a győzelem előtt meghalt II. Szulejmán szultán is, akinek most állított emlékművet egykori táboruk helyén a török állam.

A költő Zrínyi Miklós 1664 elején felgyűjtja a híres eszéki hidat, a törökök fő felvonulási útján, de a bécsi udvar nem támogatta az ország felszabadítására tett kísérleteit.

A török kiűzésekor volt a nagyharsonyi csata 1687. augusztus 21-én, amely a felszabadító seregek teljes győzelmével végződött. Ezt az ütközetet nevezik második mohácsi csatának.

A török félhold másfél évszázada alatt Baranya lakosságának nagy része kipusztult. A megmaradt lakosság erdőben, hegyekben, árterekben keresett menedéket és várták a szabadulást. Az elnéptelenedett falvak földjei is műveletlenek maradtak. Baranya lakossága a török kiűzése előtt 200 ezer volt, a török kiűzése utáni első összeírásokról alig lehetett 20 ezer embert találni. I. Lipót a megye földjeit a török kiverése után elajándékozta, de nem a régi tulajdonosok utódainak, hanem saját hűveinek. A lakatlan birtok benépesítésére német telepéseket hoztak, ezzel a lakosság összetétele jelentősen megváltozott. A török elől a felvidékre és a nyugati országrészbe menekült magyarság egy része visszatért szülőföldjére, őket követték a kereskedők és az iparosok. A szerzetesek és egyházak is megkezdtek működéssüket. A reformáció viharai elmúltak, a gazdasági élet is megindult már, amikor 1704-ben a kurucok foglalták el és sarcolták meg Baranyát, majd távozásuk után a rácook – akik a császáriakkal rokonszenveztek – rabolták végig a vidéket.

A Rákóczi szabadságharc bukása után újra indult az élet. Az új birtokosok keresték a munkaerőt és megkezdődik a tervszerű betelepítés. Így keletkezett a Karasica mentén egy német sziget: a Schwabische Türcki, vagy ahogy magyarul mondják „Sváb Törökország”. A délszláv betelepülés pedig új erővel indult meg. Mária Terézia és II. József uralkodása alatt az ipar fejlődése, az árutermelés, a kereskedelem és a polgárosodás tovább folytatódik.

A napóleoni háborúk nagy terhet rótnak a megyére. 1797-ben 130 ezer mérőgabonát és 441 ökröt vetettek ki, és még 1264 újoncot is kellett állítani. A nemesi felkelés előírásai szerint a földesúr minden húsz telek után egy lovas, a jobbgyság két gyalogos katonát adott. A kisházás birtokból nyolc számított egy teleknek. A nemesi felkelők a győri csatában harcoltak. Ezen kívül a komáromi vár épfítéséhez 2000

munkást, Erzsibe a dunai híd létesítéséhez 500 embert kellett küldeni felszereléssel együtt. Még nagyobb teher volt azonban a csatában megsebesült francia katonák elhelyezése és gyógyítása. Nem lévén elegendő hely Péccsot, Bükkösdön és Belyén a kastélyban, Pécsváradon a kórházban és még a környező falvakban is kellett sebesülteket elhelyezni. A megye I. Ferenc abszolutizmusa miatt sokat harcolt a jogiáért.

A szabadságharc alatt a Jellasics seregének szánt utánpótlási szekereket fogják el Oroszlónál, Percel Mór vezetésével. Az ipari fejlődés a kiegyezés után indul meg Baranyában, és az első világháborút követő szerb megszállás-
kor ér véget.

Ér véget 1918. november 14-én vonultak be. A határ a Mecseken húzódott: Jakabhegy – Keresztkúnyhó – Árpádtető – Koszonya – Kővestető – Hármashegy vonalában. Jugoszláv kormánybiztos neveztek ki főispánnak. A szerbek a magyarországi tanácsköztársaságra hivatkozva még további megszorításokat akartak bevezetni. A tanácsköztársaság bukása után viszont tárt karokkal fogadták az ide menekülő kommunistákat. Mivel a szerbek a magyar közigazgatást nem szüntethették meg, ezért a kommunista befolyás alá került szociáldemokratáknak engedték át a vezetést, akik a megszállást meg akarták hosszabbítani, sőt kikialtották a Baranyai Szerb Köztársaságot. A magyar nemzeti hadsereg 1921. augusztus 22-én történt bevonulásával ért véget a szerb megszállás.

Trianon elvette a „baranyai háromszöget”, a Baranyavári járás nagy részét: 1143 km² területtel, 33 községgel és 51 321 lakossal. A Dráva határfolyó lett, megszűnt Szlavóniával a természetes kapcsolata.

1944. november 29-én bevonultak a szovjet csapatok.

1956-ban a bányászokból és egyetemistákból álló kis csoportok szembeálltak az oroszokkal, majd a Meccsre menekültek és feloszlottak.

Kovács Gyulánét és Mester Gézanét a tagság többsége Erzsike és Jucika néven ismeri, ha telefonon keresi a titkárságot valamilyen ügyes-bajos dologgal.

A Vándorgyűlésen együtt sétáltak a különböző latinulok között. Kérdésekre elmondták, hogy nagy örömmel jöttek el, hiszen itt kézzel foghatóan látszik az ő munkájuk eredménye is. S hogy milyen fucsra érzés, hogy ők név szerint valamennyi tagársunkat ismerik és most közöttük vannak. Még annyit tettek hozzá, hogy az lenne az igazi, ha naprakész névsort és befizetéseket kapnának a tagnyilvántartáshoz.

Az 1960-as évektől a megyében nagy változások történtek. Megindult a vidékről a városba áramlás, új városrészek épültek a városok körül.

Baranya népei

Baranya lakosságát a honfoglalás óta állandó támadások érték. A tatárjárás okozta veszteségeket még kiheverte a nemzet, de a török másfél évszázados állandó rablása és embervadászata a megye nagy részét lakatlanná tette. A Németországhól történő tervszerű betelepítés mellett délről a délszláv bevándorlás is nagy méreteket öltött. Rácok (szerbek), szlovének, horvátok, sokácok, bunyevácok vándoroltak be és telepedtek le Baranyában. A betelepültek általában hamar megszerették új hazájukat és jó magyarok lettek, csak a nyelvünket tanulták meg nehezen. A soknemzetiségű Baranyában a második világháború utáni lakosságszereketében hatalmas változások történtek. A német lakosság egy részét kitelepítették, majd helyükre a Felvidékről áttelepített magyarok, betelepített moldvai csángók, vagy bukovinai székelyek kerültek. Jelentős volt ezen kívül az országrészek közötti vándorlás, vagy az Erdélyből történő egyéni áttelepülés. A lakosságszere 1949-re fejeződött be. Az ötvenes-hatvanas években a mezőgazdaság átszervezésekor megindult a megyében a városba költözés: Pécs, Komló, Siklós, Mohács, Szigetvár és a nagyobb községek felszűntek az ősi falvak lakói. Sok falu elsovadt, vagy lakatlanná vált (Gyűrűfő, Korpád). Baranya lakossága napjainkra kicserélődött és átrendeződött, a régi helyzetre már csak emlékezni lehet.

A Keleti Mecsek

Összefüggő hatalmas erdőtömb, ez a Mecsek legmagasabb része. A községek az erdőtömb lábánál fekszenek. Mindössze három község: Kisújványa, Püspök-szentlászlói és Óbánya van a hegyek között. Szép völgyek egész sora indul a csúcsok közötti hajlatokból. A Keleti-Mecsek kapuja a Zobák-hágó. Három irányból találkozunk itt az utak: Pécs, Komló és Magyaregregy felől. A legnagyobb völgy a magyaregregyi, amelyben az ősi országút haladt. A mellékvölgyekben Takányó, Hidasi, Singödör, Várvo, Kárászi, Vékény, Váraljai völgyekben bővízi patakok erednek.

A Keleti-Mecsek az árpádiházi királyok birtoka volt. Szent István bencés

apátságot alapított Pécsváradon. Astrik pécsváradai apát is tagja volt annak a küldöttségnek, amelyet Szent István a Koronáért és a címerért a pápához küldött.

A hagyomány szerint a Hármashegy alakjáról mintázták a címerben a hármass halmot. A pécsváradai várban rejtgetteék a szerczetesek Vak Bélát, aki II. Béla néven lépett trónra.

Réka várában született árpádiházi Szent Margit. A magyaregregyi völgyben volt a szultán sátra, az Egri csillagok szerint a Singödörnél. Barnakónél volt a titokzatos aranybánya. Itt pirított bányászta, amely nyomokban aranyat is tartalmazott.

A Várvo völgy oldalában van Mérévára, amely római őrtorony alapjaira épült. A várat a törökök elfoglalták, de már nem építették fel újra. Az 1960-as évek végén a Műemlék Felügyelőség rendbe hozta és erdőgazdaságunk kezelésébe került. Pusztabányán üveghutát működtött. Püspökszentlászlón a régi püspöki nyaraló jelenleg egyházi szociális otthon. A parkja csodálatos.

A Keleti-Mecsekben található a vándorgyűlésünk emblémáján szereplő gyönyörű virág, a vadpüsködsi rózsza, vagy másnéven bánáti bazsarózsa. A

növény igen fényigényes, ezért legnagyobb tömegben a vágásterületeken jelenik meg. Az állomány záródásával visszaszorul, sőt a fiatalosokból el is tűnik, hogy majd vágás után ismét teljes pompájában virulhasson. A virágzási idő nagyon rövid, mindössze 8-10 nap, április végén, május elején. A virág pedig egy nap alatt elfylrik. Levágva rövid időn belül elhervad. Termésében borsó nagyságú fekete magok vannak, amelyek ősszel érnek. A környéken regény rózsafüzét készítenek belőlük. A mag nehezen kel, gyakran átfekvők, a városi kertbe lehozva csak sínylődik, kicsi marad.

A vadpüsködsi rózsza csodaszép, titokzatos virág. Rövid a virágzási ideje, a lelőhelyét állandóan változtatja és tömegesen jelenik meg. Csak az találkozzhat vele, aki keresi, és csak az fényképezheti, akihez az időjárás is kegyes. Elfordult, hogy húsz centis ho esett a virágokra. Igazi vadvirág, csak a Keleti-Mecsekben érzi jól magát.

Ezek voltak Baranya legszebb részei. Kérjük Önöket, máskor is látogassanak el ide. Sok mindent lehet látni, de egy élet is kevés Baranya megismeréséhez.

A vándorgyűlés táskája

Sertésbőrből készült. A barka oldalon préselték, és a csapadéknak jól ellenálló festékreteget kapott. Ezen kiváló festék miatt egy kicsit hasonlít a műbőrhez, annál azonban sokkal erősebb. A táska zsebeiben lapul az erdőszél két legfontosabb eszköze: a colstok és a kacor. Munka közben csatloljuk a derekunkra a táskát, így mindkét kezünkkel szabadon dolgozhatunk és hajlógatás közben sem kell a táskát után kapkodni.

Az utolsó szó jogán a kacor szeretne szólni leendő gazdájához:

„A legfontosabb eszközöd, nélkülözhetetlen társad vagyok, az erdőnek pedig szinte mindenható ura. Sokféle alakom van: a díszes összecsukskhatótól a szerényebb kivételig, kézzelvel vagy anélkül, nagyon sok változatban készítenek. A ják élete függ tőlem: amelyiket megjelölöm, az a halál fia. De haláluk után sem hagyom békében nyugodni őket. Jelölésem alapján darabolják fel a törzseket és vizik a választékokat a fapiacra. Nem könnyű, sőt nehéz, felelősségteljes a feladat, amelyet mindig a legjobb tudásom szerint szeretnék ellátni. Különösen élvezem a munkámat, mert pénzre dolgozunk.

A faanyag árából sokmindent kell kifizetni, többek között a fizetésedet is, ezért

elvárom, hogy a leglelkismeretesebben bányáim a sok fejtőrészel és fáradsággal megkeresett pénzzel...

Mesterségem egyik része az élő fa kijelölése. Ilyenkor anyagiasságotmértézetem és a lehető legnagyobb gyengédséggel, szetettel és nem utolsó sorban szakértelemmel végzem a feladatomat. Mindig öröm tölti el, ha jó munkám eredményét, a szép erdőt látom.

Mesterségem másik része a választékolás vagy szép magyar szóval, a husztolás. Sok időt és türelmet igénylő munka ez. Ha bibát csinálsz, kedves gazdám, az nekem jobban fáj, mint Neked!

Ilyenkor legszívesebben megfordulnék a kezdedben: a nyelemmel ledörzsölném a rossz jelet a fárol, a tenyeredbe pedig beleírnám a véleményemet... A hibás választékolással sok pénzt veszünk. Ilyet csak egy kacorbetyár követhet el. Súlyosabb esetben – ha pl. lemezipari rönk helyett hammasosztályú fűrészrönköket választékolsz – erősebb kifejezéseket is használhatnék.

Nagyon kérek kedves gazdám, ne hozz szegyet a fejemre vagyis acélos pengémre, mert te tudod a legjobban, hogy a nagy eszemet a te fejedben, a lelkiismeretemet pedig a te szívedben tartom...

Fogadd meg tanácsomat: szeresd és tiszteld az Erdőt és a Fát!”

Az utóbbi évek Vándorgyűléseinek előkészítésénél szinte mindannyiszor felmerült a kérdés: hogyan? A rendező ragaszkodik-e a hosszú évtizedek alatt kialakult hagyományhoz, hogy valamennyi résztvevőt hosszú autóbuszkonvojban kalauzoljon a bemutatóterületek között, vagy ki-ki érdeklődésének megfelelően választhat a sokszínű és sokhelyszínes kínálat közül.

Nos, pécsi barátaink egy harmadik utat választottak, s mint kiderült – jó megoldás volt ez is. Aki a szakmai bemutatón végigjárta az egyes kiállítók standját, időt szánt arra, hogy valamennyi erdőgazdálkodó Rt. bemutatkozó paravánjánál végigbogarássza a gazdálkodók legfontosabb adatait, már önmagában egyedülálló tanulságokat vonhatott le. Csak dicsérni lehet, hogy a diagrammok azonos paramétereket tartalmaztak, ami megkönnyítette az összehasonlítást.

Nyugodt szakmai bemutató volt. Ránk is fért ebben az idegek nem kímélő, rohanó világban, hogy egy pohár sör vagy villányi mellett a szokásosnál többet beszélgesünk egymással. Néhány távolról jöttkolléga ugyan tett volna egy mecseki körutazást – mondván, ki tudja mikor kerül el ismét ezekbe az erdőkbe –, de ez igazából szőr-szálhasogatás.

Mire az üveghutát felavatták a derék mesterek és ránkalkonyodott, a fogyó nap fényét a hatalmas tábornúz pótolta. A pirotechnikai meglepetés kedves figyelmességként, égő betűkkel hirdette, hogy azért nagyon jó dolog a Vándorgyűlés.

OEE Közgyűlés – 1995. június 30.

SCHMOTZER ANDRÁS elnök

Közgyűlésünkön kellegális szeretettel köszöntöm tagságunk valamennyi résztvevőjét, a Választmány és az Elnökség valamennyi jelenlévő tagját!

Külön megisztelő számunkra, hogy közgyűlésünket megtisztelték és elfogadták meghívásunkat az Elnökségben helyet foglaló kedves vendégek.

Dr. Szili Katalin, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium politikai államtitkára, lokálpatrióta, pécsi; *dr. Orosz Sándor*, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága elnöke, akivel már régen ismerjük egymást és mindig gondolja az erdészeknek a gondját, baját, ami sokszor nem is olyan egyszerű.

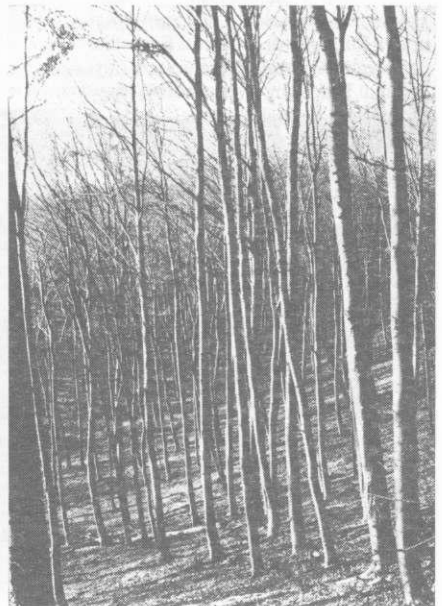
Tisztelettel köszöntöm: *Dauner Márton*t, az FM Erdészeti Hivatala elnökét, *Kurucsai Csabát*, a Baranya megyei Közgyűlés elnökhelyettesét; *dr. Páva Zsoltot*, Pécs város polgármesterét, aki ebben a csodálatos városban elkápráztatott bennünket ennek a városnak a fejlődésével, szívesen jöttünk ide; *Varga Szabolcsot*, a Mecseki Erdészeti Rt. Igazgatóságának elnökét; *Káldy Józsefet*, a Mecseki Erdészeti Rt. vezérigazgatóját, aki azt hiszem ma már könnyebben ül az elnökségben, mint tegnap reggel, amikor a nagyszerű nap elé néztünk és ezúton szeretném tisztelettel megköszönni ezt a ragyogó napot, amit szakmailag, emberileg, kollegális barátsággal biztosított számunkra.

Örömkre szolgál, hogy sorainkban helyet foglalnak Egyesületünk tiszteletbeli tagjai. Mint ismeretes, ez a legmagasabb rang egy hazai erdész és egy külföldi erdész életében, hogyha az Egyesület tiszteletbeli tagjává választja a tagság. Ez nem most történt meg, jó néhány évvel ezelőtt, de három ilyen tagunk van a sorainkban. Tisztelettel kö-

szöntöm *Joachim Buffur*at, tiszteletbeli tagunkat, *dr. Madas András* és *Friedrich Prandl* urat, akik oly sokat tettek egyesületünkért, hogy ezen megtisztelő címet már több éven keresztül kiérdemelték. Külön köszöntöm *Havas Miklóst*, a MTESZ elnökét, mint ismeretes, az Országos Erdészeti Egyesület is tagja a MTESZ-nek. Köszöntöm *dr. Fazekas Jánost*, testvérszervezetünk, az Országos Magyar Bányász és Kohász Egyesület elnökét, aki a selmeci és a soproni összetartozásunkat reprezentálja, s oly sikerekben rendezték meg Balatonfüreden Közép-Kelet Európában először az Európai Bányász és Kohász találkozót közel négyezer fővel. Gratulálok hozzá. Tisztelettel köszöntöm *dr. Alpár Tibort*t, a Faipari Tudományos Egyesület alelnökét, aki bizonyítja a két szakma összetartozását, az Alma Materen túl a gyakorlatban egyaránt.

Köszöntöm Alma Materünk rektorát, *Winkler Andrást*, aki nagyon fontos szerepet tölt be szakmánk életében, hiszen a következő mérnök-generáció letéteményese lehet *dr. Kolozsár Jó-*

Kisújbányai bükkös

zseffel, az Erdőmérnöki Kar dékánjával együtt. Köszöntöm *Gerely Ferencet*, a most alakult ÁPV Rt. munkatársát, *Czebei Sándort*, a FAGOSZ elnökét, *Herczeg Miklóst*, az Önálló Erdészeti Szakszervezeti Dolgozók főtítkárát, *Haraszi Lászlót*, a VVF magyarországi elnökét, *dr. Sipos András*t, a Magyarország Erdőért Egyesület elnökét.

Elnézést kérek a kedves külföldi vendégektől, hogy csak most köszöntöm őket, de először fordul elő, hogy közgyűlésünket kanadai kollégák, a Kanadai Egyesület képviselői megtisztelték. Tisztelettel köszöntöm *Mrs. Bedle asszony*t, a kanadai British Columbia állami erdészeti vezetőjének helyettesét, *Mr. MacLean urat*, a kanadai British Columbia Állami Erdészeti Egyesület elnökét, *dr. Sziklai professzor urat*, a kanadai British Columbia Egyetem egyetemi tanárát.

Németországból *Ulrich Jünemann urat*, az Alsó-Szászország Mezőgazdasági Kamara Erdészeti Tagozat megbízottját, *Roland Migendé urat* a Nordrein Westfáliából, és nagy örömmünkre szolgál, hogy ismét körünkben üdvözölhetjük *Franc Cafnik urat*, a Szlovén Erdészeti Egyesület megbízottját. Ausztriából *Bertram Blin urat*, az Osztrák Erdészeti Egyesület elnökét. *Josef Graft Czernin-Kinski Felső-Ausztria és Salzburg Tartományok Erdészeti Egyesületek elnökét*, *Artúr Perger urat*, a Stájerországi Erdészeti Egyesület képviselőjét, *Helmuth Ringl urat*, a Burgerlandi Erdészeti Egyesület ügyvezetőjét, *Franz Rácz urat*, a Burgerlandi Erdőfelügyelet részéről. Nagy örömmünkre szolgál, hogy elfogadta a meghívásunkat a határon túl élő magyarok képviselője Erdélyből, *Besse nyei István úr*.

Örömmel köszöntöm a – valamennyi itt jelenlévő – politikai pártok tisztelt képviselőit, a média jelenlévő képviselőit, valamint mindazokat a szervezeteket és szövetségeket tagjait, akit Egyesületünkkel – reményünk szerint – együttműködve akarnak és tudnak tenni a magyar erdőért.

Engedjék meg, hogy itt is megragadjam az alkalmat és köszönetet mondjak a Mecseki Erdészeti Rt., személy szerint *Káldy József* vezérigazgatón keresztül valamennyi munkatársának, hogy lehetőséget adott és kiválóan megszervezték az Országos Erdészeti Egyesület 1995. évi nagy

rendezvényét, melyet ezennel tisztelettel megnyitok.

Közel 10 hónapja találkoztunk legutoljára Dobogókőn, egy vezetőségváltás közgyűlésén. Elég viharos idők jártak abban az időben – szó szerint is –, de másnapra kiderült az ég és kiváló szép időre ébredtünk, reménykedve abban, hogy az Országos Erdészeti Egyesület új vezetése és elnöksége meg fog birkózni azokkal a feladatokkal, amelyet mind a szakma, mind a társadalom, mind a közvélemény elénk állít. Hogy ez mennyire sikerült, annak itt van az egyik részmerlege, kötelességünk a közgyűlésnek beszámolni az elvégzett munkáról, egészen biztos, hogy talán stílusban – nyilvánvaló, egy kibővített elnökségről van szó – másképp végezzük tevékenységünket, egészen biztos, hogy követtünk el hibákat is, de hangsúlyozni szeretném, hogy ezt nem szándékkal tettük, mert bennünket egy közös sors köt össze: az erdő iránti rajongás szeretete.

Kérem, hogy a tisztelt tagtársaim és kedves vendégeink ezt szíveskedjenek figyelembe venni, legjobb tudásunk szerint iparkodunk megfelelni feladatunknak, de aki él, csak az hibázik, és aki él, az érhet el sikereket. Bízunk benne, hogy a sors kegyes lesz hozzánk, a magunk akaratából is, hogy az utóbbiban lesz nagyobb részünk. Ezek után tisztelettel felkérem *dr. Szikra Dezső* főtítkár urat, szíveskedjen a főtítkári beszámolóját megtartani.

Főtítkári beszámoló

Tisztelt Közgyűlés! Kedves Kollégák!

Egyesületünk 129 éves történetében ma tartjuk 64. vándorgyűlésünket, itt a Mecsekben immár hatodik alkalommal. Először 1884-en, majd 1907-ben, 1935-ben, 1958-ban, 1978-ban tartott az OEE vándorgyűlést Pécsen.

Mielőtt az elmúlt 10 hónap eseményeiről beszámolnék, úgy érzem, meg kell emlékeznünk néhány kiemelkedő eseményről, évfordulóról. Annál is inkább, mert egyesületünk egyik célja szakmánk múltjának, kiváló elődeink emlékének megőrzése, megbecsülése.

Bizonyára minden esztendő ad megemlékezésre méltó eseményt, de az 1995-ös év különösen gazdag felidézendő évfordulóiban.

Amint az egész magyar nép életében, úgy az erdészet életében is óriási változást hozott, roppant megrázkódtatót okozott a 75. éve, 1920-ban aláírt trianoni békediktátum. Elvesztettük erdeink 85%-át, ezen belül csaknem valamennyi állami erdőnket és értékes hegyvidéki fenyveseinket, bükköseinket. Nagy volt a szakma szellemi vesztesége is. Odaveszett az ősi selmeci Akadémia, négy erdész szakiskolánk

A főtítkár beszámolóját tartja

közül három, és velük együtt a három külső kísérleti állomás. Számos erdészeti szaktársunk is idegen államok fennhatósága alá került, akiknek zöme egyesületünk tagja volt. Az erdővagyonyban és szellemi értékekben elszívott veszteség pótlására való törekvés erdészársadalmunk, így az OEE-nek is állandó kötelezettségévé vált.

70 éve, 1925-ben távozott az aktív erdészeti szolgálatból, 55 éve, 1940-ben pedig az élők sorából *Kaán Károly* erdőmérnök, földművelésügyi helyettes államtitkár.

Egyesületünk egykori alelnöke, a 20. század legnagyobb erdészeti politikusa és egyben a magyar természetvédelem kimagasló úttörője. Hervadhatatlan érdeme, hogy a trianoni békeszerződés után azonnal kidolgozta a gyökeresen megváltozott helyzetnek megfelelő új erdészeti politikát és haladéktalanul hozzáfogott annak megvalósításához (1923. évi törvényeket, másodlagos erdőtervezési tervet!). Szakirodalmi alkotásai szakmívelődésünk el nem avuló, klasszikus értékei. Két egyesületi emlékműnk közül az egyik az ő nevét, emlékét örökíti meg.

60 éve alkotta meg az Országgyűlés az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935. évi IV. törvényeket, második modern erdőtervezési törvényünket, egyben az első magyar természetvédelmi törvényt.

50 éve, Budapest ostromának végén tragikus körülmények között vesztette életét Egyesületünk akkori, hivatalban lévő elnöke, *Waldbott Kelemen* báró, *Kaán Károly* mellett a két világháború közötti korszak legkiemelkedőbb erdészeti politikusa volt.

Oroszlánrésze volt abban, hogy az 1935. évi erdőtervezési törvényjavaslaton és időben, az 1936. évi budapesti II. Erdészeti Világkongresszus alkalmára elkészült.

50 éve, 1945-ben hoztak rendeletet (600/1945. M.E. sz.) a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhözjuttatásáról. Ennek alapján a 100 hektárnál nagyobb erdőterületeket államosították, a 10 és 100 hektár közöttieket pedig községi tulajdonba adás mellett állami ellenőrzés alá helyezték. Így jött létre az állami erdőbirtok, a későbbi állami erdőgazdaságok alapja.

35 éve, 1960-ban fejeződött be jogilag a mezőgazdaság ún. szocialista átszervezése, ami gyakorlatilag az erdő-

birtokosági társulatok évszázados intézményének felszámolását és a termelőszövetkezeti erdőszektor létrehozását jelentette.

25 éve, 1969/70. fordulóján ment végbe a fagazdaság országos átszervezése, a vertikális, ágazati szervezet létrehozása. Ekkor kezdték meg működésüket az állami erdő- és fafeldolgozó gazdaságok. 1970-ben befejeződött az ország erdeinek üzemtervezése. Minden hektár erdőnk üzemtervezett lett.

5 éve, 1990-ben indultak meg azok a közismert átalakulási folyamatok, amelyeknek mindnyájan részesei vagyunk. Ez azonban már a történelmi jelenidő, vagy másként: napjaink történelme.

Tisztelt Közgyűlés!

Az elmúlt évben, ahogy a megelőző 4 évben is, a szakmai és egyesületi élet fő kérdése az erdészeti ágazat gazdasági-szervezeti átalakulása volt. E folyamatban az Egyesület – az alapszabályi célkitűzéseinek megfelelően – az erdőgazdálkodás hosszú távú és közérdeket szolgáló szakmai érdekképviseletét látta fő feladatának, és ezen keresztül elősegítette hazánk erdeinek, természeti értékeinek megóvását.

Az elmúlt év kicsit csendesebb volt a korábbiaknál. A parlamenti választásokat követő „szélcsendben” az Egyesület is „rendezni tudta” sorait. Az elmúlt évi alapszabály módosítást követően a választáskor már kibővített – egy új alelnök és hat régióképviseelő – elnökség került megválasztásra.

Változatos összetételű elnökség alakult ki markáns és sok mindenben eltérő véleményekkel. Hosszú időt vett igénybe, míg megállapodtunk a legfontosabbnak ítélt témákban és azon belül a többség által elfogadott alapelvekben. Ezeket foglaltuk össze és véglegesítettük az 1995. januári emlékeztető választmányi ülésen „Az OEE erdészeti politikai irányelvei” címmel 12 pontban.

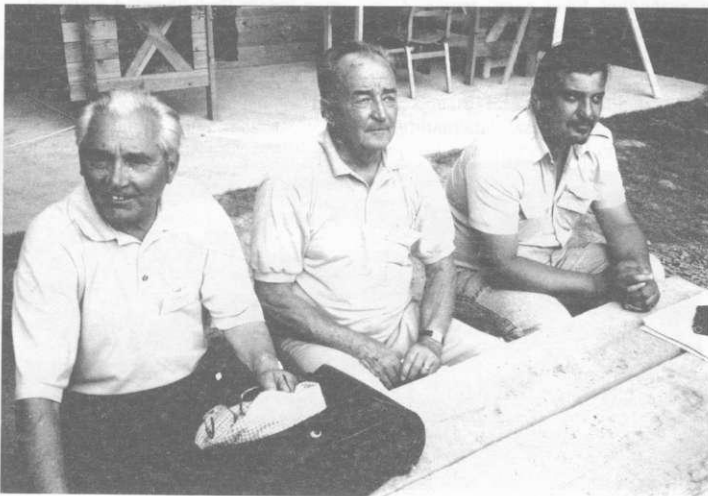
Azt gondolom, hogy ezen irányelvek magunkra nézve kötelező elfogadása után egy egységesebb arculatú egyesület kezdetét intenzívebb munkát az időközben szintén „feltámadt” politikai-gazdasági közegben. Az Egyesület, mint eddig is mindig, jelen volt és hatótényező volt.

Irányelveink közül az elmúlt rövid időszakban leginkább előtérbe került témák a következők voltak:

- a jogszabályalkotás előkészítő szakaszában való részvétel;
- a társas és magánerdőgazdálkodás problémaköre;
- az állami erdők jövője;
- az erdő- és vadgazdálkodás kapcsolata.

A jogszabályalkotás előkészítésében való részvételünk két területen jelentkezett. Az egyik szintén a Parlamentben és a parlamenti pártok környezetében folyó szakértői munka volt. E ténykedésünk „motorja” az elmúlt parlamenti és egyesületi ciklusban *Varga Béla* alelnök volt. Az ő tapasztalatait, kapcsolatait, ismertségét az új elnök-

Balról: Erdős László Budapest, Sziklai Oszkár Vancouver, Bessenyei István Sepsiszentgyörgy

ség sem akarta elveszíteni és annak ellenére, hogy nem került be az új elnökségbe, töretlen hittel, lendülettel végzte szervező, felvilágosító, tanácsadó, lobbizó tevékenységét, most mint az OEE legnagyobb szakosztályának elnöke. *Mindezt ezúton is szeretném megköszönni neki.* Ezt a színteret nem hagyhatjuk el, mert olyan veszteségek-keresések érhetik ágazatunkat, amelyek ebben a sok bizonytalanságot tartalmazó helyzetben végzetesek lehetnek. E tevékenység másik része a hivatalosan megküldött jogszabály-tervezetek elemzésében, bírálatában ölt testet. Az idén is volt szép számmal belőlük (mg.-i alapokról szóló törvény, majd végrehajtási rendelete, vadászati törvény koncepció, privatizációs törvény stb.). **E munkát még ma is az jellemzi, hogy az utolsó pillanatban érkezik a véleményezendő anyag, sokszor arra sincs idő, hogy az illetékes szakreferenseknek, vagy az elnökség vidéki tagjainak is megküldjük azokat. A jogszabály-előkészítők vagy mindig időzavarban vannak, vagy igazából nem is érdekli őket a külső bírálat. Ennek egyébként minden alkalommal hangot is adunk.**

A társas és magánerdőgazdálkodás természetesen azért került előtérbe, mert alapvetően megváltozott (változik, hiszen még folyamatban van) az erdőbirtoklási rendszer. E téren mindezt utkeresés folyik.

Mit tettünk? A magánerdő-gazdálkodási alelnök fő feladata e téma gon-

dozása lett. Ez részben a jogszabály-tervezetek e gazdálkodási forma és e gazdálkodók érdekeinek figyelembevételével történő bírálat, részben széles körű felvilágosító munka (pl. 20 perces tévéfilm – Gazdaképző –, ugyanaz folyóiratban is. TV-Ablak: hosszú riport. Számos újságcikk és nagyszerű egyesületi rendezvény. Az FM által kiadott kiskönyvtár-sorozat szerzői részben OEE vezető tisztségviselők.

A volt Termelőszövetkezeti Szakosztályból szerveződött a Magán- és Társult Erdészeti Szakosztály. Az érdekvédelmi szervezetként alakult TE-OSZ (Társult Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége) elnökségének egyik tagja, egyben az OEE Elnökségének is tagja. Az „Erdészeti Lapok” számos lépést tett magánerdőtulajdonosok megnyerésére. Bizonyára nem teljes a sor, mert döntő a HC-s-okban végzett felvilágosító, oktató munka, amelyet nem áll módomban itt részletesen érzékeltetni (pl. Erdészeti Fórum, Szegedi HC-s).

Az *állami erdők jövőjét* a privatizációs törvény kapcsán megint kissé borúlátóan szemlélhetjük. A „két gazda” megjelenése és aktivizálódása nem sok jóval kecsegtet. Mi azt fogalmaztuk meg, hogy az állami erdők tulajdonlását és szervezetét úgy kell kialakítani, hogy az teljes mértékben tegyen eleget az erdők közszolgálati feladatainak, a favagyon bővítésének és hasznosításá-

nak. A most kialakult helyzet ezt nem látszik garantálni.

Az erdő- és vadgazdálkodás kapcsolata téma máig sem jutott nyugvópontra. Ki tudja hanyadik vadászati törvény koncepciót véleményeztük, és ebben megint a régi elemek, régi variációk jelentek meg.

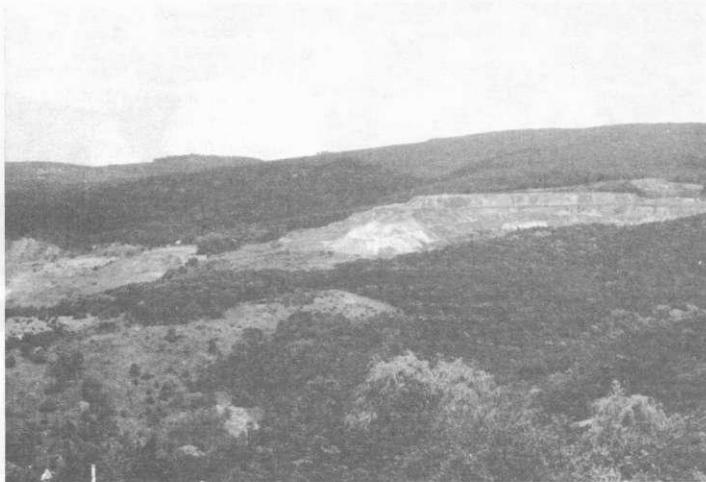
A közvélemény állandó nyomása és a szinte folyamatos törvény-előkészítő munka ellenére a vadászat terén mindmáig nem következett be lényegi változás. A jogi lehetőség ugyan adott az egész kérdés korszerű rendezésére, de – elsősorban a kedvezményezettek érdekeltsége és a vadászatban rejlő érdekvényesítési lehetőségek miatt – az egész társadalom súlyos terheket kénytelen cipelni. A helyzet fonákságát jelzi pl., hogy a vadászati igazgatásban bejelentett ésszerű átszervezés nem valósulhatott meg, sőt az egészen más irányt vett.

Mit tettünk? Újjászerveződött a Vadgazdálkodási Szakosztály, TV vitaműsorban vettünk részt, számos rádióriport és számtalan cikk, rendezvény témája volt ez a kérdéskör.

Többször vetették a szememre, hogy az OEE nem elég aktív, nem hallatja a hangját. Mi nem így látjuk és ezt az előző példák is alátámasztják. Az általános helyzet konszolidáltabb volt az elmúlt 10 hónapban, mint az elmúlt 4 évben, és nem voltak zajos csaták. A társadalmi-gazdasági átalakulás látványos-zajos része lefutott. Most a csendesebb, de valószínűleg a keservebb része folyik. Emiatt az elmúlt 10 hónapban valóban a hagyományos egyesületi munka és élet felé toldott el tevékenységünk súlypontja, meg azért is, mert az új vezetőségnek felkészülési időre is szüksége volt. Mindezek mellett is, az Egyesület megjelenése a rádióban, TV-ben, frott sajtóban semmivel sem kevesebb, mint korábban volt. A változás abban van, hogy a szereplők köre kiszélesedett. Több és többféle hang jelenik meg, és hál’Istennek nemcsak az elnökség tagjai szólalnak meg. Itt gond csak akkor merül fel, ha egyesületi véleményként az alapelveinkkel ellentétes gondolatok kerülnek közlésre, esetleg alapelveinkkel ellentétes módon vagy stílusban. Ezzel a veszéllyel számolni kell, de emiatt semmiképpen sem akarjuk szűkíteni a megnyilatkozások lehetőségét.

Hibaként azt kell megjegyeznem e tekintetben, hogy még ma sincs szervezett PR tevékenységünk. Sokszor a

Bányaműveléssel sebzett erdőségek a Mecsekben

kezdeményezés nem tőlünk indul. Az Egyesület sajtóbeli megjelenése nem egy tudatos, előre megtervezett „építkezés” eredménye, hanem inkább szerencsés vagy kevésbé szerencsés találkozások megjelenése.

Tisztelt Közgyűlés!

A továbbiakban Egyesületünk belső életével szeretnék foglalkozni.

Az Egyesület szervezete, taglétszáma

Az egyesületi tevékenység 36 helyi csoport keretein belül és 16 szakosztályban, valamint 3 bizottságban (szerkesztő, díj, ellenőrző) folyik.

Mint ahogy már korábban is említettem, újjáalakult a Vadgazdálkodási Szakosztály (1995. március 8.) és a volt Termelőszövetkezeti Szakosztály átalakult Magán- és Társult Erdészeti Szakosztállyá (1995. március 24.). Mindkét újnak tekinthető közösségnek sikeres munkát kívánunk.

Már korábban is utaltam rá, hogy az Elnökség kibővült. Úgy véljük, jó döntés volt ez. A régióképvisezőkön keresztül az Elnökség eljut gyakorlatilag minden HC-s-hoz. Igaz, tapasztalatunk szerint „kettőn áll a vásár”. Van néhány HC, amelyek nem él a lehetőséggel és nem alakított ki élő kapcsolatot a régióképvisezővel. Az információáramlás az Elnökség és a HC-s-ok között megítélésünk szerint javult. Emellett is számtalan meghívás érkezik az Elnökség többi tagjához is, de sajnos ezek egy részét munkahelyi elfoglaltság miatt le kell mondanunk. *Ezért elnézést és megértést kérünk.*

A taglétszámunk jelenleg 4290 fő. A lemorzsolódás a többi agrár-egyesülethez viszonyítva rendkívül alacsony (az elmúlt évhez képest 10% alatti).

A taglétszám és a lapot előfizetők száma szétvált. Az utóbbi 3620 fő. A 15 tagú elnökség üléseit minden hónapban megtartotta és volt néhány szűkebb körű, nem teljes létszámú elnökségi ülés is.

A beszámolási időszakban a Választmányának két ülése volt.

A helyi csoportok és a szakosztályok életéről

Lehetőség szerint folyamatosan beszámolunk szaklapunk „Egyesületi hírek” rovatában. Természetesen ez csak olyan mértékig történhet meg, amilyen

mértékben tájékoztatást kapunk a tagságtól. Ezért buzdítani akarok mindenkit a beszámolóik megírására.

Meggyőződésem, hogy egyesületünk vonzerejét a HC-sokban és a Szakosztályokban folyó munka adja, ezért az egyesületi élet életét erejének e *csoportok titkárait* tartom, és itt köszönöm meg önzetlen munkájukat. Az Egyesület számos nagy lélegzetű rendezvény rendezője, illetve társrendezője volt. Ilyenek: meteorológusokkal az erdőtüzekről, erdő-piac-társadalom, fafaragótábor, titkári értekezlet, pártoló tagok tanácsa, és ezután augusztus: WOODTECH, szeptember: PRO SILVA, október: TERMÉSZETVÉDELME ÉS ERDŐGAZDÁLKODÁS.

A három tagú Titkárság munkájáról

csak a legnagyobb elismeréssel szólhatok. Kemény munkát végeznek. Külön ki kell emelnem az ügyvezető titkár, *dr. Marjai Zoltánné*, Kati precíz, lelkiismeretes, önfeláldozó munkáját. Döntő szerepe van az Egyesület stabil és eredményes pénzgazdálkodásában is. Manapság kevés egyesület mondhatja el magáról, hogy pozitív eredménnyel zárja az éves mérlegét.

Itt viszont feltétlenül el kell mondanom azt is, hogy *jó örökséget kaptunk az előző Elnökségtől.*

Tartalékaink mintegy féléves működést tesznek lehetővé, és ebben döntő szerepe van jogi tagvállalataink által az együttműködési megállapodásainkban rögzített és rendszeresen fizetett támogatásnak, amit *ez alkalommal is nagyon köszönünk.*

Pénzügyi helyzetünkéről többet nem kívánok szólalni, mert ezt részletesebben *dr. Anda István* fogja ismertetni beszámolójában.

Itt említem meg, hogy az idén Kincses Benjamin 8 gyermekes özvegy erdőmérnököt 24 000 Ft, Szakiskoláinkat 200 000 Ft, a vígánpetendi nemzetközi fafaragó tábor 50 000 Ft támogatásban részesítette, illetve részesíti az Egyesület.

Tájékoztatom a Közgyűlés résztvevőit, hogy benyújtottuk kérelmünket a Földművelésügyi, Élelmiszeripari, Fagazdasági Érdekképviseleti Tanács (FÉT) munkájában való részvételre. A FÉT az agráriumot érintő alapvető gazdasági, jövedelmi, szociális és munkaügyi kérdésekkel rendszeresen foglalkozó érdekkeltató, érdekegyezte-

tő, döntéshozókészítő négyoldalú független országos fórum.

A FÉT oldalai: kormányzati oldal, munkavállalói érdekképviselet, munkaadói érdekképviselet, társadalmi hivatalrendi szervezetek.

Néhány szó Egyesületünk külkapcsolatairól:

Az Egyesület hagyományosan jó külkapcsolatai tovább erősödtek. A cél a tagság minél szélesebb rétegeinek lehetővé tenni a külföldi tanulmányutakon, továbbképzéseken való részvételt. Ezzel egyidejűleg külföldi csoportok fogadásával, szakmai tanulmányútaik szervezésével segítjük elő kapcsolataink bővítését, a magyar erdőgazdálkodás megismertetését. Ez egyúttal jelentős bevételi forrásunk is.

Az Egyesület szervezésében kiutatós szakembereink száma évről évre emelkedik: 1990-ben 10, 1991-ben 13, 1992-ben 98, 1993-ban 101, 1994-ben 168, 1995-ben eddig 141 és még várható 29 fő.

Az Egyesület szervezésében beutazó külföldi vendégek száma: 1990-ben 168, 1991-ben 151, 1992-ben 214, 1993-ban 175 (+600 fő erdész sfelő, akik a XXV. Erdészeti Európai Sfbajnokságban vett részt), 1994-ben 182, 1995-ben eddig 78 fő.

Ezeknek a nagysikerű tanulmányutaknak fáradhatatlan szervezői és lebonyolítói évek óta *dr. Marjai Zoltánné* ügyvezető titkárunk és *dr. Szőnyi Laci bácsi* voltak. Azt hiszem, sokan lehetünk hálásak nekik, akik részt vehettünk az általuk szervezett utak valamelyikén.

A német, ezen belül különösen a bajor egycsülettel igen jó a kapcsolatunk. A bajor erdészeti egyesület ez évben 19 erdőfelügyelő és erdőrendező számára 1 hetes továbbképzést és tanulmányutat szervezett. Külön is megemlítem, hogy 1990 óta van kapcsolatunk a Deutsche Waldjugend-dal, személy szerint *Roland Migende* úrral, aki rendszeresen támogatja a szolnoki Erdei Művelődési Ház programjának megvalósítását, és minden évben az ifjúság természetvédelmi nevelésével foglalkozó szakembereknek tanulmányutat szervezett.

Hasonlóan jó az osztrák, holland, svéd, norvég erdészeti egyesületekkel is kapcsolatunk. A román erdészeti egyesülettel a korábbi levélváltás után személyes találkozó is volt (a román egyesület egyik alnökövel találko-

tunk a múlt héten Sepsiszentgyörgyön).

Egyesületünk tagja az „Európai Erdészek Szövetségé”-nek, a természetserű erdőgazdálkodás érdekeit képviselő „PRO SILVA” Szervezetnek (kongresszusa és tanulmányútja szeptemberben Magyarországon lesz a mi szervezésünkben) és az „Európai Természeti és Nemzeti Parkok Szövetségének is.

Külön szeretnék szólni szakfolyóiratunkról, a 133 éves „ERDÉSZETI LAPOK”-ról.

Ez év januártól új arculattal jelenik meg a lap (színes címlap, fényképek belül, más tördelés, új betűtípusok, új címmegoldások).

A lap kilépett a csak szakmai olvasói táborból. Több külső szakember olvassa, ír cikkeket és előfizet (meteorológus, pedagógus, parlamenti környezetvédelmi bizottsági tag stb.).

Határon túli magyar szakemberekkel egyre szorosabb szakmai-baráti kapcsolat alakult ki. Cikkeket küldenek a lapnak. E kapcsolatok révén tanulmányutak valósultak meg Erdélyben és erdélyi fafaragó mestereknek táborát szervezünk nálunk.

A 4000-es példányszám jónak mondható, de erőteljes kampány indult a magánerdő-tulajdonosok megnyerésére.

Megjegyzem, hogy a közölt fényképekért ma már fizetünk, Újdonság,

hogy egyre több hirdetést jelentetünk meg (fizetünk a hirdetés szervezéséért is). A hirdetések és a cikkek helyes arányára ügyelünk.

A lap kapcsán kell szólnom arról, hogy írásos megállapodás született az MTA Erdészeti Bizottsága, az EFE, az ERTI és az OEE között tudományos cikkek megjelenítése ügyében. Havi 4-8 oldal terjedelmet biztosítunk erre a célra. Az utóbbi időben sokasodtak a tudományos értékű cikkek megjelenítését igénylő észrevételek. Ezzel a megállapodással úgy vélem, ezek az igények teljesülnek.

Érlelődik egy másik megállapodás is az Élet és Tudománnyal cikkek és képek cseréjére vonatkozóan.

Lapunk népszerű tagságunk körében és ebben igen nagy szerepe van Pápai Gábor főszervezőnek és a még ma is rendkívül aktív tevékenykedő Jérome René bátyáinknak is. Kívánom, hogy sikeres munkájukat sokáig véggezzék.

Itt teszek említést gyönyörű könyvtárunk folyamatos gondozásáról és lassú gyarapodásáról, és köszönöm Riedl Gyula bácsi odaadó, pontos, lelkiismeretes, önzetlen munkáját.

A lap kapcsán meg kell említenem, hogy bevételeinket pályázatok útján is igyekszünk növelni. Ismertes, hogy az Egyesület éves költségvetésének mintegy felét a lap teszi ki. Ráadásul drasztikus költségemelkedések vannak folyamatosan (papír, energia, posta).

Célunk a lap költségei minél nagyobb hányadának külső forrásból való megszerzése. Három pályázatból eddig 500 000 Ft-ot nyertünk el. Most készítjük a Mezőgazdasági és Erdészeti Alap felé benyújtandó pályázatunkat.

A pályázatokban rejlő lehetőségek feltárása és kiaknázása rendkívül fontos feladatunk lesz a jövőben. Az egyéni tagdíj, a jogi tagdíj és a tanulmányutakból származó bevétel mellett ez lehet egy negyedik „láb” a jövőben.

Tisztelt Közgyűlés!

Beszámolóim elején említettem, hogy az 1995-ös esztendő a megemlékezésre méltó események gazdag sorát adja.

Jövőre, 1996-ban is olyan fontos évfordulók lesznek, melyre a felkészülést már most el kell kezdenünk. A millicentenáriumba tulajdonképpen már meg is kezdtük a szervező munkát, de jövőre lesz Egyesületünk fennállásának 130. évfordulója, és a budapesti II. Erdészeti Világkongresszus 60. évfordulója is. Mindkét évforduló méltán keltheti fel szakközösségünk érdeklődését.

Beszámolómat egy idézettel szeretném befejezni.

„Igaz valami szemkápráztató, nagy eredményeket felmutatni képesek nem vagyunk, de ennek oka magában a dolog természetében rejlik. Helyzetünk e tekintetben nagyon hasonlít azon erdész helyzetéhez, aki évente nagy szorgalommal és költséggel veti el a tölgy-makkot, ápolja a csemetéket, holott jól tudja, hogy ennek anyagi hasznát legnagyobb részben csak a jövő generáció fogja élvezni. De ez minket ne zsbasszon. Csíráképes a mag, melyet elvetünk, és azt hiszem, amikor az OEE abban fárad, hogy a jövő nemzedék számára megtartsa és gyarapítsa azt a nagy nemzetgazdasági kincset, melyet az ország erdőseibe bíz: akkor hazafias működést teljesít.”

Ezt gróf Tisza Lajos, az OEE akkori elnöke mondta az 1894. december 16-i Budapesten tartott rendes közgyűlésen.

Ez mai helyzetünkre is teljes mértékben igaz, ezért e gondolatok jegyében kérem beszámolóim elfogadását.

Köszönöm figyelmüket!

Üdv az erdészeknek!

Dr. Szikra Dezső
OEE főtitkár

Természetes felújításra előkészített tölgyes a selyei erdészet területén

Ellenőrző Bizottsági Beszámoló

Tisztelt Közgyűlés!

Az Ellenőrző Bizottság tagjait az 1995. január 25-i ülésen választotta meg a Választmány. Így erre a ciklusra az EB tagjai:

DR. LUIB NÁNDOR

Feladata: Alapszabállyal kapcsolatos ügyek, egyesületi határozatok végrehajtásának ellenőrzése, a tagsági javaslatok kezelésének vizsgálata.

KOLOZSVÁRI ÁKOS

Feladata: az Egyesület gazdasági munkájának ellenőrzése és támogatása, tagnyilvántartások vizsgálata, könyvelés korszerűsítésének támogatása. Külsőségi ügyek ellenőrzése.

SZEKERES GYÖRGY

Feladata: szakosztályok, bizottságok munkájának vizsgálata. Pártoló tagokkal kötött szerződések, kapcsolatok vizsgálata. Erdészeti Lapok ügyei, társeszközökkel való kapcsolatok vizsgálata.

GERELY FERENC

Feladata: a helyi csoportok munkájának vizsgálata. Az egyes tagsági rétegek érdekvédelmi lehetőségeinek vizsgálata.

Az EB tagjai a jelzett feladatkörök szerint megkezdték munkájukat.

Az egyesület gazdasági helyzete jó, tevékenységét a táblázat mutatja.

Az új EB megállapította, hogy az Egyesület tevékenysége az Alapszabályok szerinti. Az új, kibővített Elnökség működése a korábbiaknál jobban biztosítja az egyesületben meglévő sokszínűség megjelenését.

Dr. Anda István
OE EB elnök

BEVÉTEL	1994.		1995.
	tervezett eFt	tényleges eFt	tervezett eFt
Egyéni tagdíj	2 200	2 067	4 450
Jogi tagdíj	5 114	5 296	5 300
Tanulmányutak tiszta bevétele	1 425	3 336	1 500
Kamatbevételek		1 074	1 000
Állami támogatás		500	1 000
Egyéb	611	1 346	300
Összesen:	9 350	13 619	13 550
KIADÁSOK			
Bér + TB. járulék	2 286	2 443	2 614
MTESZ tagdíj+szolgáltatás	1 530	1 585	1 779
Belföldi kiküldetés	370	216	320
Külföldi kiküldetés	450	468	400
Erdészeti Lapok	6 846	5 626	7 200
Egyebek	2 515	1 546	2 314
Értékcsökkenés	150	142	100
Adók		363	180
ÖSSZESEN:	14 153	12 986	14 727
EREDMÉNY:	-4 803	+ 633	- 1 177
FORGALOM	26 000		

A múlt sebei lassan begyógyulnak a Mecsekben is

KITÜNTETÉSEK

DR. BONDOR ANTAL, a Díjbizottság elnöke

Elnök úr! Tisztelt Közgyűlés! Hölgyeim és Uraim! Kedves Kollégák!

Egyesületünk vezetősége felhívására beérkezett kitüntetési javaslatokat a díjbizottság az alapítólevelek szellemében értékelte, és javaslatát az elnökség, illetve a választmány elé terjesztette.

Egyesületünk parlamentje – a választmány – titkos szavazással a kitüntetések 1995. évi odaítélésére a követendő határozatot hozta:

Az OEE választmánya az egyesületben végzett kimagasló társadalmi munkájáért és a magyar erdészet fejlesztésében elért eredményeiért

BEDŐ ALBERT
EMLÉKÉRMET
adományoz

BARÁTOSSY GÁBOR (1946) erdőmérnöknek, az FM Erdészeti Hivatal elnökhelyettesének.

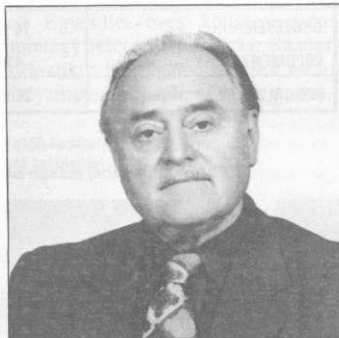
Egyesületünknek elkötelezett híve. Elévülhetetlen érdeme, egyben az Egyesület második „honfoglalását” jelentő történelmi ténye – az a meghatá-

rozó közreműködése, amelynek eredményeként Budapesten, a Csillagvölgyi u. 5-7. sz. alatt az OEE könyvtára, több mint negyven évi hanyattatás után méltó elhelyezést kapott.

A létesítményről való gondoskodás – folyamatosan – szívügye ma is.

Egyesületi főtítkársága nehéz éveiben az új erdészeti politika kialakításában fáradozott. Jelentős szerepe volt abban, hogy a nagy átalakulás idején az erdészet nem jutott a mezőgazdasági állami gazdaságok sorsára – az erdőgazdaságok továbbra is működőképesekek.

DR. FIRBÁS OSZKÁR (1923) erdőmérnöknek, a „Roth Gyula” Erdészeti Szakközépiskola nyugalmozott tanárának.

Sopronban az ötvenes évek elején létesített technikum igazgatójaként dolgozott, szervezte ezt az oktatási intézményt, majd az intézmény megszüntetése, illetve a másik erdészeti technikummal való egyesítése után tanárként működött. Több évtizeden keresztül oktatta a fahasználati, műszaki ismereteket, ezen túl kiemelkedő volt abban, hogy a szakközépiskolai hallgatók számára különözön közismereti stúdiumokat is szervezett. Ezeken kívánta az oktatási anyagból visszaszorult ma-

gyar nyelvi, irodalmi, történelmi, földrajzi ismereteket pótolni diákjaival. Szakköröket vezetett és az erdészeti szakma iránti szeretet elsajátításában kiváló pedagógiai munkát fejtett ki. AZ ERDŐ szerkesztőbizottsági tagja. A helyi csoport tevékenységében aktív szerepet vállal és minden megmozdulásban számíthatnak közreműködésére.

TÚRÓS LÁSZLÓ (1942) erdőmérnöknek, a vajszlói erdészet igazgatójának.

Az egyetem elvégzése után a Mátrai EFAG-nál előbb erdőművelési műszaki vezető, majd 1970-től erdészettevéstől 1975. július 1-én áthelyezéssel került mai munkahelyére. A Vajszlói Erdészeti nagyüzemi csemetekertje, ártéri és hegyvidéki erdői mindig nagy szaktudást igényeltek. Túrós László ezt a feladatot 20 éve látja el kiválóan. Hosszú időn keresztül ő irányította a 20 000 m³ kapacitású fűrészüzemet is. Szakmai sokoldalúsága, az új technológiák iránti fogékonysága közzismert. A vadászat számára az erdészet része, amelyet sportként is űz emellett, hogy az erdészet több ezer ha-os vadászterületén irányítja az ezzel kapcsolatos munkákat.

Az Egyesületnek 30 éve aktív tagja.

A Mezőgazdasági Kamara Erdészeti Tagozatának megyei elnöke. Az Országos fejlesztése érdekében nemzetközi pályázatokon vesz részt, erősítve ezzel is az erdő és az erdész szerepét, megbecsülését lakóhelyén.

A környező iskolákkal rendszeres kapcsolatot tart, a tanulóknak erdei programokat szervez.

**Az OEE Választmánya
a magyar
erdőgazdaság
fejlesztése és az
Egyesület érdekében
kifejtett kimagasló
munkásságáért a
KAÁN KÁROLY
EMLÉKERMET
ADOMÁNYOZZA**

DR. BALÁZS ISTVÁN
(1938) erdőmérnöknek,
az FM Erdészeti Hivatal
főtanácsosának.

1967-től dolgozott a Pest megyei erdészeti, vadászati és természetvédelmi elsőfokú hatósági szinten. Megalakította a Pest megyei Tsz helyi csoportot, amely a megyei erdész szakembereket fogta egybe és azóta is működik. Ezzel úttörőmunkát végzett, hiszen a MgTsz-nél és ÁG-nál dolgozó szakemberek szervezeten folytathatták szakmai tevékenységüket. Bemutatók, összejövetelek stb. rendezésével pezsgő egyesületi életet éltek. Sokat segített a térség csemetékertjeinek kialakításán.

Munkássága ma különösen jótékony hatású, miután a társas és magán-erdő-gazdálkodás szakmai problémái ma ugyanolyan fontosak, mint voltak a múltban. Pest megyében sok, e téren jól felkészült szakember van fáradozása révén. Számtalan szakcikke, dolgozata, könyve jelent meg.

KISHÁZI ZOLTÁN
(1936) okl. agrármérnöknek,
erd. növényvédő
szakmérnöknek, az
Északerdő Rt. Keletbükki
Erdészet igazgatójának.

1954-ben végezte el az Erdész Technikumot Debrecenben. Kerületvezető erdészként, majd erdőművelési műszaki vezetőként szolgált Zemplénben, 1970-ben agrármérnöki diplomát szerzett. Állomáshelyein tudományos értékű vizsgálatokat folytat a bükk állományok természetes felújításával, nevelésével kapcsolatban. Az erdőművelés területén végez hosszú idő óta értékes munkát új módszerek, eljárások kidolgozásával, bevezetésével. Egyesületünknek 1954 óta tagja, szakmai érdeklődése folytán az Erdőművelési Szakosztályban tevékenykedik.

**DR. RÁCZNÉ, DR.
SCHNEIDER ILDIKÓ**
(1941) erdőmérnöknek, az
Erdészeti és Faipari Egyetem
múzeumigazgatójának.

1965-ben végzett az EFE-n. 1965 óta az OEE tagja. 1966. január 1. óta az EFE tudományos kutatója – mellette oktatott is –, majd a megalakuló erdészeti múzeum igazgatója. 1983-ban aktív közreműködője volt a 175 éves erdészeti felsőoktatást ünneplő soproni OEE közgyűlésnek. 1987-ben az erdőmérnökök I. országos találkozójának fő szervezője. Az egyetem múzeumának – 1993. november 13-án nyílt meg – létrehozásának aktív munkatársa. Forgatókönyv írásától a kivitelezésig minden munkát munkatársával együtt végeztek. A kiállítás megnyitása után, időszaki kiállítások szervezésével, szakrendezvényeken a múzeum bemutatásával hirdeti és mutatja be az erdészetet. Az Erdészettörténelmi Szakosztály tagja.

**Elismerő oklevelet
kaptak**

ANDRÉ ZOLTÁN
Szolnoki HCS

CSEH JÁNOS
Pilis HCS

KARDOS FERENCNÉ
Soproni HCS

VALHY SÁNDOR
Debrecni HCS

LAKATOS ISTVÁN
Bajai HCS

NAGY IMRE
Sárospataki HCS

PÁPAI SÁNDOR
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei HCS

PINTÉR OTTÓ
Erdőhasználati Szakosztály

TAKÁCS FERENC
Erdőrendezési Szakosztály

VÁRFALI JÓZSEF
Miskolci HCS

DR. WALTER FERENC
Gépesítési Szakosztály

A hozzászólások

KURUCSAI CSABA,
a Baranya megyei Közgyűlés
elnökhelyettese:

Kiemelte a baranyai erdők gazdasági és közjóléti szerepét. Sürgette az erdőtörvény megalkotását, s reményét fejezte ki, hogy még ez évben a Parlament elé kerül.

MRS. BEEDLE asszony:

Tolmácsolta a Kanadai British Columbia erdészeinek üdvözlését. Elmondta, hogy ismerik Magyarország újkori történelmét, hiszen ők is érintettek azzal, hogy nagyon sok jó magyar szakembert kaptak. Nagy örömmel szolgál, hogy megismerheti személyesen is a magyar erdőgazdálkodást.

DR. SZILI KATALIN
államtitkár asszony, KTM:

A 129. évyűrű az Egyesület életében már tekintélyt kivívó kor. Három témát említett, mint fontos találkozási területet. *A szakszerű erdőgazdálkodást, a szabályozó rendszert, és a szemléletet.* Tapasztalata szerint az erdészek ökoszisztéma centrikusan gondolkodnak. Készül az erdészeket is érintő törvénycsomag (erdő, természetvédelem, vadgazdálkodásról szóló, állatvédelem) is, melyet mielőbb a törvényhozás elé szeretnének terjeszteni. Felhívta a figyelmet, hogy az OEE igen sokat tud segíteni a társadalom szemléletalakító munkájában.

DR. OROSZ SÁNDOR,
az Országgyűlés
Mezőgazdasági Bizottságának
elnöke:

Örült, hogy a főtitkári beszámolóban elhangzott, hogy az Egyesület konszolidálódottabb körülmények között dolgozik. Illúziót nem szabad kergetni. Amíg a társadalmi átalakulás nem zajlik le, teljes nyugalomra nem lehet számítani.

Tudnunk kell azonban, hogy komoly kritika éri azt az intézkedést, miszerint az állami erdők kikerültek a vállalkozói vagyonból. Megítélése szerint az az intézkedés szinte az egyetlen a privatizációval kapcsolatban, mely előre mutató. Megerősítő, hogy az erdőtörvényt csomagban szeretnék tárgyalni. A vadászati törvény foglalkozni fog vadgazdálkodással, vadvédelemmel és vadászattal.

DAUNER MÁRTON
elnök, Erdészeti és Faipari
Hivatal

Tisztelt Közgyűlés! Tisztelt Kollégák!

A kívülről szemlélőknek és az erdészethez tartozóknak egyaránt a töretlen folyamatoságot példázza az erdészeti szakmai munkában és összetartásban az Országos Erdészeti Egyesület 1995. évi mecseki Vándorgyűlése is.

Kiemelt jelentősége van a szakmai munka folyamatosságának és a szakmai összetartozásnak egy olyan idő-

szakban, amikor az alfát és omegát megtestesítő erdők, a „Magyar Erdők” vonatkozásában korszakos változások indultak el, bonyolódnak és a rendhagyó folyamat még sajnos nem zárult le.

A folyamatot emlegetik néhányan a „magyar erdők második Trianonjának” is. A szélsőséges, túlzó megállapításnak kétségtelen van igazságtartalma is. Hiszen ma már tény, hogy a magánosítással érintett 720-730 ezer ha erdőnek csak 30-40%-án folyik szakmai és jogi szempontból elfogadható gazdálkodás. Az 1990. évi jellemző, koncentrált nagy erdőbirtokon történő gazdálkodás az erdőterület 40-45%-án nem lesz igaz. Sőt, az erdőtulajdonosok száma 260-300 ezer között fog alakulni, akiket 70-90 ezer erdőkezelő szervezet fog képviselni.

Megnövekedett az erdészeti igazgatás feladata, miközben szervezetében a státuszt, a létszámot 68 fővel kellett csökkenteni. A folyamatnak itt még nincs vége.

Sok erdő kezeletlenül és őrizetlenül maradt, amely mentén megnövekedtek a falopások. Az új tulajdonos tájékoztatatlansága miatt számos, indokolatlan szabálytalanságot követ el erdejében.

Az erdész szakembernek jelen pillanatban is mérhetetlenül sok feladata és „különleges szakmai” küldetése van ebben a folyamatban.

Lényeges változás állt elő továbbá az állami erdők státuszával kapcsolatosan, az elfogatott „új” privatizációs törvény következtében.

Mint ismeretes az állami erdők nem tartoznak a privatizációs törvény hatálya alá, hanem az államháztartási törvény alapján a tulajdonosi jogokat a pénzügyminiszter első helyi felelősséggel gyakorolja. Az állami erdészeti Rt.-ket 100%-os állami tulajdonlásban kell megtartani. A cégeket pedig az ÁPV Rt. szervezetébe sorolta be a törvény. Ez a helyzet lényegében – a sok javaslat mellett – a FAGOSZ Erdészeti Lapokban megjelent felvetéshez, javaslatához hasonló kis eltéréssel. Az is teljesült, hogy az FM szektorsemleges szakhatósági feladatot lásson el.

A „kis eltérés” valójában új helyzetet teremt és megoldása, mely egyébként nem lehetetlen, adja a legtöbb új, napi igazgatási feladatot.

Az állami erdők jövőjéért érzett aggodalomnak is hangot adott az Országos Erdészeti Egyesület Pécsen tartott szombati közgyűlésén. *Szakra Dezső* főtitkár. Beszámolójában kijelentette, hogy a privatizációs törvény kapcsán több gazdája is lett az állami erdőknek: az erdészeti részvénytársaságok vagyona felett az ÁPV Rt., az állami erdők felett a PM, az FM és az ÁSZ rendelkezik. Az erdészek azért borulátók, mert úgy érzik, hogy ez a helyzet nem biztosítja korábban megfogalmazott szakmai törekvésük megvalósulását, azt hogy az állami erdők tulajdonlása és szervezete maradéktalanul feleljen meg az erdők közszolgálati feladatának, a favagyon bővítésének és hasznosításának is.

(Új Magyarország)

Az állami erdő, amely ma már a kincstári vagyon körébe tartozik, szervezeti és irányítási szempontból elvált az erdőkezelő erdőgazdasági Rt.-től, akiknek az ÁPV Rt. látja el a tulajdonosi felügyeletét. Számos új feladat állt elő ebből a szervezeti helyzetből, melyek közül a vagyonkataszter rendezése, a vagyon átadásán túl, a legfontosabb feladatként az erdő és az erdőkezelő szervezet közötti jogviszonyt kell minél előbb rendezni, annak érdekében, hogy az állami erdőgazdasági társaságok erdőgazdálkodóknak minősüljenek, természetesen jogi szempontból.

Új helyzet elé állította ennek a feladatnak a megoldása az erdészeti Rt. menedzsmentjét is. Nagyon nehéz lesz ebből a pozícióból tartamos, fenntartható erdővagyon-gazdálkodásról beszélni, hiszen ez „sajnos” erdőhasználati vagy szolgáltatási jogviszonyt jelent csak.

Az Erdészeti Hivatal a „szakhatósági pozíciója” ellenére is kötelességének érzi, hogy ebben a helyzetben segítséget adjon a PM-nek, a Kincstári Vagyonkezelőnek, az ÁPV Rt.-nek és az Erdőgazdasági Rt.-nek.

Tisztelt Kollégák!

Csak érintőlegesen megemlítve az erdészeti ágazat, a gazdasági átalakuláshoz kapcsolódó új típusú feladatait látható, hogy az egyéni érdekektől mentes szakmai összefogásra továbbra is égetően szükség van.

Ha a folyamatban lévő, lényeges, további feladatainkat is felsorolom az csak további indokolja.

Ilyen kiemelt feladat: állambházartási reform, 1996. évi költségvetés

előkészítése, igazgatási munka korszerűsítése, támogatási rendszer reformja, a szakmai törvények előkészítése stb.

Az erdész a hivatása megválasztásával szakmai szolgálatot vállalt, olyan hivatást és szolgálatot, melynek igazi eredményei az erdőtulajdonosra és a köz vonatkozásában csak hosszú távon köszönnek vissza.

Az erdésznek az erdő állít mindig emléket, mely magas erkölcsi és etikai hozzáállást kíván és feltételez mindannyiunktól.

Az erdész ezzel a hozzáállással lesz képes jó szolgája lenni az erdőnek, kiváló jószágigazgatója lenni az új erdőtulajdonosnak vagy tulajdonosoknak, jó menedzsere lenni a társaságoknak.

Az erdész szakmának azért van ma szűksége sorsosabb összefogásra, hogy ezeknek a normáknak magas szinten megfeleljünk és az új helyzetben is képesek legyünk időálló, felcsoportosított javaslatainkat megfogalmazni és képviselni. Az Erdészeti Hivatal és a Földművelésügyi Minisztérium számít a szakemberekre és az érdekképviselőkre jövőt illető feladatok szakmailag megalapozott megoldásában.

Mindezekhez csak Kaán Károly által sokat idézett „Széchenyi-intézt” kívánom idézni:

„Sokat tenni, s keveset látszani, előállni és mégis másnak engedni az elsőséget, legtöbbit áldozni, s legkisebb köszönetet se várni, szívben hordani mélyen a házáért buzgó vért, s ne csak ajkon pengetni a szót.”

Köszönöm, hogy meghallgattak.

HAVASS MIKLÓS elnök, MTESZ.

El kell mondanom, hogy gyermekkorom óta érzem azt, hogy erdésznek lenni valahogy több mint foglalkozással rendelkezni. Valószínűleg ez egy hivatás, egy életforma. Hogy mi a titka az egyenruhán kívül ennek a kisugárzásnak, azt nem tudom pontosan, de a mai közgyűlés legalább három gondolatot juttatott eszembe, ami a beszédekből és a relikviákból közvetlen hatással volt rám. Elnök úr említette és a díszletekből is látszik, hogy Önök nem állják kimondani, hogy haza, nemzet, és hogy ennek a nemzetnek a hagyományait ápolni kell. Ez arra utal, hogy Önök többségben gondolkoznak. Ugyancsak az Elnök úr szavaiból olyat hallottam – amit sehol másutt, pedig több közgyűlésen voltam már – nem átalotta komoly szakemberként kimondani, hogy szeretem a munkám tárgyát, szeretem az erdőt. Ez azt jelenti, hogy az erdészek olyan emberek, akik életüket alá tudják rendelni valami náluk fontosabbnak. Főtitkár úr szavaiból pedig – amikor Gróf Tisza Lajost idézte a mag-csira hasonlattal – azt értettem meg, hogy az erdész nem napokban gondolkodik, hanem generációkban. Én úgy gondolom, hogy egy olyan közösségben, ahol ilyen értékek vannak, és merik vállalni elődeik, tanáraik szeretetét, egy ilyen közösség valódi közösség. Ezért hittem mindig is, hogy az erdészet valóban több, mint foglalkozás. Az az ország, ahol ilyen közösségek vannak, méltó a jobb jövőre. A MTESZ sem szeretne mást, mint felcsoportosítani az erdészek közösségformáló erejét. Kívánok jó munkát, és azt, hogy őrizték meg ezt a közösséget, hogy unokáink is mondani tudják: Ődv az erdésznek!

WINKLER ANDRÁS rektor

Pár szóval szeretnék beszélni az Alma Mater eredményeiről, helyzetéről, gondjairól. Néhány évvel ezelőtt 6, ma már 16 szakot oktatunk. A hallgatói létszám 700-ról 1200-ra emelkedett. Valamennyi szaknak köze van az ősi szakhoz, az erdészethez, az erdészeti tudomány köré épül. Az USA-ból járt nálunk egy értékelő bizottság, s megalapította, hogy a kinti legmagasabb ok-

DR. FIRBÁS OSZKÁR

Óriási megtiszteltetés ért a kitüntetéssel. Nyolc évvel ezelőtt, amikor a KAÁN KÁROLY emlékéremet kaptam, nem gondoltam, hogy újra a legszelebb szakközönség előtt Bedő-díjat vehetek át. Apám és nagyapám pedagógusok, de a további felmenőim erdészek voltak. E kettős hatás megszabta választott hivatásomat, és életemet. Negyvennyolc éve vagyok a pályán, s ez alatt hozzávetőleg 5500 diák ment ki a kezem alól. Óriási szám, s talán ezért neveztek az ország legfőbb erdőszaktanúsának. 30-35. éves érettségi találkozóra jönnek a volt diákjaim, s nagy örömmre szinte szó szerint idézik egyes mondatomat, gesztusaimat is felemlegetve. Ez óriási elégtétel mindentért. A díj csak további erőt ad munkámhoz.

tatási színvonal egyenértékű a sopronival. Ez éppúgy siker, mint hogy nyolc új egyetemi tanárnak adta át kinevezését a köztársasági elnök. Sajnos 160 embert kell elbocsátanunk, szinte azonnal. Tanszékeket kell összevonnunk, tárgyak oktatását megszüntetnünk. Ennek ellenére bizakodók vagyunk. Igaz egységet kívánok az erdészeknek.

DR. FAZEKAS JÁNOS
elnök, OMBKE

Engedjétek meg, hogy nagy tisztelettel és szeretettel köszöntsem az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület nevében a Közgyűlést. Barátságuk és a további szoros együttműködés reményében adom át ezt a bányászfokost. Igaz, nyeltilenül, de a fával kapcsolatos teendőket bizonyára Ti fogjátok a legcélszerűbben elvégezni.

BALSAY ISTVÁN
országgyűlési képviselő

Mint erdőmérnök képviselem a szakmát a Parlamentben. Sajnálattal kell jelentenem, hogy a Kormány által benyújtott második féléves programban nem szerepel az erdőtervény csomag. Úgy tűnik, nem szabad az erdő, a természetvédelem ügyét politikusokra bízni. Sokkal komolyabb dolgok ezek. Ám azzal, hogy a Mezőgazdasági Bizottság elnöke optimista ez ügyben, remélem, mégiscsak lesz törvény. Sajnos a területfejlesztési törvényben a 18% erdőterület nem kap megfelelő súlyú szerepet. Szeretném, ha olyan erős lobby alakulna ki az erdő ügyéért, mint a vadászat terén működő.

A fáiültetési kezdeményezéshez én is csatlakozom, s egyeztetve az FM-mel és Schmotzer elnök úrral, az 1100-as évforduló alkalmából meghirdetett kampány alapos és teljes értékű megvalósulásához ismételten kérem az erdészársadalom segítségét. Itt az alkalom, hogy a társadalom előtti lakókörzet közelben megmutatkozhassunk. (Minden önkormányzat ültessen 1100 db fát, vagy cserjét.)

SCHMOTZER ANDRÁS elnök

Megerősíthetem, hogy e nemes célt támogatja az Egyesület és az erdészársadalom is.

DR. SIPOS ANDRÁS
elnök, Magyarország Erdőiert Egyesület

Három civil szervezet nevében üdvözölöm a Közgyűlést, a Magyarországi Erdőiert Egyesület, a Tessedik Sámuel Oktatási Kutatási Szövetség és a Körös-Maros Nemzeti Parki Egyesület nevében. További sikereket kívánunk Egyesületüknek integráló tevékenységéhez.

RÉPÁSZKY MIKLÓS
hozzászólása

Tisztelt Közgyűlés!
Mint egyesületi tag, igaz idősb' tölgyfa vagyok már, de mint a „Magán- és Társult Erdészeti Szakosztály” (melyet ez év elején alapítottunk meg, illetve a volt Tsz. szakosztályából hívtunk életre) képviselője fiatalosan állok Önök előtt, s köszöntöm a Közgyűlést.

Igen nagy öröm számomra, hogy az erdészek országos összefogását jelentőttükkel megtisztelték: *dr. Szili Katalin* államtitkár asszony és *dr. Orosz Sándor* elnök úr.

Őszinte szívvel hiszem azt, hogy a munkájuk – megnyilatkozásuk során az erdő ügyét is szolgálják, az erdővel szembeni társadalmi és tulajdonosi érdekek érvényesülését elősegítik.

A Magán- és Társult Erdészeti Szakosztály a zászlójjára azt írta fel, feladatunknak tekintjük, hogy minden alkalmat megragadva tudatosítsuk: *az országnak komoly elvárása van az új tulajdonosi körben levő erdővel szemben, s viszont azt, hogy ez nem mehet az erdőtulajdonosi kárára.*

Szakosztályunk az élet – konkrétan a mezőgazdasági átalakulás – következtében kellett, hogy létrejöhön, mely egyértelműen szükségszerű volt. Munkánkkel egyesületünkkel segítjük, hiszen több évtizede megfogalmazódott már az, hogy az erdészet ügye, az erdészek egységes kiállása minden magyar erdész kötelessége, de egyben érdeke is.

Egyesületünknek, ezen belül szakosztályunknak is feladata, hogy kiálljunk a szakma periferiájára került tagjainkért, kollégáinkért.

Én, aki 1954. óta vagyok egyesületi tag, már kerültem életem során olyan

helyzetbe, hogy bátorításra szorultam. Bízvást mondhatom, hogy megkaptam.

Mindannyiunknak: vezetőknek, egyesületi tagságnak kötelességünk, hogy a nehézséggel küzdő, gondba jutott társaink lehetőségeinkhez mérten segítsünk. Erre külön is kérek mindenkit: egyesületünk vezetőségét, felügyelőségeket, erdőgazdaságok vezetőit, dolgozóit, a magán- és társas erdészeti szervezeteket, hogy vegyék fel a kapcsolatot a más területre kényszerített munkatársainkkal, volt tagjainkkal. Nagyobb részlet olyan kollégák kerültek ki közülünk – volt szövetszervezők, állami erdőből közel 800 fő – akik többsége egyébként sem rendelkezik kellő ismeretanyaggal, lehetőséggel a vállalkozás, újrakézdés területén.

Tereimtük meg annak feltételét, hogy legalább az egyesületen keresztül maradjanak kapcsolatban a szakmabelikkel.

Ennek biztosan tudom, hogy gyümölcsöző eredménye mindnyájunk előnyére rövidesen tapasztalható lesz.

Ezzel az egyesületi feladatvállalással a jelentősen csökkent taglétszám növekedése is várható, mert azok, akik

BESSENYEI ISTVÁN
főmérnök,
Sepsiszentgyörgy

Először vettem részt ilyen nagyszabású szakmai összefogásban. Kellemes benyomás volt számomra, hogy ennyi szakember kíváncsi egymásra. A szakmai bemutatkozó számomra kicsit „fakitermelő” centrikus volt. Jó lett volna többet látni az erdőneveléssel kapcsolatos gépekből is. Lehet persze, hogy nekem ez azért hiányzott, mert mi csak az erdőneveléssel foglalkozunk. A fahasználat már más gondja. Boldogan megyek haza erről a Vándorgyűlésről, azzal a reménnyel, hogy nem ez volt az utolsó, amin részt veszek. Sajnálom viszont, hogy a határon túl élő magyar kollégákat egyedül képviseltem.

magukra maradnak a munkahely-vesztéssel, az egyesületet is elhagyják.

Tisztelt Tagtársak!

Egyesületünk állásfoglalása meghatározza, hogy a magán- és társult erdőgazdálkodók, az erdőtulajdonosok között koordinálni kell.

Nyilván jó előrelátással a szerkesztők úgy gondolták, hogy az egyesületen belül a magán- és társult erdészeti szakosztálynak legyen ez konkrét feladata. Az egyesület, a helyi csoportok fordítsák figyelmüket a szakosztályunkra, ezen belül a Pest megyei, győri, debreceni, kecskeméti és a többi magán- és társaserdő szervezetek felé. Alakítsák ki a termékeny kapcsolatot ezekkel a szervezetekkel.

Mi szakosztályunk segítőkész munkáját, együttműködését ajánljuk a többi szakosztály és a helyi csoportok felé. Az eltelt rövid időben már példa is van rá: a vadgazdálkodási, a kereskedelmi, az erdőrendezési szakosztályokkal, két helyi csoporttal vettük fel a kapcsolatot, tervezzük már közös munkát.

Nyitottak vagyunk, ezt kérjük Önöktől is. Ha rendezvényük van, vagy szervezésükben olyan összejövetelt tartanak, melyre érdemesnek tartják, úgy hívjanak meg bennünket.

Dr. Balázs István titkár bárki által könnyen elérhető, aki minden kérdésben döntéskész.

Tisztelt Közgyűlés!

Röviden ennyit magunkról, szándékainkról. Kívánok mindenkinek jó egészséget.

Üdv az Erdésznek!

Ez után az
alapszabály-módosítás
következett.

**SCHMOTZER
ANDRÁS** elnök

Zárszóként elmondotta, hogy a politikusok mégis számíthatnak az erdészek tisztességére, becsületére, szakmaszeretetére.

„Jóhiszeműek vagyunk, ezért talán néha félre lehet

A THÜRINGIAI ERDÉSZETI EGYESÜLET távfírón köszöntötte a Vándorgyűlést és egyben nagy szívéllyességgel már most meghívást küldött az ő tartományi erdészeti gyűléssükre, amelyet 1995. október 8-án tartanak a thüringiai Friedrichroda-ban.

A közgyűlést köszöntötte még: *Joachim Buff, Franc Cafnik, Bertram Blin.*

bennünket vezetni, nehezen lehet megsérteni, értjük az idők szavát, de sajnos nem mindig vagyunk következtetesek. Tavaly elhangzott Dobogókőn, hogy erősítsük tovább az erdészegységet. Most is van néhány olyan tényező, ami zavart kelt a szakmában. Ünneprontás nélkül mondhatom, hogy a második privatizációs törvény elfogadása nem jól jött, de nem keltet zavart a szakmában. *Dr. Orosz Sándor* elnöktől felkérést kapott az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, hogy a törvényalkotásban kiértelt tervezettel járjunk hozzá. Itt kérek fel minden szakosztályt és helyi csoportot, hogy induljon el az elemző műhelymunka, hogy a lehető legjobb tervezetet tchessük le a politikusok elé. Kérdés persze, hogy mi történik az után?

Részt vettem a vadászati kérdésekkel kapcsolatos hatpárti konszenzusnak a kialakulásán, aztán kiderült, hogy van ezenkívül is csoportosulás, aki más konszenzusban kezeli a kér-

dést. Pedig itt nem hatalmi kérdésekről, pusztán elvi, szakmai, gazdálkodási kérdésekről van szó.”

Végül Schmotzer András ismételtlen megköszönte a házigazdáknak a tökéletes vendéglátást és kérte a tagság további támogatását.

Ez után kapott szót

VASS SÁNDOR
vezérigazgató,
Délalföldi Erdészeti Rt.

Tisztelettel meghívom
Önöket az 1996-os
Vándorgyűlésre, melyet
Szeged körzetében
rendezünk.

Az erdészhimnusz hangjaival
véget ért a Közgyűlés!

Fakitermelés a Dráva mentén

A RÉSZTVEVŐK

(A Mecseki Erdészeti Rt. nyilvántartása alapján)

A, Á

A. Puschmann — Németország
 Albert Montecuccoli — Németország
 Dr. Almási János — Kecskemét
 Dr. Anda István — Budapest
 Dr. Andor József — Nagykanizsa
 Andrásiné dr. Ambrus Ildikó — Ásotthalom
 Appl Gábor — Pécs
 Artur Perger — Ausztria
 Ábrahám Gábor — Sopron
 Ács László — Pécs
 Ágh Miklós — Hajdúhadház
 Ágoston Dénes — Eger
 Áprily Róbert — Bajna

B

B. Blin — Ausztria
 B. Mc Lean — Kanada
 Babics István — Nagykanizsa
 Baeszkó József — Balassagyarmat
 Bagaméri Gáspár — Szolnok
 Bajtel Gyula — Miskolc
 Bak Júlianna — Miskolc
 Bakon Gábor — Budapest
 Bakonyi Lajos — Keszthely
 Dr. Balázs István — Budapest
 Dr. Balogh Ferenc — Budapest
 Dr. Balogh László — Budapest
 Balogh Zoltán — Kaposvár
 Balsay István — Székesfehérvár
 Balsay László — Budapest
 Balsay Miklós — Székesfehérvár
 Baranyi Katalin — Budapest
 Barátossy Gábor — Budapest
 Bartucz Ferenc — Budapest
 Bartucz Péter — Nyíradony
 Battyáni János — Pécs
 Dr. Bay László — Pécs
 Bálint Sándor — Szeged
 Dr. Bán István — Budapest
 Bándi János — Kaposvár
 Bándy Attila — Zebegény
 Bárkányi Pál — Sándorfalva
 Beck Antal — Bóly
 Bedecs György — Pécs
 Bejcy Péter — Szombathely
 Bellevitcz Károly — Győr
 Bencs Ferenc — Pécs
 Dr. Bencs László — Pécs
 Bene János — Kaposvár
 Beró Csaba — Budapest
 Bessenyei István — Sepsiszentgyörgy
 Bécs Jenő — Szilvagy
 Bényi Sándor — Miskolc
 Béres Zoltán — Eger
 Bircher Gyula — Keszthely

Bíróné Márton Zsuzsa — Miskolc
 Bobánovics László — Pécs
 Bodor László — Pécs
 Bodor György — Nagykanizsa
 Bognár Ernő — Győr
 Bognár Gábor — Kecskemét
 Bogay Zoltán — Visegrád
 Bolla Sándor — Győr
 Dr. Bondor Antal — Budapest
 Borbély János — Dunakömlőd-Paks
 Boros Ferenc — Sopron
 Borosan István — Kaposvár
 Borsos Zoltán — Szombathely
 Boruss Gábor — Szeged
 Borzási Béla — Szolnok
 Bóna József — Kaposvár
 Bóna Péter — Kaposvár
 Bóza Jenő — Vác
 Börzsei I. László — Öttevény
 Börzsonyiné Vörös Klára — Budapest
 Bőr Attila — Sopron
 Brellós Tamás — Balassagyarmat
 Briolevics László — Guttorföldsé
 Buda Tamás — Pécs
 Bugán József — Szentgotthárd
 Bujdosó Péter — Keszthely
 Bundity Gábor — Soltvadkert
 Burián Endre — Pécs
 Bus Károly — Pécs
 Dr. Buttinger János — Pécs
 Buttinger Jánosné — Pécs
 Buzgó József — Pécs

CH, CS

Choma Zoltán — Kaposvár
 Csanádi Béla — Pécs
 Csapó György — Szombathely
 Csapó József — Pécs
 Cseh János — Visegrád
 Csejkné Kissimon Mária — Balassagyarmat
 Cserép János — Miskolc
 Csernák Sándor — Pécs
 Csikós László — Keszthely
 Csillag Ferenc — Pécs
 Csonka Tibor — Gödöllő
 Csontos István — Győr
 Csordás József — Kecskemét
 Csóka Péter — Budapest
 Csöngye Károly — Pécs
 Dr. Csötönyi József — Budapest
 Csuport Sándor — Szentendre

CZ

Czebei Sándor — Keszthely
 Czeglédi István — Szolnok
 Czene Barnabás — Szeged
 Cz Czernin Kinsky — Ausztria

Dr. Czerny Károly — Budapest
 Dr. Czerny Károly — Hernád
 Czimer Béla — Szombathely
 Czink György — Pécs
 Czobor János — Baja

D

Dandos Ferenc — Pécs
 Dany Vendel — Szentgotthárd
 Dauner Márton — Budapest
 De Jonge Gábor — Szolnok
 Deák Attila — Pécs
 Deák Bárdos Péter — Bakonycseryne
 Demeter István — Eger
 Derkács István — Pécs
 Detrich Miklós — Kaposvár
 Dénes Tibor — Győr
 Dévényi Ágoston — Pécs
 Dézsi Károly — Okány
 Dobos Antal — Budapest
 Dobos László — Eger
 Dobó István — Visegrád
 Dr. Dobroszláv Lajos — Tatabánya
 Donkó Károly — Szolnok
 Dózsa Lajos — Miskolc
 Dózsa Zoltán — Miskolc
 Dudás István — Pécs
 Dudás Pál — Sükösd

E, É

Emerling Gábor — Székesfehérvár
 Emerlingné Köhler Marietta — Székesfehérvár
 Endrei István — Budapest
 Dr. Erdős László — Budapest
 Dr. Ernyes Mihály — Pécs
 Esztó Pirocska — Budapest
 Éreth János — Kaposvár

F

F. Prandl — Ausztria
 F. Cafnik — Szlovénia
 F. Ratz — Ausztria
 F. Ratz-né — Ausztria
 Farkas Attila — Pécs
 Farkas Cs. István — Ruzsa
 Farkas Csaba — Kaposvár
 Farkas Sándor — Keszthely
 Dr. Fazekas János — Tapolca
 Fazekas József — Szeged
 Fehér István — Sátoraljaújhely
 Fehér László — Pécs
 Fehér Lászlóné — Pécs
 Feiszt Ottó — Nagykanizsa
 Fejes Dénes — Eger
 Fekete Gyula — Pécs
 Fekete János — Eger
 Fekete József — Szolnok

Fekete Miklós — Pécs
 Felföldi Zoltán — Kecskemét
 Felső József — Kaposvár
 Fenyvesi Csaba — Kaposvár
 Fenyvesi Csaba — Pécs
 Fesztorj Tamás — Sütő
 Fiath Géza — Pécs
 Földöczy József — Budapest
 Dr. Firtás Oszkár — Sopron
 Frank József — Bolhás
 Frank László — Budapest
 Fritsch Ottó — Budapest
 Frölich András — Ásotthalom
 Dr. Führer Ernő — Budapest

G

Gach György — Budapest
 Garamszegi István — Eger
 Gábor Gusztáv — Debrecen
 Gál Ferenc — Zalaegerszeg
 Gál Imre — Gyula
 Gál Sándor — Szilvásvárad
 Gál Sándor — Balassagyarmat
 Dr. Gál Sándor — Pécs
 Gáll László — Eger
 Gálos István — Pécs
 Dr. Gárván János — Pécs
 Gencsi Zoltán — Debrecen
 Gerely Ferenc — Budapest
 Gerner László — Pécs
 Glasner István — Pécs
 Golovics Menyhért — Kecskemét
 Dr. Göbölös Antal — Kecskemét
 Göndöcz Péter — Kaposvár
 Gráf József — Pécs
 Gróf András — Zalabaksa
 Gulyás Péter — Miskolc

GY

Gyenes István — Eger
 Gyergyák Lajos — Nagykanizsa
 Györe Géza — Kisbér
 Gyurics Tamás — Pécs

H

H. Ringl — Ausztria
 Hagen Ferenc — Budapest
 Haják Gyula — Budapest
 Hajdú Tibor — Zalaegerszeg
 Dr. Hajdú Gábor — Kaposvár
 Hajdú Lajos — Fehérgyarmat
 Hajnal Imre — Szolnok
 Halász Gábor — Budapest
 Hanzel János — Keszthely
 Haraszti Gyula — Romhány
 Hardi László — Pécs
 Hartdégén Zoltán — Várgesztes
 Hatler Rudolf — Kaposvár
 Havas-Horváth István — Eger
 Hári József — Kerkefalva
 Heßler László — Székesfehérvár
 Helt Csaba — Pécs
 Herczeg István — Kaposvár

Herczeg Miklós — Budapest
 Herczeg Miklósné — Budapest
 Herke József — Tamási
 Hermán Tihor — Lenti
 Dr. Herpay Imre — Sopron
 Hevesi István — Tatabánya
 Héjja Endre — Hódmezővásárhely
 Hipság István — Keszthely
 Hirmann Antal — Pécs
 Holdampf Gyula — Budapest
 Holik Áttila — Nyíregyháza
 Hopp Tamás — Bánokszentgyörgy
 Horgos László — Pécs
 Horgosi Zsolt — Szolnok
 Dr. Horváth Béla — Sopron
 Horváth Dezső — Keszthely
 Horváth Ferenc — Nagykanizsa
 Horváth István — Szombathely
 Horváth Iván — Keszthely
 Horváth Jenő — Zalaegerszeg
 Horváth József — Kaposvár
 Horváth József — Gödöllő
 Horváth László — Kecskemét
 Horváth Mátyás — Veszprém
 Horváth Vilmos — Győr
 Horváth Zoltán — Győr
 Hován István — Szentgotthárd
 Hrotkó Lőrinc — Vaskút
 Huber Károly — Sopron
 Huiber Tibor — Szombathely

I

Ignáth János — Hajdúhadház
 Illés Péter — Szombathely
 Illyés László — Pécs
 Imre József — Surd
 Dr. Ivancsics Lajos — Bak
 Iványos László — Ráckeve

J

J. Buff — Németország
 Jaksa Ferenc — Kiskunhalas
 Jakus Mihály — Eger
 Jákics Kornél — Pécs
 Dr. Jámor László — Sopron
 Jóba Ágnes — Budapest
 Juhász Pál — Szeged
 Jung László — Eger
 Jurecska Endre — Eger

K

Kadlecik Ferenc — Rózsaszentmárton
 Kalmár Lajos — Pécs
 Kamondi László — Veszprém
 Kanthó Ferenc — Nagykanizsa
 Kara Miklós — Kecskemét
 Karvaly Gyula — Székesfehérvár
 Kathy Sándor — Nyíradony
 Katona Józsefné — Pécs
 Kató István — Miskolc
 Kató Sándor — Pécs
 Káldy József — Pécs
 Kápolnai Árpád — Pécs

Kelemen Csaba — Veszprém
 Kelemen László — Pécs
 Dr. Kelemen László — Pécs
 Kerécsendi Róbert — Eger
 Keresztes György — Budapest
 Keresztes György — Szombathely
 Kertész József — Szentendre
 Keskeny József — Keszthely
 Keszleri József — Budakeszi
 Király Pál — Budapest
 Király Pálné — Pécs
 Kirchkeszner Tamás — Veszprém
 Kis János — Zalacsány
 Kis László — Pécs
 Kisházi Zoltán — Miskolc
 Kiss Béla — Kecskemét
 Kiss István — Szeged
 Kiss János — Kecskemét
 Kiss Jónás István — Kaposvár
 Kiss József — Sopron
 Kiss József — Kaposvár
 Kiss Károly — Pécs
 Kiss Lajos — Debrecen
 Kiss Tibor — Győr
 Kisteleki Péter — Székesfehérvár
 Kleincsel György — Hernád
 Klemencsics András — Budapest
 Klígl Béla — Eger
 Koch Gyula — Jásd
 Kocsis Vilmos — Kecskemét
 Koczka Zoltán — Kecskemét
 Kollár József — Balassagyarmat
 Dr. Kollwenz Ödön — Pécs
 Dr. Kolozsár József — Sopron
 Kolozsvári Akos — Budapest
 Kolwenz Péter — Pécs
 Koncz Dezső — Mórálalom
 Kondor Endre — Balassagyarmat
 Kondorné Csiszár Ilona — Balassagyarmat
 Kopeczky Tamás — Pécs
 Kormos János — Novaj
 Korn Ignác — Keszthely
 Dr. Kosztka Miklós — Sopron
 Kovács Csaba — Bucsuta
 Kovács Gábor — Nyíregyháza
 Kovács Gyuláné — Budapest
 Kovács Imre — Kistelek
 Kovács István — Gyula
 Kovács Jánosné — Nyíregyháza
 Kovács Jánosné — Balassagyarmat
 Kovács József — Baja
 Kovács József — Nagykanizsa
 Kovács József — Pécs
 Kovács József — Gyula
 Dr. Kovács Mátyás — Budapest
 Kovács Mihály — Pécs
 Kovács Zoltán — Szolnok
 Kovács Zoltán — Veszprém
 Kovácsné Schulteisz Margit — Tamási
 Dr. Kozma Ferenc — Kaposvár
 Kozma Károly — Baktalórántháza
 Kozma Vendel — Kaposvár
 Kódai István — Kaposvár

Kökkény István — Kaposvár
 Könyves Kálmán — Pécs
 Köveskúti Zoltán — Sopron
 Králik Miklós — Budapest
 Krámer Antal — Pécs
 Kronekker József — Szombathely
 Kubinyi Balázs — Pusztavám
 Kuminecz Csaba — Kaposvár
 Kungl János — Pécs
 Kurdi Lajos — Keszthely
 Kutas Lajos — Szombathely

L

Lakatosné Jelencsik Mária — Pécs
 Lampert Zoltán — Pilisszántó
 Langó Zoltán — Táborfalva
 László András — Pécs
 Lehel Zoltán — Pécs
 Dr. Lengyel László — Keszthely
 Lévai László — Miskolc
 Limp Tibor — Győr
 Lovász László — Budapest
 Lóczy Pál — Sándorfalva
 Lugosi Jenő — Kecskemét
 Lukács László — Keszthely
 Lurcza István — Kaposvár
 Dr. Lusztig Péter — Pécs

M

M. Zielke — Németország
 Dr. Madas András — Budapest
 Dr. Madas László — Visegrád
 Dr. Magas László — Győr
 Major Attila — Kaposvár
 Major László — Keszthely
 Dr. Marjai Zoltánné — Budapest
 Markó Béla — Szombathely
 Markó Gyula — Szombathely
 Marosi György — Sopron
 Marosi József — Pécs
 Marschall Tamás — Budapest
 Marth Ferenc — Sopron
 Matyasovszky Albert — Keszthely
 Maurer Kornél — Tahitótfalu
 Mák József — Kibér
 Máté Zoltán — Kaszó
 Mátyás Ferenc — Pécs
 Meiczinger József — Keszthely
 Merczel István — Kaposvár
 Merk István — Pécs
 Merkel Gábor — Budapest
 Mester Géznáné — Budapest
 Meszlényi József — Pécs
 Méder Attila — Pécs
 Mészáros Gyula — Veszprém
 Mészó Ferenc — Pécs
 Mihálics Gyula — Kaposvár
 Mikófalvi Ákos — Pécs
 Mikulási Béla — Kecskemét
 Mészang Lajos — Pécs
 Mizik András — Esztergom
 Mizsér István — Eger
 Mocz András — Kaszó

Dr. Mollay Jánosné — Sopron
 Molnár István — Pécs
 Molnár Károly — Pécs
 Molnár Károly — Kaposvár
 Molnár László — Pécs
 Molnár Péter — Veszprém
 Dr. Molnár Sándor — Sopron
 Mosonyi Géza — Pécs
 Móró Ferenc — Kosd
 Mrs B. Beedle — Kanada
 Ms Kinsky — Ausztria
 Mufics Ferenc — Pécs
 Muth Endre — Pécs

N

Nagy Attila — Pécs
 Nagy Árpád — Pécs
 Nagy Frigyes Vince — Veszprém
 Nagy Imre — Miskolc
 Nagy Júlianna — Debrecen
 Nagy Károly — Berettyóújfalu
 Nagy Lajos — Miskolc
 Nagy László — Nagykanizsa
 Nagy Sándor — Győr
 Dr. Nagy Zsófia — Pécs
 Nádas József — Kaposvár
 Nádor József — Debrecen
 Nemes Erzsébet — Pécs
 Nemes Zoltán — Nagykanizsa
 Neszúcky István — Győr
 Németh Gábor — Gödöllő
 Németh János — Szombathely
 Németh Józsefné — Pécs
 Németh László — Debrecen
 Németh Rudolf — Pécs
 Németh Sándor — Balatonfüred
 Németh Szilveszter — Pécs
 Nigriny Zoltán — Pécs
 Novák Tibor — Nyíregyháza
 Nusser György — Győr

O, Ó

Ocsovai András — Kosd
 Olajos Sándor — Baks
 Oláh Tibor — Nyíregyháza
 Ormos Balázs — Sopron
 Osváth Györgyné — Budaörs
 Óbert Gyula — Pécs

P

Palaczkai József — Kaposvár
 Palaczkai Józsefné — Kaposvár
 Pallagi László — Eger
 Palotás Károly — Pécs
 Papp Gyula — Miskolc
 Papp István — Pécs
 Papp Istvánné — Pécs
 Papp Kálmán — Pécs
 Papp László — Uzsa
 Dr. Papp Tivadar — Pécs
 Pataki Tamás — Kaposvár
 Pater József — Tatabánya

Páldy Géza — Pécs
 Pálfalvi Zoltán — Szeged
 Pálnik Ferenc — Szeghalom
 Pápai Gábor — Budapest
 Pápai Tamás — Győr
 Pápay Sándor — Terem
 Pásztor János — Miskolc
 Peer László — Keszthely
 Pekár Attila — Sütő
 Perjés Sándor — Kaposvár
 Dr. Pethő Gábor — Pécs
 Dr. Pethő József — Szombathely
 Pettkó-Szandtner Aladár — Baja
 Petz András — Kocsola
 Péter Ferenc — Baja
 Pétervári Gáborné — Tamási
 Dr. Péli Miklós — Veszprém
 Pfeifer Márton — Pécs
 Pintér Beáta — Eger
 Pintér Ottó — Kaposvár
 Pírity Csaba — Miskolc
 Pogány István — Pécs
 Pogrányi Gyula — Pécs
 Polner Frigyesné — Ásotthalom
 Popovics Mihály — Nyírbátor
 Posta János — Miskolc
 Pott Imre — Pécs
 Pöntör Györgyi — Tatabánya
 Pőcze Levente — Ásotthalom
 Priol György — Pécs
 Puskás Lajos — Gyula
 Puskás Mihály — Debrecen
 Puskásné Nádházy Judit — Debrecen

R

R. Migende — Németország
 Racskó Ottó — Hernád
 Dr. Rada Antal — Budapest
 Rajkai József — Budapest
 Rajkó Csaba — Székesfehérvár
 Rajnai Nándor — Pécs
 Dr. Rakonczay Zoltán — Budapest
 Rakovics Róbert — Pécs
 Rauch Imre — Szombathely
 Rauch József — Szombathely
 Rayman Tamás — Pilisszentlászló
 Dr. Rác József — Sopron
 Dr. Ráczné Schneider Ildikó — Sopron
 Rádi József — Baja
 Recht János — Pécs
 Regős István — Kaposvár
 Reiner András — Keszthely
 Remitzky Endre — Szob
 Rendes Béláné — Debrecen-Bánk
 Répánszki Miklós — Abádszalók
 Répássy László — Pécs
 Riedl Gyula — Budapest
 Ripszám István — Pécs
 Román József — Sopron
 Románné Roxer Valéria — Sopron
 Rommer József — Szombathely
 Roth Matthea — Sopron
 Róna István — Pécs

S

Dr. S. Nagy László — Budapest
 Sarlai Zoltán — Győr
 Sándorfi Tibor — Pécs
 Sári Zsolt — Nyíregyháza
 Sásdi Ottóné — Kaposvár
 Schmotzer András — Eger
 Schmotzer Andrásné — Eger
 Schneider Ede Géza — Sátoraljaújhely
 Scholtz Péter — Pécs
 Schrödi László — Szombathely
 Sebők Miklós — Szolnok
 Sej Gábor — Győr
 Sere Ferenc — Kisteleek
 Simon József — Keszthely
 Simsay István — Pécs
 Sinágel József — Balassagyarmat
 Dr. Sipos András — Szarvas
 Sipos Géza — Debrecen
 Sipos Gézáné — Debrecen
 Sipos Györgyi — Senta
 Sipos László — Szombathely
 Sirok József — Vaskút
 Somodi János — Budapest
 Dr. Somogyi Zoltán — Budapest
 Somogyvári Imre — Pécs
 Dr. Sonnevend Imre — Veszprém
 Soós Tamás — Miskolc
 Sódar Pál — Kecskemét
 Sódor Márton — Budapest
 Sósuti György — Eger
 Sőth Ervin — Szombathely
 Dr. Spingár Ferenc — Kaposvár
 Sponga József — Táborfalva
 Sponga Józsefné — Táborfalva
 Steiner József — Miskolc
 Steiner László — Pécs
 Subán Árpád — Keszthely

SZ

Szabados János — Szentendre
 Szabó Endre — Tatabánya
 Szabó Ferenc — Balassagyarmat
 Szabó István — Győr
 Ifj. Szabó István — Szabadkigyós
 Szabó József — Pécs
 Szabó Róbert — Pécs
 Dr. Szabó Sándor — Budapest
 Szakács István — Keszthely
 Szakács László — Zalaegerszeg
 Szalai Imre — Budapest
 Szalai Károly — Pécs
 Szalainé Csomós Krisztina — Pécs
 Szalay Gábor — Eger
 Szalkay György — Budapest
 Szanati László — Keszthely
 Szani Zsolt — Gyula
 Szaszko György — Szeged
 Szauer József — Pécs
 Szántó Dezső — Pécs
 Szántó Gábor — Kaposvár
 Szász György — Sopron

Szebeni László — Szolnok
 Szekeres György — Veszprém
 Szekeres Péter — Gödöllő
 Szemán Mihály — Miskolc
 Dr. Szemerédi Miklós — Debrecen
 Szemerédy Miklós — Debrecen
 Szendrői János — Pécs
 Szendrői Gábor — Pécs
 Szente László — Pécs
 Szepesi András — Budapest
 Szerémy Péter — Budapest
 Székely Árpád — Dunabogdány
 Széll János — Pécs
 Szigeti Ferenc — Keszthely
 Dr. Sziklai Oszkár — Kanada
 Dr. Szikra Dezső — Szentendre
 Szilágyi József — Kaposvár
 Szilágyi Károly — Pécs
 Szmecana Mihály — Püspökszentkereszt
 Szojka Pál — Bélmegyer
 Szokoli István — Ildódbördöce
 Szöör Levente — Szolnok
 Szörényi Miklós — Pécs
 Szörényi Miklósné — Pécs
 Szőnyi János — Pécs
 Dr. Szőnyi László — Budapest
 Szukhentrunck Imre — Győr
 Szuromi László — Eger
 Szűts Szabolcs — Belsőháránd
 Szűts Szabolcsné — Belsőháránd
 Szűts Sándor — Pécs

T

Takács Jenő — Pécs
 Takács József — Kaposvár
 Takács Sándor — Pécs
 Takács Zoltán — Szombathely
 Tamási Zoltán — Csákvár
 Tasi Lászlóné — Miskolc
 Tasnady Péter — Veszprém
 Tárczy Csaba — Szombathely
 Tátrai Tibor — Miskolc
 Teicht Ede — Tatabánya
 Thémun Jánosné — Kaposvár
 Tibanyi Gyula — Nagykanizsa
 Tilesch Tibor — Pécs
 Tímár György — Keszthely
 Tokodi László — Székesfehérvár
 Tomor Antal — Keszthely
 Tóth Aladár — Pécs
 Tóth Ferenc — Keszthely
 Tóth István — Csurgó
 Tóth Jenő — Szombathely
 Tóth Kálmán — Győr
 Tóth László — Pécs
 Tóth László — Eger
 Dr. Tóth Sándor — Pécs
 Dr. Tóth Szabolcs — Salgótarján
 Török József — Keszthely
 Turi Zoltán — Eger
 Turza Tibor — Tata
 Tűrös László — Pécs

U

Dr. Ujhelyi József — Nagykanizsa
 Ujhelyi László — Pécs
 Urbán Pál — Eger

V

Valentin Károly — Budapest
 Valovics József — Miskolc
 Varga Béla — Eger
 Varga Ferenc — Eger
 Varga Gellért — Zalaegerszeg
 Varga Gyula — Sopron
 Dr. Varga János — Pécs
 Varga Jenő — Pécs
 Varga József — Miskolc
 Varga Lajos — Sárkeresztény
 Varga László — Keszthely
 Varga László — Győr
 Varga László — Letenye
 Dr. Varga Szabolcs — Pécs
 Varga Tibor — Bátaszék
 Vas István — Pécs
 Vasas Ernő — Miskolc
 Vaski László — Nagykanizsa
 Vaspöri Ferenc — Pápa
 Vass László — Keszthely
 Vass Sándor — Szeged
 Vass Sándorné — Szeged
 Vasváry László — Pécs
 Várady Gábor — Miskolc
 Várölygyi Pál — Szeged
 Vendel Ferenc — Vác
 Veöreös György — Balatonföldvár
 Veres Imréné — Berettyóújfalu
 Végvári Gyula — Szolnok
 Dr. Vidovszky Ferenc — Budapest
 Vigh István — Szolnok
 Vígvári József — Kaposvár
 Dr. Viharos Zsolt — Keszthely
 Vinczéné Szabó Anna — Budapest
 Vírgh János — Budapest
 Vissi Géza — Zalaegerszeg
 Vízváry László — Szeged
 Vodl József — Nagydorog
 Vörös Attila — Sopron
 Vörös Géza — Pécs
 Vörös Sándor — Pécs
 Vrástya István — Miskolc

W

Dr. Winkler András — Sopron
 Wisnovszky Károly — Budapest

Z

Zachar Miklós — Keszthely
 Zachar Miklósné — Keszthely
 Zalczák Ottó — Pécs
 Zámbo Péter — Szentendre
 Zechner Géza — Balassagyarmat

ZS

Zsilvölgyi Lászlóné — Eger

DR. MADAS ANDRÁS

Az erdészeti politika két időszerű kérdése

Részletek a III. 21-24-én tartott INTACT '95 Környezetvédelmi Kongresszuson tartott előadás anyagából

A piacgazdaság

A rendszerváltás után áttértünk a piacgazdasági rendszerre, így szükséges, hogy pontosabban meghatározzuk annak a piacgazdaságnak a jellegét, melyet politikusaink 1990-ben, a rendszerváltás után választottak.

A rendszerváltás után hatalomra került pártok – kormánypártok és ellenzék egyhangúan – a korlátlan *piacgazdaság* modelljét választották. Ezt jól jellemezték az akkor általános politikusi vélemények, melyek minden ellenkezést türelmetlenül és fölületesen söpörtek félre azzal, hogy nem szükséges a piacgazdaságot jelzőkkel megcímkézni (szociális piacgazdaság, ökoszociális piacgazdaság); a piacgazdaság minősítések nélkül is automatikusan minden problémát megold.

Ez a korlátlan piacgazdaság azonban világszerte egy évszázaddal ezelőt volt uralkodó formája a gazdaságnak, amikor egyrészt a szociális terhek és kötcizettségek gyakorlatilag nem voltak érdemleges tényezők a gazdaságban, másrészt még senki sem gondolt arra, hogy a környezetünket súlyos károk érhetik a korlátozás nélküli gazdasági fejlődés nyomán.

A nyugati piacgazdaságok azonban az elmúlt évszázad folyamán alapvető változásokon mentek keresztül. A harmincas évek nagy gazdasági válsága nyomán *Roosevelt* elnök megalkotta és elfogadtatta a *New Deal* törvényt, ami az első rést ütötte a kizárólagos monetáris politikán, és legfontosabb kérdésnek tekintette a munkanélküliség fokozatos felszámolását, az addigi kizárólagos monetáris politika sérelme árán is. Hasonló céllal, de más módszerekkel számolták fel a diktatúrák is a munkanélküliséget, nem egyszer durván sza-

kítva nemzetközi pénzügyi nyomással, gyakorlattal.

A háború után Európa nyugati felén kialakult az ún. *szociális piacgazdaság* rendszere, amelyik elismerte az állampolgárok jogát a szociális biztonságra, melyet széleskörűen értelmeztek (betegbiztosítás, nyugdíj, gyermeknevelési támogatások, munkanélküli segély, baleseti segély stb.), és amely erőteljes állami beavatkozást törvényesített a korlátlan piacgazdaság rendszeréhez képest.

A 70-es évek első felétől társadalmi méretekben lépett előtérbe a *környezet védelme*, ami – a növekvő társadalmi nyomás hatására – arra készítette a kormányokat, hogy elismerjék az állampolgárok jogát a környezet megóvásáért, a fenntartható fejlődésre is. Ez a korlátlan piacgazdaság második erőteljes korlátozását jelentette.

Ez a piacgazdaság már alapvetően különbözik a korlátlan piacgazdaságtól; az elnevezés maradt *szociális piacgazdaság*, de jellegét illetően tartalmazza az állampolgárok jogát a szociális biztonságra és a környezet megóvásáért, a fenntartható fejlődésre.

A fejlett piacgazdaságú nyugati államokat azonban nemcsak az állampolgárok nyomása készítette a szociális és környezetvédelmi érdekek elismerésére, hanem az a tapasztalat is, hogy a legkorszerűbb technikán alapuló hatékony, versenyképes gazdaság csak egészséges, jól képzett és megelégedett emberekkel hajtható végre.

Ezzel szemben a jelenlegi magyar korlátlan piacgazdaság két területen rejt súlyos veszélyeket magában, mert nagymértékben érzéketlen:

- az állampolgárok szociális biztonsága iránt és
- a környezet állapota iránt.

Alig hiszem, hogy példákat kellene hoznom e két állítás alátámasztására.

A korlátlan piacgazdaság mai szerepének túlértékelése részben a tervgazdálkodás hibáinak tapasztalataiból, részben az első világháború előtti korlátlan kapitalizmus eredményei iránti nosztalgiaiból adódhattak. Kétségtelenül jelentős szerepe volt annak is, hogy az akkori ellenzék, szélsőséges monetáris politikát valló, liberális párt gazdasági kérdésekben jobban felkészült volt és igen erős nyomást gyakorolt a gazdasági kérdésekben kevesebb tapasztalatokkal rendelkező akkori kormánypártokra, a korlátlan piacgazdaság bevezetésére.

Legújabb tapasztalhatunk biztató jeleket. A környezetvédelmi törvény parlamenti vitájában az MSZP vezérszónoka, a Parlament Környezetvédelmi Bizottságának alelnöke, a környezetvédelmi törvényjavaslat tárgyalásán a Parlamentben (1995. február 21.) felszólalásában hangoztatta az *ökoszociális piacgazdaság* megteremtésének szükségességét, mint az Európai Közösségbe való belépés feltételét. Ez az első jel, hogy elinduljunk egy, a mai kornak megfelelő piacgazdasági rendszer törvényesítése irányában.

Elsősorban a reálértelmiségnek kell sokkal aktívabban küzdenie egy ilyen piacgazdaság kialakításáért. Az MTE SZ elnöksége – a környezetvédelmi bizottsága javaslatára – 1994-ben állást foglalt az ökoszociális piacgazdaság mellett, éppen a környezetvédelmi törvényjavaslat véleményezéséskapcsán.

Amíg az ökoszociális piacgazdaság rendszere, rendező elvei törvénybe és az Alkotmányba nincsenek iktatva és a

koriátlan piacgazdaság az uralkodó forma, addig mindig ki van téve az erdészet annak a fenyegetésnek, hogy a legváratlanabb és legképtelenebb javaslatok fognak utat keresni maguknak, mint például a bróker cégek egy évvel ezelőtti, titokban tartott, de szerencsére meghiúsult akciója két erdőgazdaság megszerzésére – fillérekért felvásárolt kárpótlási jegyekért.

Birtokviszonyok

A rendszerváltás után hatalomra jutott parlamenti többség és kormányzat rendező elvei és jogszabályai közül kettő érintette alapvetően az erdőket:

- a társasági és az átalakítási jogszabály és
- a kárpótlási jogszabály.

A privatizációs törvényt 1991 decemberében akarták a Parlament napirendjére tűzni, de erre – öt év után! – még mindig nem került sor. Az átalakítási törvény azt a látszatot keltette, mintha csupán technikai kiegészítése lenne a társasági törvénynek; valójában ennek alapján megindult a privatizáció. Az elmúlt 5 év során lezajlott privatizációs folyamat joganyaga 5-6 különböző törvény és csaknem 30 jogszabály „összeolvastásával” ismerhető meg.

Ebből – a mesterségesen is táplált – jogi zúrzavarból súlyos hátrányok érték az erdőgazdaságot a következők miatt:

- A társadalom hosszú távú érdekeit szem előtt tartó, több funkciót betöltő,

vagyongyarapító erdőgazdálkodást ma Magyarországon elsősorban az állami erdőkben lehet biztosítani. De ha körülnézünk a fejlett nyugati államokban, láthatjuk, hogy az állam tulajdonában levő erdők jelentős részarányt képviselnek. Ahol ez az arány kicsi, ott pedig a közösségi erdők számos formájának aránya nagy, melyek – a nagymúltú demokráciákban – szintén hosszú távon gondolkodnak és gazdálkodnak.

Az említett két intézkedés következtében az erdőterület várható megoszlása a tulajdonrendezés után az alábbiakban valószínűsíthető:

állami tulajdon	55%
önkormányzati tulajdon	0,5%
magántulajdon	44,5%

A folyamatosan magánosításra kerülő, mintegy 720 000 erdőingatlanon várhatóan, mintegy 250-300 ezer magántulajdonos fog megjelenni és az FM reméli, hogy ezek mintegy 75 000 magángazdálkodó szervezetben kívánnak majd erdőgazdálkodást folytatni.

– A végrehajtás egyik, teljességgel érthetetlen rendelkezése, hogy erdőterületek esetében is csak a talaj aranykorona értékét kell figyelembe venni, a területen levő faállomány értékét nem. Ezzel jelentősen csökkentették a kárpótlási jegyek fedezetét, amelynek biztosítása a kormány egyik nagy gondja.

– A végrehajtás során az erdők egy része eredetileg erdővel rendelkezők kezébe jutott, akikről remélhető, hogy

SZÁNTAI SÁNDOR

Elmélkedés az erdőn

*Írtattam volna hozzád verset
de gallyat tördeltem az erdőn
S csak a gondolatom keringett
Elmerengőn.*

*Tüskék sebeztek ujjaimat
Tudtam és tudd meg: ez a világ
A szívünkbe is hányszor zuban
Apró szilánk.*

*Nem mulhat el nap öröm s bánat
Úgy bátyáz, ölel körül minket
És sokszor titkon takarjuk el
Sebeinket.*

*Akár a vadak itt az erdőn
Szép óvatosan menekülünk
S ki tudja mily táj s menedék lesz
Rejtékbehyünk.*

*Hol a nyugalom s hol a sziget
Mely felé bizton mozdulhatnánk
Amehekért ma kincseinket
Odaadnánk.*

*Vagy mégis jobb vívóda élni
Erősüdni a vészeket át
Hordozni, őrizni életünk
Indulatát?*

*Így elmélkedtem kint az erdőn
Körülvettek kis fűvek s nagy fák
Tüskék sebeztek ujjaimat
S a szívemet érintette egy
Élő, érző, mozduló világ.*

Gödöllő, 1970

Az EU-ban az erdők nagyobb része magántulajdonú

Svéd-, Finnország és Ausztria belépésével az EU erdőterülete megduplázódott. Ma 104,7 millió hektárt tesz ki. Tulajdoni megoszlásában vezet a magánbirtok 64%-kal, az állami 19%-kal és a különböző testületi 17%-kal részesül. Az egyes tagállamok erdőbirtokosai egyesületekbe tömörültek és ezek szövetséget alkotnak az EU-n belül. A szövetség képviseli érdekeiket az EU-parlamentben. A kellő kapcsolattartás végett ennek székhelyét Brüsszelben, a belga erdőbirtokosok királyi egyesületével közös irodában alakították ki. A szövetség hivatalos megnevezése: Comité Centrale des Propriétaires Forestiers – C.C.P.F.

(AFZ 1995. 11. Ref.: Jérôme R.)

erdeiket a jó gazda gondosságával kívánják kezelni. Az erdők jelentős részét azonban spekulánsok szereztek meg, akik harmad-, negyedáron felvásárolták a kárpótlási jegyeket idős emberektől, asszonyoktól, akik járatlanok voltak a kárpótlási dzsungelben. Jó részüknek sohasem volt erdejük s egyetlen céljuk mielőbb busás haszonnal visszakapni a befektetett pénzüik sokszorosát. Amellett az egész kárpótlás – ki nem mondott – politikai célját sem érte el, amit az elmúlt választás igazolt.

Ha megkérdeték volna egy tapasztalt szakembert a privatizálás és kárpótlás végrehajtásának kidolgozásában, az – többek között – az alábbiakat ajánlhatta volna:

– Az állami erdőkből kárpótlásra kijelölt területeket először át kellett volna alakítani közbirtokosságokká és *azután az arányrészeket kellett volna licitálásra bocsátani.*

– A most kialakult birtokstruktúrában teljesen *hiányoznak az önkormányzati erdők.* A háború előtt Sopron, Budapest, Debrecen és más városok erdei az ország legjobban kezelt erdei közé tartoztak, melyek már fél évszázaddal ezelőtt ellátták az erdő valamennyi funkcióját, példát mutatva a mai kornak. Így sokkal több állampolgár jutott volna tulajdonosi részesedéshez.

– Az állami erdők átalakítása részvénytársaságokká 100% állami tulajdonnal szintén elhibázott lépésnek tekinthető, mert az állami erdők feladatának – a társadalom elsődleges hosszú

távú érdekeit tartva szem előtt – a vagyongyarapító gazdálkodást lehet csak tekinteni. Az rt.-k ellenben profitszerzési céllal alakulnak; ha egy rt. veszteséges lesz, csődeljárás alá vonják és felszámolják. De mi lesz a veszteséges erdőkkel? Értékesítik vállalkozóknak, akik letarolják és a fát eladják? Ha pedig nem ezt teszik, akkor a kincstárnak pénzügyileg támogatni kell. De mi szükség van kincstárilag támogatott rt.-kre, azok igazgatótanácsaira és ellenőrző bizottságaira és azok tetemes költségeire? Működésük jelentős részben formális.

A jelenleg kialakult helyzetben az alábbiakat lehet ajánlani:

– Az állami tulajdonban maradó erdőkre a kincstári tulajdon és gazdálkodás a legmegfelelőbb forma, melynek célja az erdővagyon gyarapítása. Az erdőgazgatóság cíln egy kiváló képzettségű és vezetésre alkalmas erdőigazgató áll teljes felelősséggel; az ellenőrzést pedig elvégzik az erdőfelügyelőségek. Jelenleg is létezik egy Kincstári Vagyonkezelő Szervezet; ez alá kell az állami erdőknek besorolniok.

Az ÁV Rt. erdészeti portfólió vezetője szerint az erdészeti rt.-k ma vagyongyarapító gazdálkodást folytatnak, pénzügyi helyzetük lényegesen megjavult, mióta részvénytársaságokká alakultak; ha pedig valamelyik rt. veszteségesé válik, különböző pénzügyi intézkedésekkel rendbehozzák.

Ez örvendetes dolog, az aggodalom azonban nem múlt el, mert ez a kedvező helyzet egyik pillanatról a másikra

megváltozhat. Az ÁV Rt. erdészeti vezetésének megkérdése nélkül hozhatnak olyan döntéseket, melyek a jelenleg nemcsak az állami tulajdonban levő rt.-ket, de az állami erdők jelentős részét is más tulajdonformába juttatják. Ez ellen a veszély ellen mégis csak nagyobb biztonságot nyújt a kincstári tulajdon.

– Mivel mind a szakma, mind a kárpótlás eredeti célja szerint is súlyos hiába volt az önkormányzatok kihagyása a kárpótlásból – hiszen ennek révén sokkal több állampolgár jutott volna közösségi tulajdonhoz – meg kellene fontolni, hogy miképpen lehetne, legalább az egykor nagyobb erdőbirtokkal rendelkező városokban, az önkormányzatokat bevonni a gazdálkodás irányításába. Például amíg rt.-k vannak, helyet biztosítani az ellenőrző bizottságban.

– A magánerdők átlagos területe nem éri el a három hektárt, ezeken tartamos erdőgazdálkodást folytatni nem lehet. Ezért vissza kell térni az 1950-ben bevezetett községhatáros üzemtervek készítésére és községenként meghatározni a gazdálkodás alapfeltételeit. Arra azonban számítani kell, hogy az új tulajdonosok, akiknek jó része soha nem volt tényleges gazdálkodó, nem fog egyetérteni az üzemtervi korlátozásokkal.

Ezzel egy új feladatkör jelenik meg az erdészet vezetése számára; erre már mindenütt a „public relations” angol szakkifejezést használják. Ez egy adott hivatal, szervezet és az érintett nagyközönség rendszeres kapcsolatát jelenti. Ez a mi esetünkben egyrészt az Erdészeti Hivatal és szervei, másrészt az új magánerdő-birtokosok folyamatos kapcsolattartását teszi szükségessé. A hivatal megkezdte már a megfelelő brosrák kiadását is; a kérdés, eljutnak-e ezek az új erdőbirtokosokhoz? De ezzel csak megkezdődött a munka; meg kell találni azokat a formákat, eszközöket, melyeken keresztül a kapcsolattartás folyamatossá tehető.

Magyar akác – Hollandiába

A Nyíregyházától nem messze elterülő baktalórántházi erdőben igen nagy területen található akácosok. Eddig a közvélemény úgy tudta, hogy ezek a fák elsősorban a virágzás idején, a méhészek révén hoznak hasznot, illetve a faanyag jól hasznosítható a bányászatban. Mint kiderült, az akác más vonatkozásban is hasznos: keresett cikk külföldön is a vegetatív úton előállított akáccsemete. A NYÍRERDŐ Rt.-től az idén már megindult az export, a legfontosabb célország: Hollandia. Eddig – igen szakszerű és gondos csomagolásban – több mint ezer csemete kelt útra, hogy a tulipán országába elvigye a magyar akác hírét, hasznát.

BARTHA PÁL

Gondolatok az erdészeti szakigazgatás elméleti alapjainak korszerűsítéséről

Az erdészeti szakigazgatás működési mechanizmusa szerint az FM Erdőrendezési Szolgálat az erdőtervekben meghatározza a gazdálkodó kötelezettségét és lehetőségeit, különös tekintettel a gazdálkodási célra, valamint a cél eléréséhez szükséges erdőnevelési eljárásokra, az erdőfelügyelőségek pedig ellenőrzik ezek teljesülését.

Ma az erdőtervényben nincs konkrétan megfogalmazva az erdővel kapcsolatos jogos közérdek, valamint hiányzik az ehhez kötődő általános erdőkép is – mint szakmai minimumkövetelmény –, ezért jogilag tisztázatlan a gazdálkodás szabadságfoka. Ebben a helyzetben az ökológiai alapon álló fatermesztési optimum elérését megcélzó erdőtervi előírás – melynek elérése a gazdálkodó részére ugyan kívánatos – a kötelezettségek számonkérésének a mércéjéül is szolgál. Az állami elvárásban tehát keveredik a közérdeken alapuló jogos elvárás a jól felfogott tulajdonosi érdek alapján megfogalmazható gazdálkodási céllal. Ez a szakigazgatási szemlélet egy polgári demokráciában minden bizonnyal revízióra szorul.

A jogállamiság elengedhetetlen feltétele, hogy az állam a kötelezettségek megállapításakor (erdőtervezéskor) ne avatkozzon be indokolatlanul mélyen az erdőtulajdonos (kezelő) gazdálkodásába, illetve a jogos közérdek érvényesülése esetén tartsa tiszteltben azok ökonomiai törekvéseit. Az erdőtervezésében ez az elv ma nem tud maradéktalanul érvényesülni, mert szemlélete nem eléggé költségérzékeny, előírásai pedig túl sablonosak.

Jelenleg az erdőtervezés abból az alapelvből indul ki, hogy hosszú távon az ökológiai alapon álló fatermesztési optimum egyúttal a gazdálkodás tartamos ökonomiai optimumát is jelenti. A rövid távú ökonomiai előnyök keresése többnyire az erdőnek a természetes

állapottól való eltávolodását okozza, ami viszont mindig együtt jár a termelési kockázat növekedésével. E kockázat nagymértékben függ az időtényezőről. Ebből következik, hogy míg tudatos kockázatvállalással a rövid vágáskorú fajták (nemes nyár és fűz) esetében el lehet fogadni a természetközeli állapottól való jelentős eltávolodást, addig a hosszú termelési ciklusú fajok vonatkozásában a természetközeli állapot megőrzése a gazdálkodás alappillére (intő példa a bükkösök helyén létesített lucosok sorsa Németországban). Fentiek alapján megérinthető, hogy természetszerű erdeinkben az erdőrendezés alapelve ma is helytálló.

A problémát az elv gyakorlati megvalósítása jelenti. Ugyanis míg a célállományok meghatározásához a talaj- és a vízgazdálkodási fok egzakt módon minősíthető viszonylag stabil paraméter, addig Magyarországon rendkívül kényes a klímába való besorolás. Az országot valósággal kettészeli az atlanti és a kontinentális klíma határa, de Dél-Dunántúlon még enyhe mediterrán hatás is érvényesül. A domborzati viszonyok következtében – az erdőnek több mint 94%-a 450 m t.sz. alatt fekszik – a klímahatárok természetes fluktuációja erősen érvényesül, különösen a kontinentális klímát hűsítő és alacsony páratartalom formájában. Ez kétségbe vonja az átmeneti zónákban a kategorikus döntések létjogosultságát, mert ehhez ismereteink nem elég pontosak és a klimatikus viszonyok nem elég stabilak. Továbbá e térség erdeit potenciálisan veszélyezteti egy esetleges klímaváltozás is, mivel már 1-2 °C átlagos évi hőmérséklet-emelkedés a klímaövek radikális módosulásával járna (nincsenek igazi nagy kiterjedésű magas hegységeink, ezért a klímaövek kismértékű vertikális módosulása horizontálisan messze terjed). Az átmeneti

zónák mai, meglehetősen merev célállomány-előírásai azt eredményezik, hogy óriási ráfordítással nagy mennyiségben hozunk létre alacsony hozamú és ökológiailag meglehetősen instabil kultúrákat. Mindezek alapján mind ökológiai, mind ökonomiai megfontolásból a klímaövek találkozási zónájában lazítani szükséges a mai túl szigorú és egysíkú célállomány-előírásokon, különösen az alacsony régiókban.

Az erdőtervezés másik kényes eleme a gazdasági elsődleges rendeltetés megállapítása és a véghasználatok tervezése. Mivel a korábbi nagyüzemi erdőgazdálkodásban nem volt súlyponti kérdés az erdőrésztel ökonomiája, minden olyan erdőrésztel, ahol a gazdálkodás technikailag elvégezhető, elsődleges gazdasági rendeltetést kapott és így véghasználati besorolásra kerülhetett. Ezt alátámasztani látszanak a következő számok.

A statisztikák szerint jelenleg az erdők 80%-a elsődleges gazdasági rendeltetésű, ugyanakkor az erdők közel 40%-a az igen gyenge fatermő képesű V-VI. termőhelyi osztályba sorolható, de az alig képesesnek minősíthető IV. tho.-ú erdők aránya is magas, 27% körüli. Ebből biztonsággal levonható az a következtetés, hogy ma az erdőtervek igen jelentős mértékben tartalmaznak véghasználati lehetőséget és ennek alapján potenciális felújítási kötelezettséget olyan erdőkben, melyek ökonomiai értelemben veszteséget termelnek.

E probléma eddig két módon „oldódott meg”. Végrehajtást nyert az erdőtervi előírás és tovább folyt a veszteséget termelő gazdálkodás, vagy a gazdálkodó nem élt az erdőtervi lehetőséggel, és az erdőfelújítás gondját áthárította az utókorra. Ez a belső erdőforrásokat feleslegesen felemészítő tervezési szemlélet téves helyzetelemzésből fakad. A társadalom nem a gazda-

ságtalan erdőben folyó gazdálkodást várja el tőlünk, hanem ezen erdők lehetőség szerinti megőrzését és fenntartását.

Az erdőklímában (csercstől a bükkig) ez a felismerés szemléletmód-váltást eredményezhet mind tervezés, mind gazdálkodás vonatkozásában, ugyanis itt az erdő emberi tevékenység nélkül is fennmarad, sőt terjeszkedik. (Jól bizonyítja ezt a felhagyott legelők spontán beerdősüléseinek a folyamata.) E térségben – megfelelő módszertani előkészítés után – szakmai feladatunk tehát az ökonomiai küszöb alatti erdők vegyeskorúvá alakításával ezen erdők természetközeli állapotba való visszavezetése, a gazdálkodás távlati felhagyása céljából. Ez a program jól szolgálná a természetvédelem ügyét is, hiszen távlatokat tekintve viszonylag nagy területen zavartalanul működhetne a földi élet sokszínűségét mindenkor fenntartó evolúció folyamata.

Az előbbieket az erdős-erősepp klímában csak igen korlátozottan valósíthatók meg, hiszen a kultúrerdők többnyire csak emberi tevékenységgel tartathatók fenn. Nyilvánvaló, hogy közérdekből meghatározott mennyiségű és elhelyezkedésű erdőre e tájban is szükség van. A ma érvényben lévő, gazdálkodók közötti jövedelemátcsoportosítás a veszteséges gazdálkodás problémáját csak tompítja, de nem oldja meg. Mivel veszteséges tevékenységre

senki nem kötelezhető – különösen nem a magánszférában – vagy kompenzálni szükséges az ökonomiai küszöb alatti erdőben folytatandó gazdálkodás veszteségeit, vagy tudomásul kell venni, hogy az erdőfelújítási kötelezettség nem mindenhol érvényesíthető. Ebben a tájban igen magas a magántulajdonú erdők aránya, és egy tulajdonosnak vagy gazdálkodónak a legtöbb esetben nincs akkora erdőterülete, hogy érvényesüljön az eltérő állományviszonyok kiegyenlítő hatása. (Ennek elvárhatósága amúgy is vitatható.) Mivel a magánszféra a tartós veszteséget nem viseli el, az ország teherbíró képességének függvényében világos gazdaságpolitikai döntésre van szükség az erdő-sztyepp klíma ökonomiai küszöb alatti erdeinek jövőjével kapcsolatban. E nélkül az erdőtervek megújítása e térségben nem képzelhető el.

Fenti elvek gyakorlati megvalósítása az erdőtervező számára nem könnyű feladat, hiszen a folyamatosan módosuló ökonomiai viszonyok között el kell különítenie a termőhely által meghatározott gazdaságtalan erdőktől azokat az erdőket, amelyeket vagy az eddigi rossz szakmai munka tett, vagy a rutinszerűen előírásra kerülő, aránytalanul drága erdőtervi előírás tenne veszteségesé. Míg az első esetben az állomány átalakítását, a gazdálkodás távlati felhagyását lehet célként kiűz-

ni, addig az utóbbi esetben az erdőtervezőnek meg kell keresnie azokat a szakmai lehetőségeket, amelyekkel a veszteséges gazdálkodás elkerülhető vagy kompenzálható (erdőszerkezet-átalakítás).

A nemzetgazdaságnak piacgazdaságra való átállása után az erdőgazdálkodás nem maradhat a változatlan szigete, nem vonhatja ki magát a kínai piac farkastörvényei alól.

Tudomásul kell venni azt, hogy a tartós költségvetési hiány miatt az állam az erdők fenntartásában lényeges szerepvállalásra képtelen, tehát az ágazatnak saját magának kell előteremnie a tartamos gazdálkodáshoz szükséges anyagi eszközök döntő hányadát, e célból tehát fel kell számolni a veszteségforrásokat.

Tudomásul kell venni továbbá azt is, hogy piacgazdasági körülmények között a fatermékek árában az ökonomiai küszöb alatti erdőben folyó gazdálkodás veszteségei a jövőben nem érvényesíthetők, mivel a faanyagárakat nem a hazai termelés költségszintje fogja meghatározni, hanem a szabad piac értéktétele. A térség országainak EU-hoz való csatlakozása után helyreáll a Kárpát-medence gazdasági egysége. Ez a kedvezőbb ökológiai körülmények között gazdálkodó szomszédos országok fatermék-kínálata által kemény versenyfeltételeket fog eredményezni a hazai termelésű faanyag számára, és ezekhez a változásokhoz az alkalmazkodást már most célszerű lenne megkezdeni.

Fentiekre hivatkozva elkerülhetetlennek látszik az erdőszaki gazdaságpolitika követelményrendszerének (erdőtervezési és felügyeleti útmutató) korszerűsítése, de ezt komplex szakmai-ökonómiai kutatómunkának kell megelőznie. Továbbá a gazdálkodás korrekt korlátozása végett – a jogállamiság alapján – törvényi szinten nevesíteni szükséges az erdőhöz fűződő jogos közérdeket, és meg kell fogalmazni az ebből levezethető szakmai rendezőelveket. Ezek hiányában az erdőtulajdonosok (kezelők) sokféle gazdasági elvárása kinn – tő mellett – nehezen lesz elbírálható (befogadható) az erdőtervező számára.

A nagykunságiak a megye 1995. évi sikerlistáján

„Megvalósult álmok”-ként indítja Iváncsik Imre a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Közgyűlés elnöke díszes albumban a megye területén az elmúlt négy-öt év alatt történt eredményes próbálkozásokat, új szerveződések, a megye gazdasági-társadalmi fejlődésének főbb állomásairól való beszámolót. Büszke örömmel fedezhetjük fel benne valamennyien az élenjáró tizenegy vállalat között a Nagy-kunsági Erdészeti és Faipari Rt.-t újabb felemelkedéséről történt beszámolójával. Az ország egyik legkevésbé erdősült megyéjében alakult vállalatnak erdőszeti-leg talán legmostohább körülményei között gazdálkodó mai dolgozói már megenyhülten gondolnak vissza azokra az időkre, amikor nemcsak a természeti tényezőkkel, de saját vezetésükkel is harcot kellett folytatni a talponállásért, fejlődésért. A küzdelemben végül is győztes *Szabeni Lászlónak*, mai vezérigazgatójuknak tulajdonítják az érdemet mostani felemelkedésükben. Munkatársai között említik név szerint *Végvári Gyulát, Donkó Károlyt, Luzzi Józsefet*, de elismeréssel gondolnak az eredményekben részes valamennyi munkatársra is. Nekik köszönhető, hogy végül is felkerülhettek a 100%-os tartós állami tulajdonú társasági részesedéssel működő gazdasági társaságok listájára és egyben a megye 1995. évi Siker Kalendáriumába.

TELEGDY PÁL

A másodlagos szövetkezetekről

Kétségtelen, hogy a nem állami tulajdonú erdőkben napjainkban a legstürgeösebb feladat a tulajdonviszonyok rendezése, mivel ez lehet csak az alapja a jogszerű gazdálkodás megkezdésének. Ez a folyamat, ha lassan is, de halad előre és legalábbis az új tulajdonosok első körének a rögzítése országreszékenként eltérően 20-40%-ban megtörtént.

Ott, ahol a tulajdonviszonyok rendezése már úgy ahogy megtörtént, a soron lévő feladat a gazdálkodási tevékenység előkészítése. Ennek során elsősorban azt kell figyelembe venni, hogy ennek a gazdálkodásnak a tárgya, az erdő, sok mindenben eltér az ipar és a mezőgazdaság tárgyaitól. Ennek egyik oka a viszonylag hosszú gazdálkodási ciklus, a másik pedig az, hogy az erdő a bennünket körülvevő élő környezet része, ezért a vele való gazdálkodást csak ezzel a környezettel összhangban lehet, szabad végezni és ebből következően az erdővel való gazdálkodás csak számos, jogszabályban rögzített korlátozással folytatható.

Ahhoz, hogy ezeknek a feltételeknek eleget tudjon tenni az erdő tulajdonosa, vagyis annak, hogy se a környezet, se a jog ne sérüljön, széles körű ismeretekre kell támaszkodnia. Ha ez neki magának nincs meg, a saját érdekében megfelelő szakembert kell igénybe vennie.

De ez csak a dolog egyik oldala, mert az erdő közgazdasági és számviteli szempontból is különleges vagyontárgy. Bár ezt az erre vonatkozó előírások és így a tulajdonos könyvei sem tükrözik, teljesen nyilvánvaló, hogy az erdő értéke – ha csak valami maj nem történik – az elültetés pillanatától a vágásérettség eléréséig folyamatosan növekedik. Ahhoz, hogy ez a gyarapodás a lehető legnagyobb legyen, szintén alapvető tulajdonosi érdek a megfelelő szakember igénybevétele. Arról már talán nem is kellene szólnom, hogy amikor az évtizedek alatt felhalmozódott értéket realizálni akarom, mekkora jelentősége van a széles körű piaci ismeretekkel ötvöződött szaktudásnak.

Megnyilvánul az erdő különlegessége abban is, hogy a vele kapcsolatos gazdálkodás tárgyi eszközeinek jelentős része is speciális, azaz más területeken nem használható.

Míndezekből következik, hogy az erdő-tulajdonosnak speciális személyi és tárgyi eszközökkel kell rendelkeznie.

Viszsgáljuk meg, hogy a nem állami tulajdonú erdőkben milyen lehetőségek vannak a fenti feltételek megteremtésére.

Ezekben az erdőkben jelenleg a következő gazdálkodási formák alakultak ki:

– Egy kisebb-nagyobb önálló erdőterületben 1-2 tulajdonos vagy egy nagyobb erdőterületen belül 1-2 tulajdonos önálló erdőgazdálkodást folytat, vagy kíván folytatni. Az

erdőterületnek alsó határa nincsen, a felső 100 ha körülre tehető.

– A tulajdonosnak akkora erdeje van, hogy az önálló erdőgazdálkodás feltételei adottak. Az erdőterület nagysága 60 és 400 ha körül lehet.

Ezekben a formákban a gazdálkodás szervezete egyéni vagy egyszerűbb társasági lehet, mint pl. bt., erdőbirtokossági társulat. Szakember foglalkoztatására mellékfoglalkoztatás formájában nincs hosszú távú lehetőség, egy-két egyszerűbb erdőgazdasági eszköz beszerzése lehetséges, de a munkákat vagy a hagyományos mezőgazdasági eszközparkkal alacsonyabb hatékonyságban lehet elvégezni, vagy erdészeti vállalkozót kell esetenként igénybe venni.

– Több tulajdonos a természetben egyszerűen már meg nem osztható vagy megosztani nem is szándékozott kisebb-nagyobb erdőestekben önálló jogi személyiséggel rendelkező társaságot alapít az erdőgazdálkodásra, vagy már meglévő olyan társaságha lép be, biz meg az erdőgazdálkodással, aki e tevékenység végzésére jogosult.

Ezekben a formációkban az erdőterület igen változatos nagyságrendű lehet, az ügyviteli teendők általában megoldottak, jelentősebb eszközpark lehetséges és az erdőterület nagyságától függően önálló vagy részfoglalkoztatású középszintű, vagy akár szakember alkalmazása is megoldható, de a megfelelő hatékonyság – néhány ritka kivételtől eltekintve – aligha érhető el, ezt véleményem szerint csak a megbízást fogadó szervezeteknél lehet biztosítani kellő számú megbízás esetén. Kézenfekvőnek látszik a megoldás, hogy több helyen meg is indul valami ez irányú törekvés, legalábbis ezen szervezetek részéről. A magam részéről viszont ezt a lehetőséget legrosszabb megoldásnak tartom. (E szervek feladata az állam erdeinek kezelése, ahol még vannak tennivalók, nem rendelkeznek magángazdálkodói ismeretekkel, de a munkák végzéséhez szükséges fizikai kapacitásokkal sem, így munkájuk drágább stb.)

A véleményem szerinti legjobb megoldásnak az erdőtulajdonosok egyéni vagy társas erdőgazdálkodó szervezeteik önszervezéssel létrehozott társaságait tartom, amelyek az erdőgazdálkodással kapcsolatos bármilyen megbízás – tervezés, szervezés, bármilyen kivitelezés, az erdőgazdálkodáshoz szükséges gépek, anyagok, ismeretek beszerzése, az erdőgazdálkodás során megtermelt anyagok értékesítése, a nagybani beszerzés, a piacon való egységes felépítés előnyeinek, vagy akár az erdőgazdálkodás mint közös tevékenység végzéséhez szükséges szervezeti keret biztosítása – magas szintű teljesítésre képesek. Ilyen szervezetet a nem állami erdőkben gazdálkodók számára a legolcsóbban létrehozni

és a legkedvezőbben működtetni a korszerű szövetkezeti elvek alapján lehetséges, mert az önszervezés elve a pénzügyi tőkeforrásoknál kedvezőbb feltételekkel tesz lehetővé beruházásokat és befektetéseket, a tagok felé nonprofit elv pedig a jövedelmek adózás előtti belső elosztását teszi lehetővé. Az ilyen szervezetelek az ún. másodlagos szövetkezetek. A világ fejlett részén ilyenek már működnek, sőt multinacionális szervezeteik is vannak, minden olyan elemet megőrizve a szövetkezeti elvekből, amelyek a tagság előnyeit biztosítják. Eltérés ezektől általában csak a szövetkezeti demokrácia gyakorlásában van, ami a számos önállóan gazdálkodó szervezet részvétele miatt eltér az egy tag, egy szavazat hagyományos elvétől.

A mi szövetkezeti törvényünk ilyen tiszta másodlagos szövetkezetet még nem tesz lehetővé, mert bár jogi személyek szövetkezeti tagságot is lehetővé teszi, ezek száma jelenleg nem lehet több a természetes személyek számánál. Ez a nehézség könnyűszerrel áthidalható. Nehezebb az egy tag, egy szavazat kérdése, mert ez nem hidalható át. Kezdeményezni kell a szövetkezeti törvény olyan irányú módosítását, amely a jogi személyiségű tagsággal is rendelkező szövetkezetek esetében a tagságra bízta a számukra legkedvezőbb szavazati arányok meghatározását. Sokszor kapjuk erre a kívánalomra azt a választ, hogy ha vagyonarányos szavazat kell, tessék bármilyen gazdasági társaságot alakítani, mert az már nem lehet szövetkezet. Ez a beállítás így hamis, mert arra kényszeríti a tagságot, hogy jogos gazdasági érdekeinek érvényesítési lehetőségei fejében mondjon le a szövetkezésből származó erőről és lehetőségekről.

Megkezdült egy ilyen típusú szövetkezet szervezését Monor városában. Jelenleg az infrastruktúra megteremtése folyik, aminek eredményeként a városközpontban az év közepére elkészül egy három telefonvonalal, számítógéppel felszerelt iroda, ahol 2-3 erdőmérnök, pénzügyi szakember és műszaki tanácsadó, összefogva a társulni kívánó szervezet szakembereivel, biztosítani tudja a magas szintű és sokrétű szolgáltatást. Együttműködését jelezte a Pest Megyei Agrárkamara, és a Társas Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége. Szándékunkban áll felkérni az Erdészeti Tudományos Intézetet és a Vadas Jend Erdészeti Szakközépiskolát. Az elképzelés megvalósítása a gróf Széchenyi Károly alapítvány díjnyertes pályázata, amelyet ismer az FM Erdészeti Hivatala és a területileg illetékes erdőfelügyelőségek vezetői, és valamennyien biztosítottak támogatásukról. Kérem, hogy ha kezdeményezésünk felkeltette érdeklődésüket, azzal vagy akár csatlakozási szándékkal keressenek meg bennünket.

DR. BALÁZS ISTVÁN

Magánvélemény az OEE erdészetpolitikai irányelveivel kapcsolatban

Becsületszavamat adom, hogy az Erdészeti Lapok 1995. évi február havi számának 33. oldalán megjelent, „Az Országos Erdészeti Egyesület erdészeti politikai irányelvei” kísérő intelmeire való hivatkozással „becsületbeli kötelességgel deklarálom”, mely szerint a kiadott állásfoglalással összefüggő alábbi írásom kifejezetten a magánvéleményem.

Ezen kinyilatkoztatás után már kelendő bátorsággal vezetem a tollamat. Néhány gondolatot, észrevételt szeretnék rögzíteni az általam nagyon értékesnek minősített, a szakmánkkal minden fontos témát érintő egyesületi irányelvekkel kapcsolatban.

Mindenekelőtt fontos pozitívumként értékelem, hogy a megjelent elvek hosszú folyamat eredményeként születtek meg. Először 1994 novemberében kiadásra került az „állásfoglalás-tervezet”. Aztán 1995. január 11-i kel-

tezéssel olvashattuk az „állásfoglalás-tervezet II.” szöveget. Végül megjelent az OEE 1995. január 25-i választmányi ülésén jóváhagyott, most már végleges megfogalmazás.

Minden ilyen irányelv, állásfoglalás esetében több dolog merül fel az emberben. Mégpedig, hogy kinek, kiknek szól; ki, mely szervezet felelős az irányelvek megvalósításáért. Milyen eszközökkel rendelkezik az irányelveket kiadó szervezet – jelen esetben az Országos Erdészeti Egyesület – az abban leírtak megvalósításához, és egyáltalán rendelkezik-e feltételrendszerrel, befolyással a megvalósításához, vagy marad az egész a bibliai kinyilatkoztatás vagy kiáltvány, kívánságlista szintjén. Tényleg, mit tesznek az ügyben azok a szervezetek, amelyekről függ a megvalósítás? Végül mi ebben az OEE feladata, szerepe, tennivalója?

Azt talán senki nem vitatja, hogy az irányelvekben megfogalmazott feladatok más szervezetek hatáskörébe tartoznak. Vajon hogyan fogadják a számukra leírt tennivalókat? Az irányelvek szinte mindegyik pontjának teljesítése aligha tartozik az Országos Erdészeti Egyesület hatáskörébe.

A felmerülő kérdések folytathatók. Például a megvalósítás személyi, tárgyi, pénzügyi, hatásköri, végrehajtási feltételrendszerét kik, mely szervezetek biztosítják, kik a végrehajtók és megvalósítók. Mások? Így ez bizonytalan. **Mi van akkor, ha nem hajtják végre ezt az akaratot? Mert fennáll annak a veszélye, hogy ez így csak új-**

ságban megjelent, irattárba kerülő kőbe vésett kinyilatkoztatás, óhaj marad.

Nézzük néhány tételét részletesen, hogy van-e valóság tartalma annak, amit aggodalmasan eddig felvettem. Nincs ugyanis olyan erdészeti szakember, aki az irányelveket – esetleg némi módosítással – ne fogadná el. Azok közé tartozom, akik elfogadják.

Az új erdőtvénnyről

Kicsi annak a realitása, hogy a kapcsolódó szakterületek, nevezetesen a vadászati, valamint a természetvédelmi – legalább – törvénnyel együtt a (szöveg szerint azokkal „összhangban”) lehet megalkotni az erdőtvényt. Az erdőről és az erdő védelméről szóló törvénytervezetet már olvashattuk. A másik két szakterületről még csak a koncepciók és a tézisek anyaga látott napvilágot.

A második mondat nem igényel állásfoglalást. Az enélkül is törvényi kategória. A betartása törvényileg kötelező, csak minden területen *erővényt* kell szerezni a hatályos erdőtvényben leírtaknak.

Az állami erdők jövőjéről

Remélem a döntésre jogosult illetékesek magukévá teszik a leírtakat. Ez a jogos szakmai igény bizony nagyon magas szinten kíván egyetértést, támogatást. Kérdés, meghallgatásra kerül-e a gazdasági életet irányítók részéről, és mit szól ehhez a határtalan mennyiségű kárpótlási jegy. Nagy összefogásra van szükség ez ügyben.

Kérdés: „mikortól kezdve nem kívánatos az erdők további privatizációja?” (I. pótlólagos kárpótlási kijelölés stb.).

A magán- és a társas erdőgazdálkodásról

Helyesen „a magán- és a társult erdőgazdálkodókra és erdőgazdálkodásra” és nem „felé” (Értelmező szótár, nyelvtani szabály).

Mely szervezet, milyen pénzeszközökből tudja biztosítani a magán- és társult erdőgazdálkodás feltételeit és

Harminc év fogságában

MOSZ akció a magánerdőkért

lehetőségeit. Mely szervezet(ek) fogják összehangolni a szervezeteik szakmai tevékenységét. (Erdőfelügyelőségek?)

Pontosítás: „A szakemberek *foglalkoztatását*, nem alkalmazását... kell megkövetelni. Így fogalmaz az érvényben lévő erdőtvény is.

Az Erdőfenntartási Alapról

Mitől „független” a Központi Erdőfenntartási Alap? Működésére szükség. Ebben máris eltér a napi valóság. Az Országgyűlés már megszavazta: az 1995. évi XXI. törvényt, annak XIII. fejezetében a „Mezőgazdasági és Erdészeti Alap”-ot.

Az alföldi erdőkről

Kevés a „külön kell támogatni” ... megfogalmazás. Ehhez jelentős anyagi eszközök kellene.

Erdőgazdálkodás és természetvédelem

A második mondatból hiányzik az „is” szó. Olvasatomban így szólna a szöveg: „Az erdőgazdálkodást a természeti értékek megőrzésének figyelembevételével is kell folytatni.” Bár ezt a mondatot nem is kell megfogalmazni, ha az első mondatot elfogadjuk. Az erdőtvény és erdőterv szerinti erdőgazdálkodás nyilván megfelel a leírtaknak.

A vadgazdálkodásról

Pontosítható lenne a második mondat. „Csak az erdőállomány-gazdálkodás céljait és a természeti értékek létét nem veszélyeztető nagyvad-állomány tartható fenn az erdőterületeken.”

Ezek után, tisztelettel, néhány javaslat.

Célszerű lenne megfogalmazni az Országos Erdészeti Egyesület konkrét munkáját, feladatait, tennivalóit is az állásfoglalásban. El lehet képzelni ilyeneket, mint például az egyesületi taglétszám növelése (esetleg a csökkenés megállítása), hatékony egyesületi működés elérése, az erdészeti szakmai egészségteremtő feladat ellátása.

Ebben az egyesület mindazt leírhatná, aminek megvalósítása alapvetően az egyesülettől, szakosztályaitól, helyi csoportjaitól és tagságától függ, nem pedig másoktól.

Szíves megbocsátást kérek a magánvéleményért.

A MOSZ Erdészeti Választmánya kibővített ülést tartott június 1-jén az Akadémia utcai székház színháztermében a szövetség keretei közé tömörülő társult vagy egyéni magánerdő-birtokosok legsürgetőbb kérdéseinek megtárgyalása végett.

Első napirendi pontként szerepelt a Mezőgazdasági és Erdészeti Alap és annak működési rendje. Tárgyalási alapként a meghívóhoz mellékelte az OEE Gazdaságtani Szakosztálya által összeállított javaslatot. Először *Merkel Gábor* FM osztályvezető ismertette az alap múlt évi működését, forgalmát, és záróállományként 210 millió forintot mutatott ki azzal, hogy jobb szervezéssel ez is kiosztható lett volna... Az idei évre 700 millió forintnyi költségvetési támogatás áll máris rendelkezésre. Pénz tehát van, dolgozni lehet, az erdőállományok minél nagyobb mértékű rendbetételére buzdított. Az összecszerzések a hallgatóságot nem is nagyon érdekelték, hanem azonnal magát az alapot támadták, az egész pályázati rendszert és főként annak számviteli módját, elavultnak érezték az érvényben lévő egységáratokat.

Merkel egyéb hivatali elfoglaltságára hivatkozva az üléstől elköszönt és a téma további tárgyalását *Marosi Györgynek*, az ERTI soproni kísérleti állomása igazgatójának adta át. Marosi született professzorként, nagyszerű előadóképességgel, az alapfogalmak kristálytisztá bemutatásával kelt az alap védelmére. Jó egyórás előadása lenyűgözte hallgatóságát. Világossá tette az alap „támogatás” jellegét és meggyőzött a rendelkezésre álló pénzek népgazdaságilag így leghatékonyabb érvényesüléséről.

A kissé hosszúra nyúlt előadást érezhető hangváltás követte az ülés résztvevői között. Az elnök megszólítására *dr. Balázs István* FM minisztériumi főtanácsos az állami erdőknek a PM irányítása alá vételével foglalkozott, majd a szükséges lépésekre vonatkozóan öt pontba foglalt javaslatot tett, melyek közül legfontosabbnak a tulajdonviszonyok sürgős rendbetételét jelölte meg. Az idő előrehaladtával az elnök szükségesnek látta hamar összefoglalni a tárgyalás eddigi eredményeit: megállapítást nyert, hogy az alapra továbbra is szükség van, de halaszthatatlan a számviteli rendszerének módosítása, kell a társulás, és minél nagyobb erdőtestek kialakítására érdemes törekedni a tulajdoni átrendezés meggyorsításáért.

Sajnos kevés idő maradt a második napirendi pontra, ebben *Szabó Győző*, az AGROPRODUKT Kft. igazgatója a fapiac rendezetlenségéből eredő érzékeny károokra hívta fel a figyelmet és a magánerdő-birtokosok faforgalmának sürgős megszervezésére tett javaslatot. Ez ügyben regionális lobbyzást tartott szükségesnek, megkeresve a legjobban megfelelő kereskedelmi szervezet.

Végül még *dr. Csötönyi József*, az erdészeti választmány titkára tett javaslatot a választmánynak külső szakértőkkel való kiegészítésére. Kooptálásra került: *dr. Balázs István*, minisztériumi főtanácsos, FM, Budapest; *dr. Barna Tamás*, egyetemi adjunktus, Sopron; *Bus Mária*, az Erdőfelügyelőség igazgatója, Veszprém; *dr. Erdős László*, a Magyar Nyárfabizottság elnöke, Budapest; *Marosi György*, az ERTI Kísérleti Állomás igazgatója, Sopron; *Mészáros Béla*, országgyűlési képviselő, Budapest; *Óvári Ilona*, az Erdőfelügyelőség igazgatóhelyettese, Eger; *Pintér István*, országos vadászati főfelügyelő, FM, Budapest; *dr. Solymos Rezső*, c. egyetemi tanár, Sopron; *Varga Béla*, c. egyetemi docens, Eger.

Jérôme René

PÁRBESZÉD KEZDŐDÖTT...

Erdészetalákozó a Nyírerdő Rt.-nél

„Több mint három évtizede vagyok erdész, de ez idő alatt még nem volt arra példa, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyében dolgozó erdészeket valaki is összehívta volna, kezdve, hogy számítanak ránk” – kezdte mondandóját Ágh Miklós hajdúhadházi kerületvezető erdész. Azután volt, aki egyenesen történelminek nevezte, hogy a Nyírerdő Rt. vezetősége a részvénytársaság kilenc erdészének mind a 150 kerületvezető erdészét és vadászát meghívta a Gúthra, hogy ott beszéljék meg a közös dolgokat.

Kovács Gábor vezérigazgató tájékoztatójában hangsúlyozta: igen fontosnak tartják, hogy a tő mellett erdészek ismerjék a cég hosszú és rövid távú feladatait, de legalább olyan fontos, hogy a vezetés közvetlen, pontos és őszinte információkkal rendelkezzen arról, hogyan vélekednek az erdészek, milyen gondjaik vannak, melyek azok a lehetőségek, amelyekkel a jobb gazdálkodást segíteni tudják. A vezérigazgatói beszámoló ismertette az erdészekkel, hogy a Nyírerdő Rt. igazgatósága, valamint felügyelő bizottsága együttes ülésén megállapította, hogy az első üzleti év, az 1994-es, sikeres volt. Az üzemi eredmény 1993-hoz képest jelentősen megváltozott: a folyó gazdálkodás nyereségessé vált. A témával foglalkozó határozat pozitívan értékelte azt, hogy a privatizálásban is voltak eredmények. A gazdasági folyamatok azt mutatják, hogy a tavaly csődegyezséget kötött Nyírerdő Rt. jól él a lehetőséggel és bizalommal, amit a talpon maradáshoz kapott. Elbúcsúzhat az elmúlt 25 évben kialakult elnyert helyzettől, és megteremtheti a piaci viszonyok között működő erdőkezelést. Ebben az eredményben ott van a tő mellett erdészek áldozatvállalása, amit a vezérigazgató külön is megköszönt a jelenlétüknek.

A Nyírerdő Rt., mely két megyében az ottani erdőterület egyharmadának, 55 ezer hektárnak gazdája, ugyanakkor

felelősséget érez az egész magyar erdővagyonért. Így a megbeszélés során megfogalmazódott: az állami erdők kezelésén kívül az erdészek szakmai tanácsokkal részt kívánnak venni abból a munkából, ami az új erdőulajdonosokat segíti. A résztvevő kerületvezető erdészek sok példát soroltak. Amikor megkeresték őket, egy pillanatra sem haboztak, hogy az erdővagyon megvédése végett szakszerep támogatással álljanak a tapasztalatlan új tulajdonos rendelkezésére.

A felszólaló kerületvezetők – többek között *Keczán Csaba* hajdúhadházi, *Futóczy László* gúthi, *Börösög Lajos* debreceni erdészek – számos fontos javaslattal álltak elő. Így szóba került az erdészek és vadászok nyelvi képzése, idegennyelv-oktatása. Többben sürgették, hogy a számítógépes módszereket mielőbb célszerű lenne bevezetni a fakitermeléseknél. A legtöbbben mégis a biztonságot, a vagyonvédelmet sürgették. Kiderült, hogy a fátolvajok jól szervezettek, fegyveresek, egy-egy erdész tétetetlen velük szemben. De nem sokkal jobb a helyzet az orvvadászokkal sem. Kifogásolták, hogy a rendőrség nem minden esetben partner, az ügyek elhúzódnak vagy eltűnnek a bürokrácia útvesztőjében. Voltak, akik azt kifogásolták, hogy kevés intézkedési joga van az erdésznek, jogállása nem tisztázott, nem hatósági személy. Így aztán nem volt oktalanság, hogy ezen a tanácskozáson egy szakértő, *dr. Vasas Szilárd* nyugalmazott rendőr-alezredes, ügyvéd, a Pinkerton Ügynökség nevében adott tanácsokat, látta el ötletekkel az erdészeket. A vagyonvédelem egyébként igen nagy hangsúlyt kap a Nyírerdő Rt.-nél, a szakértői közreműködés folyamatos, ami egy lépés afelé, hogy csökkenteni lehessen a kártételeket.

Nem lenne teljes a beszámoló, ha nem említenők: az erdészek szóba hozták a bérkérdéseket is. Elmondták, nekik nem az a céljuk, hogy mindenfé-

le mellékfoglalkozással keressék a kenyerüket. Elvárják, mégpedig joggal, hogy minden idejüket és tudásukat hivatásuknak szentelhessék. A hátrányos anyagi helyzet megváltoztatásukat is vesztélyeztetni, de ami e mellé társul: társadalmi megbecsülésük sem megfelelő. A vállalatvezetőség örömmel vett olyan megoldásokat, amelyek a jövődelmi viszonyok javítására irányultak. A kölcsönös őszinteség jegyében azonban az is megfogalmazódott, hogy a jelen helyzetben javulást felelőtlenség lenne ígérni, ez azonban nem jelenti azt, hogy a részvénytársaság nem törekszik méltóbb élet- és munkakörülmények megteremtésére. Ezek közé tartozik a lakásviszonyok javítása is.

Az erdészek tetszésével találkozott az is, hogy a Nyírerdő Rt. komoly erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy az erdészszakma, a Nyírerdő Rt. és valamennyi erdészete megfelelő társadalmi elismertségben és megbecsülésben részesüljön. Erre irányul az a tevékenység, mely most alakítja ki a cég új arculatát mind üzleti partnerci, mind a közvélemény számára. A tő mellett erdészek ezt meglepéssel nyugtázták, megértve azt, hogy komoly szerepük van a társadalomban, ahol egyrészt saját személyüket, másrészt a céget kell méltóan képviselni.

Ha valami tanulságot kellene levonni a 150 erdész és vadász gúthi találkozásából, akkor a legfontosabb az lenne – az erdészek többször és visszatérően sürgették –, hogy ne ez a találkozás legyen az egyetlen. Mások is igénylik a párbeszédet, mert ez erősíti a céghez tartozást, önbizalmat ad, új szakmai identitással vérteti fel őket. Mondható: a kívánság jogos, hiszen legyen egy gazdálkodás bármennyire piaci, a gazdaság bármennyire racionális, a siker és a kölcsönös eredmény csak a tő mellett erdész és a vezetőség szoros együttműködése révén születhet meg.

Burget Lajos

Drámai hangvételű évszázó egyetemünkön

„A mai dátum, 1995. június 22. mindenkinek emlékezetes marad majd életében, aki résztvesz a mai ünnepi aktsón, akinek köze van egyetemünkhöz, aki szívében viseli a magyar felsőoktatás, a magyar felemelkedés ügyét.”

Ezekkel a szavakkal indította el dr. *Winkler András* rektor az Erdészeti és Faipari Egyetem 1994-1995. évi beszámolóját a fent jelzett napon Sopronban, a Liszt Ferenc Művelődési Központ zsűfólság telt nagytermében tartott mérnökavatató nyilvános tanácsülésén, majd a következőképp folytatta:

„A legfontosabb ma, hogy átadjuk 41 okleveles erdőmérnöknek, 42 okleveles faipari mérnöknek, 27 faipari mérnöknek, 8 okleveles könnyűipari mérnöknek, 30 mérnök- és műszaki tanárnak, később 57 földmérő és földrendező mérnöknek oklevelüket, és hogy megfelelő útravalóval lássuk el őket egy utolsó közösen töltött, meghatározó órában is. Hogy hívjuk őket a búcsú pillanatában az Alma Mater, a szakmák segítségére, hogy biztassuk őket; az egyetemről kapott komoly tudás elég lesz ahhoz, hogy találékony-sággal, szorgalommal, szakmai elhivatottsággal, Magyarországot és az emberiséget, a természetes környezet szerzetével a legjobbat adhassák planétánknak

megmentéséért. Hogy elég lesz ez a tudás annak felismeréséhez, hogy tovább kell és hogyan kell tovább gyarapítani azt, hogy elég lesz az egyetem meleg szeretete, a ragaszkodás légköre ahhoz, hogy az emberekkel való kapcsolatuk boldog és kiegyensúlyozott legyen!

Reménykedünk abban, hogy a ma végzett fiatal mérnök és szakember gárda egyetlen tagja sem kényszerül arra, hogy erőszakkal szerezzen jogot igaza bizonyítására. Reménykedünk abban, hogy megalapozói, elindítói lesznek egy jobb életnek e hazában.

Bizakodva és meghatódottan búcsúzunk tőletek, átadva diplomáitokat, erősítve hiteteket!

De ma rendhagyó nap van. Nemcsak Töletek veszünk búcsút, hanem több mint száz munkatársunktól is, akik a nyár folyamán nyugdíjba indulnak, más szervezeti felépítésben, kívülről segíthetik egyetemünk munkáját, vagy máshol kell munkát keresniök. A kormány megszorító intézkedései fájó sebeket ütnek a felsőoktatás, a kultúra és az egészségügy intézményein. Tudjuk, hogy sokan vagyunk! De úgy érezzük munkánk megszervezését, a létszámcsoökkentést jogunk van magunknak és nem egy-két hónap alatt, hanem folyamatosan megtenni, ahogy azt évszázadokon át elődeink is tették.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium egy képviselője a Pénzügyminisztériumra hivatkozva így nyilatkozott: „A felsőoktatás olyan üzletág, amelyben a szerencsés bejutók végzés esetén kedvezőbben adhatják el munkaerőjüket a munkaerőpiacon.” Istene, milyen szűklátókörűség! Hadd idézzem *Richard von Weizsäcker*t, Németország egykori szövetségi elnökét, aki a napokban ezt mondta:

„A legnagyobb veszély államunkra nézve abban rejlik, ha az értékeket és a célokat már csak gazdasági-lag mérhető kategóriákban keressük.”

Milyen kár, hogy nálunk ezt már nem ismerik fel, vagy ha igen, a mi köztársasági elnökünk nem szól róla.

A felsőoktatás átszervezését megkezdjük. Azt is tudjuk, hogy nagy szükség van erre, hiszen az elmúlt rendszertől korszerűtlen szerkezetet örököltünk. De, hadd idézzem most a nagy német erdőszervezőt, *Wilhelm Leopold Pfeil*t: „Kérdezték a fákat, hogyan szeretnének nevelődni, jobban megtanítanak benneteket arra, mint a könyvek teszik.” Hadd folytassam e gondolatot: „Kérdezték meg a hallgatókat, hogyan szeretnék, ha tanítanák őket, jobban elmondják nektek, mint az íróasztal mellett ülő vagy elegáns kocsikban tovasikló politikusok!”

Ez után a drámai bevezető után immár tárgyilagos meglepéssel térhetett rá az év egyéb eseményeinek soravételére. Im már 14 szakon folyt az oktatás jelentősen megnőtt hallgatói létszámmal. Sikeresen indultak a művészeti szakok, nőit a szakmérnöki kurzusok, továbbképző tanfolyamok, és nőtt azokon a résztvevők száma. Folyik újabb szakok indításának előkészítése: az Erdőmérnöki Karon a Környezeti Humánszervező, a Faipari Karon a művészeti szakok és a könnyűipari szakok fejlesztése, a földmérőknél a négyéves képzés, az egyetem központi blokkjában pedig a közgazdasági stúdiumoké. Szélesedett a Nyugat-magyarországi Egyetemi Szövetségben belül az együttműködés szélesítése. Örömmel jelenthette az év folyamán

Soproni műhely

címen ismét lap indult a soproni egyetemem. Mint a szerkesztőség jelzi, kísérlet, próbálkozás. „Próbálkozás arra, hogy bármely vélemény, építő kritika nagyobb nyilvánosság elé kerülhessen.” A körülményekhez képest már az is nagy dolog, hogy a negyvenoldalas kiadvány megjelent. Elég ha csak a szűkös anyagiakra és a folyamatos megjelenés szerkesztői felelősségére gondolunk. Az első szám tartalmilag meglehetősen vegyes. Így az érdeklődők szélesebb köre talál ugyan olvasnivalót, de hiányérzete támad annak, aki az egyetem napi aktualitásait keresi az írások között. Mert bizonyára ezekre a témákra gondolt a szerkesztőség, amikor „hiszi, hogy a vélemények és el-lenvélemények kavargásában biztos egyezés csak akkor alakulhat ki, ha véleményeket leírni és olvasni is büntetlenül lehet”.

Mint olvasó várom az egyetemi híreket, aktualításokat, véleményeket és el-lenvéleményeket. Büntetlenül.

Pápai Gábor

az USA-ból érkezett akkreditációs bizottságnak hivatalos összefoglalóját, mely szerint mindhárom karon az oktatás eléri az ottani legjobb színvonalát. Fájdalommal emlékezett meg az év közben örökre távozott és örömmel a különleges eredményeket elért egyetemi alkalmazottokról.

A tanácsülés további részében PRO UNIVERSITATE SOPRONIENSI kitüntetésben részesítette a Tanács *Martin Hamer* urat, a Bucking-Hamshire College a College of Brunel University igazgatóhelyettesét, *dr. Vincze Vilmos* c. egyetemi tanárt pedig PRO SILVICULTURA ARTE LIGNARIA ET GEODESIE kitüntetésben. Sikeres minősítő eljárás alapján HABILITÁLT DOKTOR címet kaptak tizenketten. Az ünnepélyes eskütétel után az új mérnökök, tanárok a rektor kezéből átvették az oklevelüket. *Dr. Koloszá József* kézhöz kapta dékáni megbízatásának meghosszabbításáról szóló okiratot, majd kitüntetések, dicséző oklevelek özöne következett. A rektori beszámoló pedig a következőkkel fejeződött be:

„Kedves Soproni Egyetemi Család! Hallgatók, végzett mérnökök, oktatótársak, munkatársaink! Az egyetem hosszú történetében már sokszor tapasztalhattuk: egyes embereknek el kellett hagyniuk az egyetemet, kedves családjukat, így vagy úgy egyes vezetők belerokkanhattak, belepesztulhattak a terhekbe, de az egyetem, az Alma Mater, akár az erdő, örök! Ígérjük, a létszámleépítést úgy fogjuk elvégezni, hogy az oktatás és kutatás a legkisebb kárt szenvedje, és hogy emberi méltóságot ne sértsünk, egzisztenciát ne veszélyeztessünk!

Nehéz próba következik számunkra. Harcolnunk és alkotnunk kell. Meg fogják kísérni, hogy szembeállítsanak kollégát kollégával, hallgatókat hallgatókkal, szakot szakkal, kart karral, egyetemet egyetemmel és főiskolával.

Most, most kell merítenünk igazán selmeci örökségünkéből, idézve a Selmeci Szellemet:

Az ember megbecsülését, az elesett felségítését, az alkotó dicséretét, a tévedő beismerését, a sértő bocsánatkérését, a sértett bocsánatát: összességében az igaz humánusot.”

Szerk.: **Jérôme René**

Megállapodás,

amely egyrészről az Erdészeti és Faipari Egyetem, az Erdészeti Tudományos Intézet és az MTA Erdészeti Bizottsága, másrészről az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége és az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága között jött létre az Erdészeti Lapokban havonta legfeljebb négy-nyolc oldal terjedelmű tudományos közlemények megjelentetésére. A publikációs lehetőség megteremtésének fő célja fiatal kutatók, doktorjelöltek irodalmi munkásságának segítése, ezen túl általában a szakma tudományos életének jelzés értékű megjelentetése az egyesület tagsága számára. Ezeket az írásokat, mivel a tartalmi és a formai követelményeknek meg kell feleljenek, szerzőik tudományos közleményként szerepeltethetik. A közlőcsek szervezését és technikai lebonyolítását az intézmények segítik.

A tudományos írásokat elkülönített részben „Tudományos közlemények” fejezet cím alatt hozza a lap. Itt két lektor által véleményezett írások jelennek meg. A lektorálás koordinálása alapvetően a főszerkesztő feladata, de ebben segítségére van az MTA Erdészeti Bizottsága. A szerkesztőbizottságban két személy a felmerülő lektorálási munka tudományterületükhöz illeszkedő részét szükség szerint lebonyolítja.

A lektorálás ingyenes tevékenység, ez a tudományos élet elvárása és alapkövetelménye.

A tudományos közléseket irodalomjegyzékkel és idegen nyelvű összefoglalóval a szerzőknek kell ellátniuk.

Budapest, 1995. május 2.

MTA Erdészeti Bizottsága
Erdészeti Tudományos Intézet

Erdészeti és Faipari Egyetem
OEE Elnöksége

Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága

Az év elején kezdődött EU-tagság Ausztria erdőgazdaságát vegyes érzel-mekkel tölti el. Legalábbis ez érződött a stájer erdészeti egyesület januári közgyűlésén. Az eddig 12 tagú közösséget szorongatott nagyarányú fahozatal után a három fanagyhatalom belépése az Uniót önellátásra készíti ezen a téren, ami Ausztriát az osztozkodásnál éberségre figyelmezteti. A magas természetvédelmi követelményekkel szemben – a fafajmegválasztástól kezdve az egykorú állományokról való lemondáson át egészen az ennek megfelelő kitermelésig – komoly ellenvetés nem hangzott el.

A természetserű erdőparcellák és természetes erdőrezervátumok kialakítására vonatkozó „Európa-program” megvalósítása már élénk vitát keltett. Egyezség mutatkozott abban a tekintetben, hogy ennek során a tulajdoni érdeket és a társadalom fizetőképességét figyelembe kell venni. A túlzások tekintetében megnyugtató hatású volt a TIME novemberi közlése, mely szerint a – különösen a stájer egyesület számára emlékeztető – „Greenpeace” szervezet társadalmi elismerésének érezhető csökkenése mutatkozik.

(GS 1995. 1. Ref.: Jérôme R.)

DR. TIBAY GYÖRGY

Erdészet – Piac – Társadalom**Országos Fórum – Mátrafüred, 1995. április**

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Vezető- és Továbbképző Intézete a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Hivatala, az Erdészeti és Faipari Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottsága, a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség, az Állami Vagyongazdálkodási Rt., az Erdészeti Tudományos Intézet, az Országos Erdészeti Egyesület és a Társas Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége védnökségével hirdette meg Mátrafüredre és Kecskemétre az Országos Fórumot.

A Fórum célul tűzte ki a magyar erdészet és erdőgazdálkodás imagojának fejlesztését, hogy az erdészetpolitikai célok megvalósításához a társadalom segítő támogatását hosszú távon biztosítsa.

Kellő számú jelentkező hiánya miatt a Kecskemétre tervezett és az alföldi térséget érintő Fórum elmaradt.

Sajnos a Fórumon az önkormányzatok mindössze csak néhány szakemberrel képviseltették magukat. Ugyanez vonatkozik a magánerdő-birtokok képviselőire is.

Jóllehet a rendezvény a távolmaradónak adhatta volna a legtöbbet, úgy tűnik, hogy ez a két kör érdektelen.

„Feltűnő volt pl. az Országos Erdészeti Egyesület és a helyi erdőgazdálkodó szervek látványos távolmaradása.”

A rendezvényen százhusz szakember vett részt. A megjelentek az állami erdőgazdaságok, az erdőrendezési szolgálat, az erdőfelügyelőségek, a természetvédelmi igazgatóságok, a mezőgazdasági szövetkezetek, az FM földművelésügyi hivatalai és a különböző magánerdő-birtokossági társulatok képviselői.

A Fórum plenáris és négy szekciós ülés keretében végezte munkáját.

A teljesség igénye nélkül az egyes szekciókban megfogalmazott és a záró plenáris ülésen elfogadott és fontosnak ítélt ajánlásokat a következőkben ismertetjük:

Az előadásokat, hozzászólásokat és az ajánlásokat külön kiadványban várhatóan júniusban adjuk közre.

Az „A” szekció ajánlásai (elnök: Gál Sándor) – amely az erdészeti igazgatás-

sal (az erdő védelmével, a hatósági jogszíntvényekkel, együttműködéssel, szaktanácsadással, szolgáltatásokkal) foglalkozott:

– az állami erdőgazdaságok erdészetei az érvényes jogszabály szerint intézményesen szaktanácsadási feladatokat kereskedelmi tevékenységük miatt nem végezhetnek. kezdeményezni kell a jogszabály módosítását, hogy az állami erdőgazdaságok ezen köztetés alól kikerüljenek;

– módosítani kell az erdőtörvényt, hogy benne a társulási kötelezettség egyértelműben és kötelező erővel kerüljön megfogalmazásra;

– meg kell oldani az erdőfelügyelő és az erdőtervezők igazolvánnyal való ellátását.

A „B” szekció ajánlásai (elnök: Rakonczay Zoltán) – amely a társadalmi kapcsolatok fejlesztésével (természet-, környezetvédelem, vadászat, érdekképviselet, zöldmozgalom) foglalkozott:

– az erdőkről, a vadászatról és a természetvédelemről szóló törvénytervezeteket egyidejűleg, egy „csomagban” kell a törvényhozáshoz beterjeszteni. Összefüggésük és kölcsönhatásuk miatt egyszerre kell őket megtárgyalni;

– az erdészek és a természetvédők között meglévő viszonylag nagy feszültségeket kölcsönös engedményekkel kell oldani;

– a vadászati jog a földtulajdonhoz kötődjön;

– a mondvacsinált érdekképviseleti szervezeteket engedni kell, hogy „elhaljanak”, ezzel egyidejűleg lehetővé kell tenni újak megalakulását;

– tudomásul kell vennünk azt a tényt, hogy ha bármilyen erdőtulajdonú erdőtulajdonos elhetteletlenül, az erdő végső „megmentője” mindig az állam lesz, azaz az államnak az ilyen jellegű felelősséget magára kell vállalnia;

– az erdőprivatizáció nyomán több mint ezer erdőmunkás és erdésztechnikus vált munkanélkülivé. Foglalkoztatásuk a nem állami erdők kényszerű társulásainak törvényes kikényszerítése és a szakemberek kötelező alkalmazásának előírásával oldhatók meg;

– a privatizáció során kb. 210-240 ezer hektár erdő úgy jutott 120-140 ezer kárpótoltt tulajdonába, hogy birtoka mindvégig veszteséges. A gazdaságosan művelhető erdők új tulajdonosai a veszteséget termelő erdők új tulajdonosaival nem akarnak társulni.

A feszültséget a mindenkire kiterjedő járadékfizetési kötelezettség bevezetésével és a rendelkezésre álló összeg újrafelosztásával kellene feloldani.

A „C” szekció ajánlásai (elnök: Hrotkó Lőrinc) – amely az erdőgazdálkodás finanszírozási kérdéseit (erdészeti piac, állami támogatás) tűzte napirendi pontra – a következők:

– az erdőgazdálkodás finanszírozási rendszerét megújított formában továbbra is fenn kell tartani, mivel a szakma igényli;

– a kedvezőtlen adottságú tájegységekben magasabb egységáratok kellenek alkalmazni – a kormányzati beruházásból megvalósuló erdőtelepítések támogatási szintjét tovább kellene emelni;

– az erdőgazdálkodás finanszírozási rendszerével kapcsolatos számviteli problémák rendezése végett mielőbb ad hoc bizottságot kell összehívni.

A „D” szekció a tulajdon és kezelés összefüggéseiről, a szervezeti megoldásokról és kiemelten az erdőprivatizációhoz kapcsolódó kérdésekről folytatott vitát.

A „D” szekció ajánlásai (elnök: Szabados János) – a részaránytulajdonok kimérését és tulajdonba adását gyorsítani kell, evégett ésszerű állami segítséget és támogatást kell nyújtani, mivel a gazdálkodás következményei előbb-utóbb állami feladatot jelentenek. Ugyanakkor az érdekeltek kezdeményezése és feloldásának nem íktható ki;

– a mezőgazdasági kistermelői adókedvezményt a fakitermelési tevékenységre is ki kell terjeszteni;

– az erdészkerületre és a hagyományos erdészeti üzemi szerkezetre épülő erdészeti részvénytársaságok a megszorító gazdasági körülmények között képesek megfelelői közéül feladataiknak a következő feltételekkel: a részvénytársaságoknak költségeiket fedező módon és kiegyensúlyozott pénzügyi helyzetben kell gazdálkodniuk. A tevékenység jellege miatt csak alacsony tőkearányos nyereség érhető el. Az éves nyereséget az erdőkezelés színvonalának emelésére közzvetve, tehát az állami erdőkbe kell visszaforgatni. Ezért sem az rt.-k privatizációja, sem osztalékfelvonási követelmények támogatása nem indokolt.

Európa Diploma természetvédelmi területeknek

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága elhatározása alapján két orosz állami természetvédelmi terület Európa Diplomát kapott. A két terület a Teberdai és az Okai Bioszféra Rezervátum.

Ezek az első természetvédelmi területek Kelet-Európában, amelyek az Európa Tanács elismerését megkapták.

Ugyanezt a diplomát adományozták továbbá az osztrák Wachau Tájvédelmi Körzetnek is. 1965. március 6., a diploma megalkotása óta az ET ez idáig 15 országnak ítélte oda a díjat.

A mai napig egy diplomát visszavontak és 20 pályázatot elutasítottak. A diplomát ugyanis bármikor visszavonhatják, ha a kérdéses területet erősen károsítják vagy veszélyeztetik.

(Naturopa Nachrichten
N° 94-11 folyóirattól referálta:
dr. Kovács Gábor)

Az agykontrollról

Baráti jó tanács megfogadásaképpen beiratkoztam egy agykontroll tanfolyamra, amelyet 4 nap alatt el is végeztem. Nem bántam meg. Sok érdekeset, de főként hasznosat tanultam.

Egyik új és igen érdekes ismeretem lett az álomkontroll.

Kiderült, hogy egy ember éjszakánként akár hat különböző álmot is lát, de ezeket vagy teljes egészében, vagy döntő részben elfelejti. Az álomkontroll segítségével képes lehetek arra, hogy ne felejtsem el ezeket az álmokat, mi több, még azt is képes vagyok programozni, hogy miről álmodjak. Az álmoknak jelentésük van. Nem a Krúdy-féle álomfejtésre kell gondolni. Intuitív dolgok ezek. Meg kell érezni az álom és a valóság közötti tényleges kapcsolatot.

Némi gyakorlattal képessé váltam arra, hogy álmaimat ne felejtsem el. Így történhetett meg, hogy egyik különös álmomra ébredés után is emlékeztem, így le is tudom most írni.

Egy kis országban éltem életem, ahol harangöntő szakképesítést szereztem a Harang és Csengőöntő Egyetem Harangöntő Karán.

Ennek az országnak a népe egyszer elhatározta, hogy másképpen kíván élni, mint annak előtte. Nagy zavart okozott azonban a népnek, hogy a „másképpen” szót mindenki másképpen értelmezte.

A harangöntők között is dúlt a vita. Mindenen. Például nyereségérdekelt, vagy költségtérítés rendszerben öntsék-e a harangokat? Szép nagy tábora alakult ki mindkét elképzelésnek. Ment is mindegyik rendre a területileg illetékes püspökségekre, hogy elképzeléséhez megnyerje a főpapotak. Azok meg nem tudták eldönteni, hogy melyik félnek van igazabja.

Közben született egy olyan határozat az országban, hogy a testben-lekben-vagyonban sérült polgárok olcsón harangokhoz juthatnak. Csak meg kell venni néhány aranyért azt a földet, amelyen a harangláb áll, és övék a föld, a torony, a harang, néha még a toronyóra is – láncsal. Világosan látszott, hogy ez nem lesz jó a harangoknak. Némelyik harangöntő szót is ezért, némelyik nem. Többen közülük egymással voltak elfoglalva, meg egyébként is különböző állítottak, így aztán sorra keltek el a harangok lábastól.

Ahogy telt az idő, több helyen kezdte észlelni a Harangöntő Felügyelőség, hogy egyes új harangtulajdonosok kezdik kivágni – a haranglábakat.

Eközben az is kiderült, hogy sok a harangöntő. Mind többen hagyták el a harangöntő mesterséget. Ez még talán nem lett volna nagyon nagy baj. A nagy baj az volt, hogy az elismert, nagy tapasztalatú harangöntők mind

A Mecseki Erdészeti Rt. általánosan felvetődött igény alapján, az erdészeti részvénytársaságok részére

Személyügyi–Munkaügyi Konferenciát

szervezett Harkányban.

A rendezvény célja az átalakult erdőgazdaságok sajátos gazdálkodási környezetben végzett munkáltatói gyakorlatának, a szakember-gazdálkodás, a munkaerő-gazdálkodás, a kiválasztás, a képzés, az utánpótlás munkájának jobbítása. A humán szférában foglalkoztatott különböző beosztású vezetők magas színvonalú előadásokon vettek részt.

Az előadások napjaink erdészeti politikájáról, az átalakult gazdaságok személyügyi munkájáról, az emberi erőforrás alapvető területeiről, sikerstratégiájáról, munkaügyi bírósági tapasztalatokról, átképzésekről, tb. jogszabályi gyakorlatról, a többségi külföldi tulajdonú vállalatok humánpolitikai munkájáról szóltak. A rendező Rt. tájékoztatást adott gazdálkodásáról, gazdasági célkitűzéseiről, a személyügyi-munkaügyi tevékenység gyakorlatáról. Az előadásokat számtalan kérdés felvetésével konzultáció követte.

A konferenciának új ismeret nyújtása mellett jelentős érdeme, hogy a személyügyi, a munkaügyi, az oktatási, a szociálpolitikai tevékenység összehangolt, egymást segítő munka szükségére hívta fel a figyelmet.

Múth Endre
személyügyi vezető

elmentek nyugdíjba, az utód generációt ráadásul új hatások is érték: új harangöntő technológiát kényszerített az élet a harangöntőkre. Ezt pedig nem, vagy alig ismerték. Több harangöntő össze is különbözött. Sorra hagyták el a harangöntő szakmát olyan mesterek, akikről kiderült, hogy hiányozni fognak.

Így került el a szakma egyik elismert mestere is, Beredvay Buda, majd idővel a másik harangöntő, Szabó János, meg a harmadik, meg a negyedik, meg a sokadik is. Felvetődött sokakban, hogy mit csinálnak ilyenkor a hajdúk? Végül is a harangöntés az harangöntés!

Nos a hajdúk... hát igen... a hajdú... hol ilyen, hol olyan.

A jó hajdú a vészharang hangját már akkor meghallja, mikor az még nem is kongat.

Azután ahogy mindenki – úgy a harangöntők is az országos nagy vita középpontjába kerültek. Milyen színű legyen a harang nyelve? Piros vagy zöld? Voltak, akik azt mondták: mindegy, milyen színű. Az a lényeg, hogy szépen kongassa a harangot. Mások pedig azt mondták: Hogy lenne mindegy? Hiszen mikor kongatja a nyelv a harangot? Reggel, délben, este, árvízkor, tűzvészkor, halálesetkor. Mindez egy napra vetítve csak néhány perc. Tehát a nyelvre nem az a jellemző, hogy kongatja a harangot, hanem az, hogy nem kongatja. Fontos tehát más is, mint csak a kongatás.

Mind jobban, mindenki – már nemcsak a harangöntők – mindenféle vitába, harcba keveredett, melyben mind kevesebb szerep jutott a harangnak.

Horkolásom visszafogva figyeltem – volna, hogy mi lesz ennek a vége, de

feleségem gyengéden felbresztett, és megkérdezte tőlem, hogy ma reggel is számíthat-e – egyébként egyetlen háztartásbéli munkámra – a reggeli kávéja megfőzésére?

Amint főztem a kávé, elszomorodva gondoltam arra, milyen kár, hogy nem tudom az álom végét. De csak néhány pillanatig voltam szomorú. Eszembe jutott ugyanis, hogy az álomkontroll arra is képes, hogy tovább álmódja az ember a dolgokat, csak lefekvés után, elalvás előtt be kell programozza.

Alig vártam az estét.

Már az ágyban fekvé beprogramoztam a folytatást, és bejött!

Nem kis bosszúságomra azonban azt álmodtam, hogy ketten lettem, és két álmat látunk.

Az egyikem azt álmodta, hogy tovább folytatódott ez az áldatlan állapot. Sorra kényszerült elhagyni a harangöntő szakmát mind több mester, miközben a harangokkal nem törődtek eleget. Egészen addig, amíg végképp helyrehozhatatlan károk nem lettek ebből a harangok terén.

A másíkom pedig azt álmodta, hogy rájöttek arra az emberek – harangöntők és nem harangöntők –, hogy erős céhvel, jó szakmai munkával kell tovább újni a harangöntés mesterségét, és akkor a nép, a nemzet számára is szépen szóló, akár több színű harangok készülnek.

Ekkor felébredtünk-tem.

Az agykontrollal egyébként az is elérhető, hogy a ködös, zavaros életküzdelmek ellenére is egyre jobban és jobban érezzük magunkat.

És ez így van.

Bánó László

Európa II. Természetvédelmi Éve – német módra

Az első – 25 évvel ezelőtti – hasonló alkalom óta eltelt időben a természetvédelem mélyen benyomult a társadalom tudatába. Mivel azonban ez többnyire egyes területek védelem alá helyezésében nyilvánult meg, idősebb lett, hogy most a „természetvédelem a védett területeket meghaladóan” jelszót válasszák. Előtérbe került az egész tájnak tartamosan „gyengéd” használata, teljesítőképeségének lehető fenntartása. Ebből adódik, hogy a természetvédelem nem lehet csupán egyes gazdálkodó szervezetek feladata vagy vesszőparipája ideálokat hajtó egyesüléseknek, hanem minden érintett egyaránt sajátjának kell érezze. Ezzel a gondolattal alakult a „Természetvédelem 1995-ös Európai Évének Német Nemzeti Bizottsága” a társadalom minden rétegéből és foglalkozási köréből választott 40 képviselőből. Az erdészetet *Dr. R. Zundel, a göttingai egyetem ny. tanára, az erdőpolitika, erdészettörténet és természetvédelem intézetének volt igazgatója* képviseli, úgy is mint a bizottság elnöke.

Eddig összesen 500 országos vagy tartományi érdekeltségű olyan bemutatással készült fel, amelyek széles körű ismeretessé válása különös fontosságú. Ezek között 70 a kimondottan erdészeti. Ez utóbbiak nagyrészt októberben, az „Erdők Hete” kapcsán kerülnek sorra.

(AFZ 1995. 10. Ref.: Jérôme R.)

Évkezdettől visszamenőleg EU-támogatási rendszer Ausztriában

EU-tagságának kezdetétől változott az ausztriai erdők támogatásának rendszere. A kiadott irányelvek szerint ilyenben a következők részesülnek:

- Magas fekvések erdősfítése és véderdők kialakítása.
- Az erdő üdülési értékének növelése.
- Az erdőszerkezet javítása művelési eljárásokkal.
- Közéletfejlesztési és az erdei munka ésszerűsítését szolgáló beruházások.
- Erdővédelem.
- Károsult erdők rendbetétele.

– Az erdőben tevékenykedők felvilágosítása, továbbképzése és szaktanácsal való ellátása.

– Fa és fatermékek értékesítésének javítása.

– Mezőgazdasági területek beerdősítése.

A támogatás formája általában készpénz vagy a mezőgazdasági hitel kamatának mérséklése, ami vissza nem tartandó. A megfelelő erdészeti hatóságtól formanyomtatványon kell igényelni. Az EU-támogatás országosan csak az állami költségvetés kiegészítését szolgálja 50% erejéig. Az 1994. évben így 174,2 millió ATS állt e célra rendelkezésre, idén ez az EU-hozzájárulással 265,8 millió ATS ki.

(ÖFZ 1995. 5. Ref.: Jérôme R.)

KÉZDY PÁL

Elfelejtett fafajaink: a berkenyék

A természetszerű erdőgazdálkodás fontos feladata, hogy a gazdaságilag kevésbé jelentős fajokra is figyelmet fordítson. Ennek a szemléletnek előtérbe kerülését mutatja, hogy Németországban 1993-ban az „Év Fája” hagyományos megválasztásakor a kuratórium döntése a házi berkenyére esett. Alábbi írással a kevésbé ismert berkenye nemzetségre szeretném felhívni a figyelmet. 1994-ben a Vértesben végeztem kutatásokat, így a hegységben előforduló *Sorbus*-okkal részletesebben is foglalkozom.

A nemzetség áttekintése

A *Sorbus* nemzetség taxonómiai bonyolultsága közismert, ezért először erről adok rövid áttekintést. A Kárpát-medence berkenyéit Kárpáti Zoltán dolgozta fel 1960-as nagy monográfiájában. Morfológiai bélyegek alapján végzett alapos munkája után a modern kemotaxonómia módszerei jelentettek továbblépést (Challice-Kovanda, 1978).

A *Rosaceae* család *Maloideae* alcsaládjába tartozó *Sorbus*-ok európai képviselőit öt alnemzetségbe sorolják. Négy alnemzetséget csupán egy-egy faj képvisel, ezek a magas hegységeken élő naspolyaképfű berkenye (*Sorbus chamaemespilus*), a madárberkenye (*Sorbus aucuparia*), a házi berkenye (*Sorbus domestica*) és a barkócaberkenye (*Sorbus torminalis*). Az ötödik, *Aria* alnemzetségbe számos faj és átmeneti alak tartozik, mint például a lisztes berkenye (*Sorbus aria*), a déli berkenye (*Sorbus graeca*) és az osztrák berkenye (*Sorbus austriaca*). Ez az alnemzetség központi szerepet játszik a nemzetség belüli hibridizációs folyamatokban. Tagjai egymással és a házi berkenyét kivéve a többi felsorolt fajtával is kereszteződnek, míg a többi faj egymással nem hibridizálódik. Az Északi-középhegységben az osztrák berkenyének az *Aria* alnemzetség többi tagjával képzett átmenetei fordulnak elő nagy gazdagságban, legismertebb közülük a Hazslinszky-berkenye. A Dunántúli-középhegység különlegessége a barkócaberkenye és az *Aria* alnemzetség között létrejött 21 átmeneti kisfaj. Elterjedésüket az 1. ábra mutatja.

Berkenyék a Vértesben

A Dunántúli-középhegységnek *Sorbus*-okban való gazdagságát a dolomit sajátos tulajdonságai teszik lehetővé

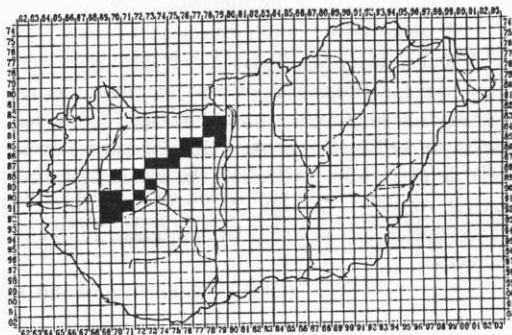
(Kárpáti, 1955). E tulajdonságokat, a sajátos dolomitflóra kialakulását Zólyomi (1942) írta le. A dolomitra nagymértékű fizikai mállás, felaprózódás jellemző. Ennek következtében kisebb-nagyobb völgyekkel, éles gerinckel tagolt változatos felszín jön létre, ami változatos mikroklíma kialakulásához vezet. A sekély, nyers talajon az erdő nem tud láb-
rakapni, ezért a különböző korok erdőinváziói sokkal kisebb mértékben érintették a dolomitot, mint bármely más kőzetet. Mindezek következtében a kőzet különösen alkalmas régi maradvány-(reliktum) fajok, társulások megőrzésére. A dolomiton különféle korok maradványai, olyan társulások növényfajai kerülhetnek egymás közelébe, amelyek együttes fellépésére és hibridizációjára másol nem nyílik lehetőség. Így például együtt fordulhat elő a domb- és hegyvidéki tölgyesekre jellemző barkócaberkenye, a szubmediterrán déli berkenye és a magas hegységekre jellemző lisztes berkenye.

A Dunántúli-középhegységben belül a berkenyék a Vértesben mutatják a legnagyobb változatosságot. Előfordul a hegységben a házi berkenye, innen írták le az említett 21 kisfaj felét, megtaláljuk az *Aria* alnemzetség tagjait, illetve azoknak egymással képzett átmeneteit és maga a barkócaberkenye is rendkívüli formagazdagságot mutat. Vegyük sorra részletesebben a fontosabb fajokat.

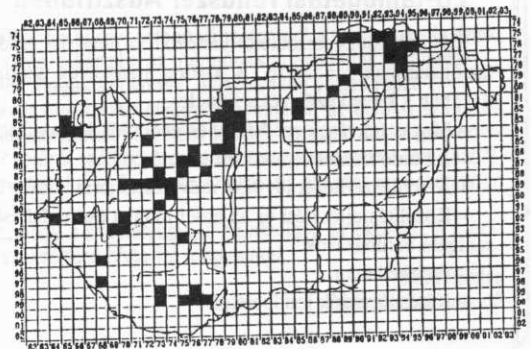
Házi berkenye (*Sorbus domestica* L.)

A házi berkenye hazánkban a Magyar-középhegységben, illetve a Dél- és Nyugat-Dunántúlon fordul elő. Őshonoságáról sok vita folyt, mivel a gyümölcsstermő növényt eredeti elterjedési területén kívül is sokfelé meghonosították. Kárpáti (1960) a korábbi irodalmat feldolgozva őshonosnak tartja. A herbáriumi adatok alapján összeállított pontterképe az 2. ábrán látható. A Vértesben a régebbi irodalmi adatokat

1. ábra
A berkenye kisfajok elterjedése
Magyarországon

2. ábra
A házi berkenye (*Sorbus domestica*) elterjedése
Magyarországon az 1960 előtti herbáriumi anyag alapján

(Boros, 1937; Kárpáti, 1948, 1960) összevetve a most talált előfordulásokkal megállapítható, hogy a hegységben a faj a korábbi kis példányszámban jelen van és újulata is biztosított.

Barkócaberkenye (*Sorbus torminalis* [L.] Cr.)

A faj hazánkban az alföldek kivételével mindenütt megtalálható, főként a Magyar-középhegységben és a Dél-Dunántúlon. A Vértesben is mindenhol jelen van, ahol laza záródású, elsősorban tölgyes állományok kedvező életteret biztosítanak számára. Helyenként gyertyános-tölgyesekbe, törmelékletjű-erdőkbe, illetve szurdokerdőkbe is behúzódik, ahol ezek a társulások a tagolt völgyekben száraz tölgyesekkel mozaikosan fordulnak elő.

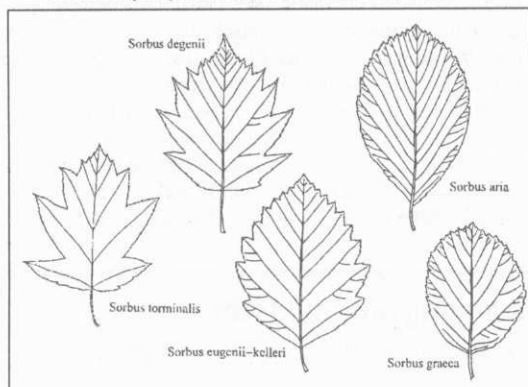
Lisztes fonákú berkenyék (*Aria* subgenus)

Az ide tartozó lisztes berkenye (*Sorbus aria*) előfordulásai a Dunántúli-középhegységben szigetszerűen elkülönülnek a faj összefüggő areájától. Kárpáti (1960) szerint nálunk jégkori maradványként (glaciális reliktum) van jelen. A Vértesben tipikus alakjában nem találtam, valószínűleg csak más fajokkal képzett átmeneti alakjaiban maradt fenn. A déli berkenye (*Sorbus graeca*) az Északi-középhegységben és a Dunántúli-középhegységben elterjedt. A Vértesben nem ritka.

Berkenye kislejtek (*Sorbus aria* subg. *x torminalis*)

A barkócaberkenye és az említett lisztesfonákú berkenyék kereszteződése, majd az utódoknak a szülőikkel való visszakeresztezése (introgresszív hibridizáció) nyomán változatos hibridfajok jönnek létre. Az állandósult hibrideket kislejteknek nevezzük, ezek mind morfológiai bélyegeikben, mind ökológiai igényeikben a szülőfajok közötti átmenetet mutatnak (3. ábra). A Vértesben valamennyi korábban leírt kislejt megtaláltam. Elsősorban sziklakibúváson, illetve az éles, kopár gerincekre szorulva fordulnak elő.

3. ábra
Berkenye kislejtek (*S. eugenii*-kelleri, *S. degenii*)
és szülőfajaik (*S. torminalis* és *S. aria* vagy *S. graeca*)

A berkenyék erdőgazdasági jelentősége

Faanyagyerés szempontjából a nagyobb méretűre megnövő barkócaberkenye és házi berkenye jön szóba. Rapaics 1940-ben még azt írja, hogy Magyarországon nem ritkák a – valószínűleg hagyásfaként megmaradt – több száz éves

házi berkenyefák. Az idősebbek még talán emlékeznek méretes barkócáfákra is. Úgy tűnik, napjaink erdőgazdálkodása nem kedvez értékes vadgyümölcssejteknek.

Kausch-Blecken (1980) a barkócáfáról azt írja, hogy megfelelő gazdálkodás mellett 100 éves korra 50 cm-es átmérőt érhet el. A szerző szerint a törzsek gyakori görbe növekedése annak köszönhető, hogy a gyökérsarjról eredt, eleinte gyors növést fák 15-20 éves korban a többi fajaféle, és ilyenkor a fényre való törekvés miatt a berkenyék koronája deformálódik.

Emellett a barkócáfa hajtásai későn fásodnak, azokat az őz előszeretettel fogyasztja és a korai fagyoknak is jobban ki vannak téve. A csücsrügyek kiesése a fák gyakori villásodását okozza. Ha ezek a károsítások elmaradnak, a barkócaberkenye feltűnően egyenes növekedésűnek mutatkozik. A szerző szerint a fák 15-20 éves korukban erőteljesen fel kell szabadítani. Kedvező tulajdonságuk, hogy hirtelen fényre kerüléskor sem képeznek vízajtásokat. Megfelelő kezdeti növekedés esetén, termőhelytől függően, 120-150 éves vágásérettéigi korig fenntarthatók, így a többi keménylombos fafajjal minden nehézség nélkül együtt kezelhetők.

A házi berkenyét értékes fája mellett megőrzése végett is érdemes lenne felkarolni. Ennek első lépése a természetesen előforduló példányok feltérképezése, esetleg az idősebb törzsek tartós megjelölése lehetne. Kausch-Blecken (1992) szerint a faj támogatását a barkócaberkenyéhez hasonlóan az erőteljes, ismételt felszabadítás jelenti. A szerző javasolja, hogy ha idősebb példányokat nem találunk, akkor felújításkor házi berkenyét is ültessünk.

A berkenyék további felhasználása lehetne, ha kihasználnánk pionír tulajdonságukat és a természetes szukcessziót utánozva elősegítenék dolomitkopárok és felhagyott bányákban a beerdősülés első lépéseit. Gencsi-Vancsura (1992) szerint a lisztes berkenye terjedelmes gyökérzetével a meredek hegyoldalakat jól megköti, humuszképzésével és kedvező vízháztartásával termőhelyét javítja.

A fentiek mellett nem hanyagolható el a berkenyék vadgazdálkodási jelentősége sem. Kedvező lenne a különböző fajokból állományzeglét kialakítani, illetve egy-egy fát teljesen szabad állásba helyezni, hiszen bőséges termést csak így hoznak.

Természetvédelmi vonatkozások

A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter 12/1993. (III.31.) KTM rendelete a Dunántúli-középhegységben található 21 berkenye kislejt eszmei értékét 10 000 Ft-ra emelte, a déli berkenyét pedig védetté nyilvánította, eszmei értéke 2000 Ft. A kislejtek a Kárpát-medence bennszülött növényei, így kis példányszámuk mellett a hazai flórában betöltött szerepük is indokoltá teszi törvényes védelmüket. A rendelet 3. §-a szerint a védett fajok természetes körülmények között létrejött hibridjei is védettnek minősülnek.

A helyi természetvédelem feladata nem csupán az említett fajok (kislejtek) védelme, hanem azoknak a környezeti tényezőknek a megőrzése is, amelyek lehetővé teszik a berkenyék egyedülálló gazdagságban, sokféleségben való előfordulását a Vértesben.

Általánosan értékelve a hegység berkenyéinek helyzetét, biztató, hogy a 35 évnél régebbi herbáriumi anyagban szereplő valamennyi faj és kislejt ma is megtalálható, annak el-

lenére, hogy azóta jelentős beavatkozások történtek; például a muflont 1962-től kezdték a Vértesbe telepíteni. Mivel a terület kezelőtől nem várható el az egyes taxonok megkülönböztetése, *Csapody-Bartha* (1993) szerint a ritkább berkenyék csak úgy védhetők, ha valamennyi a fonákán krétafehér példányt kímélünk. Emellett állományban valamennyi erdei gyümölcsfa, illetve elegyfajfaj kíméletet érdemel. A védelem megszervezéséhez tartozik a védendő fák feltérképezése, amit munkám folyamán elvégeztem.

A veszélyeztető tényezők közül a legsúlyosabbnak a fenyvesítést érzem. A dolomitkopárok beerdősítésére telepített feketefenyő természetes élőhelyükről szorítja ki a berkenyét.

Az egyéb bolygatások, mint például a tarvágásos gazdálkodás, a bányászat, illetve a rendkívüli mértékben túlszaporodott muflonállomány megítélése összetettebb. Ezek a hatások sokszor a pionír tulajdonságú berkenyék terjedését eredményezik.

A vadragás visszaszorítja a konkurens lombos fajokat, a kisebb dolomitbányák új élőhelyet jelenthetnek, a tarvágásokban pedig a *Sorbus pseudovertensis* helyenként összefüggő cserjést alkot. Ezek a hatások azonban csak a vitálisabb kistajók számára jelentenek előnyt, míg a kis példányszámú, érzékenyebb fajokat, kistajókat, formákat eltüntetik.

A Boros-berkenyét (*Sorbus borosiana*) például a herbáriumi adatok két helyről említik és *Kárpáti* (1949) még azt írja, hogy a fácskák gazdagon virágoznak, termést hoznak és alattuk számos cseméte található.

Ma a kistajót már csak a Vérteskozma melletti Fánivölgyben találtam egy kisebb foltban, a fák termést nem hoznak és újulatuk is hiányzik. Egyes kistajók veszélybe kerüléséhez hozzávéve azt a kárt is, amit a kopárosodás, valamint az értékes sziklagyepek degradációja jelent, sürgető lenne a vadlétszám radikális csökkentése, a tarvágásos gazdálkodási mód mellőzése.

Mint korábban említettem, a változatos hibridfajok létrejöttét a dolomithegységre jellemző tagolt, változatos mikroklímájú felszín teszi lehetővé. A természetes hibridizáció lehetőségének megőrzése végett jó lenne kerülni minden olyan beavatkozást, ami ezeket a mikroklímátikus viszonyokat megváltoztatja.

Irodalom

Boros Á. (1937): A Vérteshegység berkenyéi. – Kert. Tanint. Közlem. 3: 50-57.

Challice, J. – Kovanda, M. (1978): Flavonoids as markers of taxonomic relationships in the genus *Sorbus* in Europe – Preslia. (Praha) 50: 305-320.

Csapody I. – Bartha D. (1992): Útmutató védett növényeink ismeretéhez és gyakorlati védelméhez. – Egyetemi jegyzet, EFE, Erdőmérnöki Kar, Sopron.

Genesi L. – Vancsura L. (1992): Dendrológia, Erdészeti növénytan II. – Mezőgazda Kiadó, Budapest, pp. 728.

Kárpáti Z. (1948): Megjegyzések néhány berkenyeről. – Agrártud. Egyet. Kert. Szőlőgazd. tud. Kar. Közlem. 12: 119-159.

Kárpáti Z. (1949): Taxonomische Studien über die zwischen *Sorbus aria* und *S. torminalis* stehenden Arten und *Bastarde* im Karpathenbecken. – *Hungarica Acta Biologica* 1. (3): 94-125.

Kárpáti Z. (1955): A köztes alakok phytocoenológiai vonatkozásai. – *Botan. Közlem.* 46: 121-127.

Kárpáti Z. (1960): Die *Sorbus*-Arten Ungarns und der angrenzenden Gebiete. – *Feddes Repertorium (Berlin)* 62: 71-331.

Kausch-Blecken v. Schmeling, W. (1980): Die Elsbeere – Aus dem Walde, Mitt. aus der Nieders. Landesforstverwaltung (Hannover) 33: 4-183.

Kausch-Blecken v. Schmeling, W. (1992): Der Speierling. – Goltze-Druck (Göttingen) pp. 224.

Rapaics R. (1940): A magyar gyümölcs. – Budapest, p. 58.

Zólyomi B. (1942): A középduinai flóráválasztó és a dolomitjelenség. – *Botan. Közlem.* 39: 209-231.

Zusammenfassung

Vergessene Baumarten: die Sorbi

Es ist für die naturgemäße Forstwirtschaft eine wichtige Aufgabe, sich auch mit den wirtschaftlich weniger wichtigen Waldbaumarten zu beschäftigen. Im Transdanubischen-Mittelgebirge und besonders im Vértes-Gebirge weist die Gattung *Sorbus* eine außerordentliche Vielfalt auf. Im Vértes-Gebirge habe ich alle Arten und Zwischenarten vorgefunden, die im vor 1960 gesammelten Herbarmaterial vorkommen. In diesem Gebirge sind elf, zwischen den Subgenera *Aria* und *Torminaria* stehenden Zwischenarten vorzufinden, die sowohl morphologisch, als auch ökologisch einen Übergang zwischen den Eltern aufweisen. Die Baumarten der Gattung *Sorbus* können wegen ihres Holzwertes, ihrer Beeren als Tiernahrung und bei Aufforstung von Dolomitschuttabhängen Verwendung finden.

Den Gesichtspunkt des Naturschutzes berücksichtigend, können wir feststellen, daß die höchste Gefahr für die Sorbi die künstliche Anpflanzung der Schwarkiefer ist.

Az első országos eróziós megfigyelő rendszer

Szakértők egy csoportja *Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszert* (TIM) dolgozott ki a *Környezetgazdálkodási Információs és Monitoring Rendszer* (KIM) alrendszeréként.

A TIM országos megfigyelő hálózata mintegy 1200 mérőpontból áll, melyből 800, problematikus területen fekvő ponton rendszeres talajállapot-változás megfigyelése folyik. Az eróziós és deflációs megfigyelőhelyek több típusát fejlesztették ki, melyeken a kiindulási állapotot rögzítő alapvizsgálatokra, időszakos és folyamatos adatgyűjtő-feltáró és mérési-észlelési feladatok megvalósítására van lehetőség.

A méréseket célszerűnek látszik jól átgondolt, számítógépes adatbázisban rendszerezni.

(Vízügyi Közlemények, LXXVI. évfolyam 3-4. füzet. Ref.: Gácsai Zsolt)

DR. SZODFRIDT ISTVÁN

Még egyszer a termőhelytípus-rendszerről

Válasz Szélessy Györgynek

Az Erdészeti Lapok 1995. májusi számában Szélessy György – egyik írásomra hivatkozva – több évtizedes rendezői gyakorlatára utalással nehezményezi azt, hogy a hazai erdészeti termőhelytípus-rendszerről kedvezően szóltam, megfelelőnek minősítettem. Mindez nem egyezik az ő tapasztalataival, illő hát, hogy megrójon elégtelenségemért. S igazolásul mindjárt példát is felsorakoztat. Egy olyan zalai erdőrészletet említ, amely a dombgerinctől a lábázig fut és ebben három különböző klímakategóriát is alkalmazni kellene, erre meg az üzemtervi nyomtatványban hely sem akad, le se lehetne írni. Világos ebből a konklúzió: nem jó a termőhely-értékelés használatban lévő rendszere.

Megvallom, kicsit furcsa logikát érzek ebben az okfejtésben. Mert a minden erdőrendező számára kötelező útmutató az erdőrészlet-alakításáról így rendelkezik: „Részlet az erdőterv legkisebb területi egysége, melyet térképezni kell. Olyan gazdasági egység, amely megközelítően egyneműnek tekinthető gazdasági jellemzői és kezelése szempontjából”. (MÉM Erdőrendezési Szolg. Útmutató az erdőállomány-gazdálkodási tervek (erdőtervek) készítéséhez. 1986. Budapest, MÉM ERSZO, 87. o.)

Vagyis: ha a rendező nem a neki előírt szabályzat szerint alakítja az erdőrészletet és ha ehhez a termőhelytípus-rendszer nem hajlandó igazodni, akkor nem az erdőrészletet kellene kiigazítani, hanem kihajítani a termőhelyrendszert. Olyan ez, mintha a sok országúti balesetet nem a szabályok megszegésével magyaráznánk, hanem a KRESZ szemétdombra hajtását kívánnánk. Kicsit furcsa logika, ám a latin mondás szerint „De gustibus non est disputandum” (az ízlésekről nem lehet vitatkozni).

A termőhelytípus-rendszer alkalmazhatóságát igazoló másik érv is hasonló. Számadatokat sorol fel Szélessy György a termőhelytípus-rendszer fajafajánlatai közül és statisztikailag kimutatja, hogy a fajafajaválasztást szolgáló rovatok túlnyomó többségében a fenyőfajok állnak elől és csak utánuk következnek az őshonos lombos fajfajok.

Ebben az érvelésben csak ott van gubanc, hogy egyetlen utalást sem olvashat a termőhelytípus-rendszer alkalmazásával kapcsolatban arról, hogy mindig az elől álló fajfajt kell választani. Ha Szélessy György végigolvassa Danszky István „Erdőművelés I.” című könyvében a rendszer megalkotója, Járó Zoltán által frott fejezetet, akkor rájöhet, hogy a

felsorolás nem fontossági sorrendet tükröz, annál inkább választási lehetőséget, amellyel az adott hely igényei szerint a rendező, gazdálkodó élhet. Hogy miért állnak elől a fenyők, bevallom, nem tudom. Talán mert az éghajlatai övezetek szerint felülről lefelé haladva így következnek, talán azért, mert a nyitvatermők előzik a zárvatermőket a növényrendszertanban, de lehet másféle magyarázatot is találni erre. Egy a lényeg: választási lehetőségeket sorol fel és nem fontossági sorrendet érzékeltet. Az viszont benne van az erdőrendezőket kötelező utasításban, hogy „A természetszerű erdőtípusokat lehetőleg fenn kell tartani. Ezt az elvet bükkös klímában lévő valamennyi bükkösre, és gyertyános-tölgyes klímában a „jó” növekedést biztosító termőhelyeken álló gyertyános-kocsányos és kocsánytalan tölgyesekre, valamint a kocsánytalan tölgyes, illetve cseres klímában a „jó” növekedést biztosító kocsánytalan tölgyesre kötelezően kell alkalmazni”. No lám! Itt megint nem tartják be a szabályokat, tehát jó nagyot szóznak a szegény termőhelytípus-rendszer fejére. Úgy gondolom, ha több a fenyő a kelletnél, annak nem a termőhelytípus-rendszerezés az oka, hanem inkább az, hogy a fenyvesítést hosszú időn keresztül „felülről” is szorgalmazták, mi több, az egységárrakkal is ösztönözték. Csoda, ha a gazdálkodó ebbe az irányba fordult?

Ilyen érvekre alaposan nem tartom jogosnak a gyakorlatban lévő és hasonló külföldiekkel egybevetve jónak minősíthető rendszert számúzni és behozni egy másik rendszerezést, a Haracsi-féle erdőtípus-rendszert, amelyik már a

Klimaváltozás. Az erdészeti genetikára és az erdőművelésre feltételezett klímaváltozás befolyását vitatták Ausztriában *Donaubauer*, az Erdővédelmi Intézet vezetője alatt. Bár az elmúlt 200 év folyamán a változás még nem szignifikáns, egyes jelek lehetséges felmelegedésre utalnak. A változásra felkészülésben legfontosabbnak mutatkozik az erdei fák genetikai változatosságának megőrzése: a természetes felújítás, a mesterségesben pedig a szaporítóanyagoknak minél több anyafáról való gyűjtése. A génforrások szervezett őrzésére Ausztriában kiterjedt tevékenység folyik. A kutatók egyetértenek abban, hogy a legfontosabb feladatok a szaporítóanyag- és a fajfajmegválasztás terén adódnak.

(ÜFZ 1994. 12. Ref.: Jérôme R.)

maga idejében, a hatvanas évek elején sem tudott magának érvényt szerezni. Vegyük sorra ezt a kérdést is.

Senki nem állítja, hogy a termőhelytípus-rendszer tökéletes, hogy a természetben található ezernyi sokféleség minden esetre pontos és egyértelmű besorolásra lenne képes. Hallgatóimra hivatkozhatom, akiknek sokszor felhívtam figyelmét azokra a kellően még ki nem dolgozott részletekre, amelyeket előbb-utóbb javítani kellene. A klímaosztályozásban bizonytalanság van, ha előnyösebb klímára utaló indikátor fajfajból néhány példány megjelenik. Elég-e ez a biztos eligazodáshoz? A Tisza menti Tóserdőben található egy szem véletlenül odajutott és felcseperedett bükkfa és csoportnyi utóda elég-e ahhoz, hogy itt bükkös klímát mondjunk? Vagy a szárhalmi erdő bükkös foltja közelében fekvő erdőrészletben elég-e a bükkcsoport ehhez? Ez egyelőre bizonytalan, ezért itt kellene egyértelműbb eligazodást kialakítani.

A termőréteg-mélységgel sincs minden rendben, mert pl. többretegű homoktalajok esetén nem egyértelmű, hol húzzuk meg a mélységi határvonalát. Hasonlóképp bizonytalanságok vannak az öntéstalajoknál is. Ilyenkor a begyökerezettséget hívjuk segítségül, de ezt zavarja az, hogy a fagyókerek mélységbe hatolása a fajfaj genetikai adottságainak is függvénye, s mivel a fajfaj gyakran mi választjuk, saját döntésüinktől függ a begyökerezettség és ezen keresztül a termőrétegmélység megállapítása is. A genetikai talajtípusok is hagynak néha kétséget, mert bármennyire jól szerkesztett rendszerrel dolgozunk is, vannak átmenetek és ide is vagy oda is besorolható esetek.

Ezeket előbb-utóbb javítani kell (ha lesz majd a kutatómunkához pénzünk), ezzel szolgáljuk a fejlesztést, nem pedig azzal, ha az egész ki akarjuk dobni. Négy évtizedes gyakorlatom alapján merem állítani, hogy az ilyen kétes esetek a lehetséges előfordulásoknak még a 10%-át sem teszik ki, ezért kár lenne mindent sutba dobni, az összes

üzemtervet átférni egy új rendszer kategóriáira, jelenlegi rendszerezésre épülő minden táblázatot pedig átdolgozni. Ehhez sem időnk, sem pénzünk nincs. Különösen akkor nem, ha a helyére ajánlott Haracsi-féle rendszerezés a bizonytalanságok eltüntetéséhez semmiféle mankót nem nyújt.

Már kialakítása idején sem volt versenyképes. Igazolja ezt az, hogy egy szőcsénypusztai találkozáson az erdészet valamennyi, e téren szaktekintélynek mondható személyisége részt vett egy beszélgetésen, ahol a javaslatba tett erdőtípus-rendszereket kellett értékelniük. A Haracsi-rendszer már itt fennakadt a szűrőn, a Majer Antal készítette erdőtípus-rendszert jobbnak tartották, ennek a bevezetését is írták elő kötelező érvénnyel. Növényntársulástani szempontból Csapody István adott róla értékelést, ezt az Erdő 1963. évi kötetében (423-428. oldal) olvashatjuk. Még keményebb véleményt mondott róla a növényntársulástan akkori vezéregyénisége, Soó Rezső. Bírálatak lényege az, hogy a növényntársulástan megállapításaival össze nem egyeztethető Haracsi Lajos erdőtípusai. A rendszer mai használatát az akadályozza, hogy nem alkalmas a fátlan, felhagyott mezőgazdasági területek számára eligazítást adni. Már pedig erre napjainkban igencsak szükség van. De azt sem jelzi, hogy ha a meglévő állománnyal elégedetlenek vagyunk, mivel lehetne lecserelni. Az erdőtípusok termőhelyi kapcsolódása pedig annyira általánosságokban mozgó (pl. „jó táperőben lévő vályog, mérsékelt vagy erősebben savanyú kémhatással” és hasonló), hogy ezzel szabatos, mérnöki értékelést végezni nem lehet. Kár lenne tehát a meglévő rendszerczést egy némely bizonytalanságai miatt kihajítani és helyére hozni egy erre eleve alkalmatlant. Befejezéstül csak annyit, hogy a szakmai fejlesztést nem az alkalmatlan megoldások felkarolása jelenti, hanem sokkal inkább a szakirodalom megfelelő tanulmányozása és az előírások pontosabb betartása, valamint a fent említett fehér foltok eltüntetése.

A mezei egerek – Microtinae-fajok – Észak-Németországban mindig is nagy károkat okoztak. Mecklenburg-Elő-Pomerániában fogáspróbákkal megállapították, hogy főleg a lombos fafajokra veszélyesek. Itt több mint másfélszerez mértékben fordulnak elő. A föld felletti részt 10-20 cm magasságig rágják meg. A bükköt karvastagságig, az erdeifenyőt rudas korig veszélyeztetik. Nagy nyilvánosság előtt nálunk elsőnek most, a kaposvári egyesületi vándorgyűlés alkalmával találkoztunk ezzel a kérdéssel, de itt mint földszint alatti, gyökérkárosítóval. Felléptét és terjedését érdemes lenne nálunk is fogáspróbákkal ellenőrizni.

(DW 1993. 7. Ref.: Jérôme R.)

Madárcseresznyére állítottak össze fatermési táblákat Észak-Rajna-Vesztfália és Hessen tartományokban készült felvételek alapján.

A közölt táblázatokon három fatermési osztályban 15-80 évek között 50 éves korban 27,5–18,5 m Weiseféle felsőmagassággal mutatják ki az adatokat. Megállapításaik szerint a cseresznyére a bükkotablák alkalmatlanok, közelebb áll hozzá a hegyi juhar, a magas kőris és a vörös tölgy.

A javasolt hat méter hosszú, ágmentes törzsrész a 60-80 évek között tágabb hálózatot kíván, de korábbi értékre nyesséssel.

(AFuJZ 1994. I. Ref.: Jérôme R.)

Állásfoglalás

Áprilisi számunkban közöltük az FM tájékoztatójára adott különféle szerződések véleményét a vadgazdálkodás és a vadászat szabályozása tárgyában, mely a törvényelőkészítést volt hivatott segíteni.

A Magyar Bérkilövő és Független Vadásztársaságok Országos Szövetsége azóta eljuttatta a Szerkesztőségbe önálló állásfoglalását, melyet most közreadunk. Elkerülve azt a látszatot, hogy e Szövetség csak a Magyar Vadászati Kollégium – ugyancsak az áprilisi számban közölt – főbb állásfoglalásával értene egyet.

Magyar Bérkilövő és Független Vadásztársaságok Országos Szövetsége

Földművelésügyi Minisztérium
Dr. Lovász Csaba Úr helyettes államtitkár

Tisztelt h. Államtitkár Úr!

A magyar vadászok jelentős részét tömörítő Szövetségünk tagjai – a vadászatnak csak a terhet viselő földtulajdonosokhoz hasonlóan – az új törvényekről (mindenekelőtt a vadászati törvényről) várják a jelenlegi tarthatatlan helyzet gyökeres változását.

Sajnálatos módon e jogos várakozásnak a véleményezésre küldött Tájékoztató távolról sem tesz eleget. Tartalmából ítélve annak szerkesztői – a legjobb esetben! – nem elemezték kellőképpen, tárgyilagosan a jelenlegi helyzetet, nem tárták fel a visszasságoakat előidéző okokat, nem tűzték ki világosan az elérendő célokat, nem határozták meg a kialakítandó új rendszer alapelveit és nem számoltak a javaslatba hozott megoldások várható gyakorlati következményeivel.

Összességében alkalmatlan arra, hogy a vadgazdálkodás és vadászat törvényi szabályozásának alapját képezze.

A Tájékoztató alcímében csupán a szabályozás lehetséges változatainak előterjesztését ígéri, a Bevezetésben pedig arra utal, hogy az előkészítés alapvető kérdése a vadászati jog tulajdonának és a vadászatra jogosultak körének meghatározása. Ahelyett azonban, hogy mindenképp ezekben a kérdésekben adna teljes körű, felelős döntésre alkalmas helyzetelemzést, felvázolja a szükséges törvényi szabályozás egyéb sarkalatos elemeit is. Ez önmagában dicséretes is lenne, csak hogy azok jelentős része nem a kívánatos megoldást, hanem az adott anak-

ronisztikus rendszer megtartását, sőt megerősítését szolgálja.

A Tájékoztató részleteihez fűzött megjegyzéseink előtt hangsúlyoznom kell, hogy Szövetségünk nem a vadászat egyesek számára méltatlanul terített asztala mellett követel helyet tagjainak, nem a koncon akar osztozkodni, hanem a valóban korszerű, az örökölthetektől mentes, kialakuló társadalmi rendünkhöz illő, vadászati kultúránk hagyományaihoz méltó jogi szabályozást igyekszik elősegíteni.

Az ilyen célt szolgáló vadászati törvényt – véleményünk szerint – csak a következő alappillérekre lehet felépíteni:

1. A vad uratlan jószág (res nullius). (Kevés kivétellel Európában nem véletlenül ez az általános gyakorlat. Az államnak megvannak az eszközei a res nullius hatékony védelmére is. Az is tény, hogy a nehéz anyagi helyzetben lévő tulajdonos állam könnyebben nyúlhat napi gazdasági gondjainak enyhítése végett saját tulajdonához, mint a törvénnyel védett uratlan jószághoz. Az állami tulajdonlás hívei-

nek egyik mögöttes szándékú „nyomás” érve a közelmúltban a Vadászlapban is hangoztatott: az élővad által jelentett terhet viselje a tulajdonos állam és ne a vadászatra jogosult vadásztársaság.)

2. A vad az élőhelyeként adott ökoszisztéma pótolhatatlan értékű része, a fennmaradását, fejlődését garantáló törzsszállományának legszigorúbb eszközökkel való hathatós védelme a tulajdonlás módjától függetlenül is az állam feladata. Hasonló jelentőségű a szerepe és felelőssége az államnak az élőhelyet veszélyeztető mértékű, vagy a vadállomány degradálását előidéző túlszaporodás elleni védekezés is. A vadállománnyal való bármilyen célú gazdálkodás csak e két – természetvédelmi szempontból determinált – szint között engedhető meg.

3. A vadgazdálkodás a termőföldön folyó gazdálkodás kiegészítő vagy esetenként alternatív módja, a föld tulajdonosának (használójának) egyik lehetséges bevételi forrása.

(A vadállomány, az élőhelye és az ott folytatott alaptervekenység közötti összefüggés oly szoros, hogy azok összehangolására csak az egész tevékenység minden részletében egyaránt érdekelt tulajdonos (használó) képes. A vadgazdálkodás erőszakos elkülönítése ökológiai és ökonómiai abszurdum. Elvélhetetlen hátrányaira a mai gyakorlat szolgáltatja a cáfolhatatlan példát.)

4. A vadászat sport, szórakozás, annak igen nemes, egészséges módja, de ez nem ok arra, hogy művelője mások rovására megkülönböztetett elbírálásban, burkolt törvényi támogatásban részesüljön.

Az erdei vadkárhelyzet Ausztriában

nem akar javulni. Valamikor parasztlázadások törtek ki miatta, 1849-ben császári pántens írta elő terítését, századunk 50-es éveitől országos erdőeltár ellenőrző és 1992 óta még az erdőmunka alatti újulat csipkedését is számba veszi. Az erdészeti főhatóság 1989 óta járásonkénti helyzetjelentést kér és évente be kell számolnia az országgyűlésnek az erdők állapotáról. Az 1993. évben többek közt mondja: „csupán az erdők negyedében lehet védelem nélkül valamennyi őshonos fajt felújítani, az erdők felében meghúszul az elegyítés és további negyedén az erdőtörvény még minimális követelményeinek sem lehet eleget tenni.”

Az erdészet mást alig tehet, mint üzemtervi nyilvántartásaiban évről évre ezt a változatlan helyzetet rögzíti. Volt eset, hogy 1935-ben egyik helyen még 25% jegenyefenyőt állapított meg, 1990-ben ez már 0,25%-ot tett ki... Alsó-Ausztriában a számokból olvasni nehezebben tudók részére szobanagyságú ellenőrző kerítések (mintaterületek) hálózatával teszi szemléletesebbé a károkat az erdőfelügyelő. Az egyszerű megoldás még várat magára, de kell ilyennek lenni, mert egyes erdőgazdaságokat – igényes vadászat mellett – nem terhel vadkár.

(ÖFZ 1995. 4. Ref.: Jérôme R.)

5. A vadászati jog a föld tulajdonosát (használóját) illeti, ahogyan ez szinte valamennyi európai államban van és ahogyan nálunk is volt és kiválóan működött a második világháborút követő felfordulásig.

6. A vad által, a vadgazdálkodással és a vadászattal okozott kárért a vadászatra jogosult objektív felelősséggel tartozik.

7. A hatóság következetes szigorral bír, de csak természetvédelmi és etikai oldalról kell, hogy őrkdjön a vadászat törvényes rendje fölött. (Hogy a törzsszállomány fölött mennyi vadat tart a föld tulajdonosa és hogy azt milyen formában használja, csak saját elhatározásától függhet. A nagy terítéket biztosító vadállomány tartását megtiltani vagy túrését elrendelni egy, a tulajdonjog szentségére épített piacgazdaságban és modern demokráciában nem lehet.)

8. A hatósági felügyelet és a gazdálkodás ezen a téren is minden szinten szigorúan elkülönítendő. (Súlyos anyagi, erkölcsi és szakmai károk forrása ma is, hogy a gazdálkodó és a felügyelő, a bérbeadó és a bérlő a legtöbb esetben egy és ugyanaz a személy. Ez a triviális összeférhetetlenség a legfőbb oka annak, hogy a közönség milliórdos kára mellett ténylegesen veszélyeztetett a vadállományunk, annak ellenére, hogy hatályos törvényeink értelmében ma is az állam a vad és a vadászati jog tulajdonosa! Nem nehéz kitalálni, hogy miért tartják mégis egyedül üdvözítőnek a vadászati jog jelenlegi használatát az állami tulajdonlást és a tulajdonosi jogok hatóságai útján való gyakorlását.)

9. A vadászat minden magyar állampolgárnak – aki a törvényben előírt

feltételeknek megfelel – alanyi joga kell hogy legyen. Az esélyegyenlőség csak a jelenlegi struktúra felszámolásával teremthető meg.

10. A vadgazdálkodást, vadászatot nem szabad tovább politikai kérdésként kezelni. (Remélhetőleg végre ezen a téren is elérkezett társadalmunk a fordulóponthoz, hiszen az eddig eltúrt politikai indíttatású gyakorlat nem illeszthető sem a szocialista, sem a liberális eszmerendszerbe.)

Abban a reményben, hogy a törvényi szabályozásnak nem ez a Tájékoztató az alapja, annak részletes bírálata és módosítása helyett az alábbiakban csupán néhány, a fenti alapelvekkel ellentétes részletre hívnánk fel a figyelmet.

ad 3. A törvénytervezet előkészítésének előzményeit eléggé leegyszerűsítve tárgyalja a Tájékoztató. A fejezet felét az 1990. évi tvr. 82. § (1) f) – a törvény-előkészítés szempontjából lényegtelen – pontjának szenteli, de nem is említi a törvény-előkészítés megakadályozásának és kudarainak valódi okait.

ad 4. Az 1993-as politikai döntéstől való eltérés, visszakanyarodás teljességgel érthetetlen, hiszen az nem egyszerűen az előző koalíció döntése volt, hanem azt valamennyi parlamenti párt választási programjában is egyértelműen, határozottan rögzítette és az utóbbi hónapokig valamennyi érdekelt állami és társadalmi szerv is magáévá tette.

ad 4.2. Az első bekezdésben újra felbukkannak azok az elemek, amelyek a legutóbbi törvénytervezetet is tárgyalásra alkalmatlanná tették. Nevezetesen az a szándék, hogy a vadászati jog tulajdonlását névlegessé tegyék, de a valóságban a föld tulajdonosa (hasz-

nálója) effektíve ne gyakorolhassa a jogait. Ezt a magántulajdonosok esetében a 100 ha alatti tulajdonosoknak (gyakorlatilag a nagy többségnek) a joggyakorlástól való teljes megfosztásával és a vadászterületek alsó határának indokolatlan felemelésével igyekeznek elérni. Az állami földterületeken pedig az FM miniszter (gyakorlatilag a vadászati hatóság!) kezében hagyná továbbra is a vagyoni értékű jog hasznosításának jogát, figyelmen kívül hagyva, hogy ezt a jogot a hatályos törvény is csak átmenetileg – a vonatkozó törvény megjelenéséig – utalta az FM miniszter hatáskörébe. Ezzel a megoldással éppen az egymillió hektár állami erdőben – ahol a nagyvadállomány meghatározó része él – minden eddiginél jobban, törvényileg is elkülönülne az erdőgazdálkodás részét képező erdei vadgazdálkodás.

ad 4.3. Ismervén a jelenlegi birtokszerkezetet és a Tájékoztató készítőinek a minimális vadászterületre vonatkozó elképzelését, ennek a variációnak csak elvi jelentősége lehet. Ez a változat csak arra jó, hogy a vadászati hatóság a minden más területen visszaszorítandó etatista törekvéseit segítse.

ad 5.1. A Tájékoztató a vadászterületek összekeverti, összemossa a vadgazdálkodási körzettel. A felsorolt kritériumok nem a vadászterületekre, hanem a vadgazdálkodási körzetre vonatkoznak. Vadászni ugyanis kisebb területen is lehet, szakszerű vadgazdálkodást folytatni viszont sok esetben 4000 hektáron sem. A minimális vadászterület nagysága Nyugat-Európában: Ausztria 115 ha, Franciaország 6–20 ha, Németország 75 ha. Magyarországon a háború előtt 200 kh volt és kiválóan működött. A vadászterület eseté-

Jönnek a farkasok – meg az ügyvédek

A veszélyeztetett fajokról szóló törvény megjelenése óta az USA-ban leghévesebben vitatott környezeti hatástanulmány a szürke farkas visszahonosításával foglalkozik az északi Sziklás-hegység erdőterületein, Idaho és Wyoming államokban.

A fokozatos visszatelepítésről rendelkező tervet a belügyi és a földművelésügyi államtitkár tavaly írta alá. A telepítés egyik bázisa a Yellowstone Nemzeti Park területe, ahol a park új lakói számára a múlt évben három fél hektáros akklimatizációs karantén építettek, és az első farkasokat már 1994 novemberére várják. November 25-én azonban az amerikai agrárszervezetek és a sziklás-hegységi államok törvényvédő szövetsége keresetet nyújtott be „azonnali és helyrehozhatatlan károk megelőzésére”, mivel a természetvédelmi hatóságok nem egyeztettek a he-

lyi farmerekkel. A felperes szerint farkasok most is vannak, ráadásul az importálni tervezett kanadai farkasok nem alkalmasak a beilleszkedésre a Sziklás-hegység ökoszisztémájában. A Wyoming-i bíróság a keresetet egyelőre elutasította azzal, hogy az állatállományban várható károk spekulatív természetűek, százelejei mendemondákon alapulnak, és a környezeti feltételek ma gyökeresen különböznek a századelőtől.

Az időközben már befogott és a törvényességi hercehurca hatására elengedett kanadai szürke farkasokat ismét befogták, és 1995 januárjában – kisebb népünnepély keretében – az első 18 farkas megérkezett a Nemzeti Parkba. Az állatszállító konténerek helyszínre vitelében személyesen résztvett a belügyi államtitkár. A folytatódó fellebbezések és törvényességi viták ellenére a telepítést a Sziklás hegység erdeiben tovább tervezik folytatni, mintegy 3-5 évig, amíg több, egyenként mintegy 100 egyednyi állomány állandósul.

Dr. Máttyás Csaba / Placerville, USA

ben a 4000 hektár minimális terület-nagyság törvényi megköötését a meglévő helyzet konzerválásán kívül semmi más nem indokolja.

Amennyiben az apró- és nagyvadas területek elkülönítéséről lemondunk, a vadászterület alsó határát 200 hektárban célszerű megállapítani. Nagyvadas területen az alsó határ 500 hektár lehet.

ad. 5.2. A vadaskert és vadaspark ténylegesen speciális módja a termőföld hasznosításának. A tulajdonra épülő piacgazdaságban egyszerűen képtelenség a tulajdonosi jogok ilyen korlátozása. Különösen érthetetlen ez az álláspontra a vadászati jog állami tulajdonban tartása esetén.

ad. 6. A haszonbérleti díj megállapításába való állami beavatkozás megengedhetetlen – főként a Tájékoztató által elképzelt formában.

Földtulajdonhoz kötött vadászati jog esetén milyen jogon szabhatja meg az állam a díj megállapításának módját? Miért nem rendelkezhet vele a tulajdonos – az ésszerű jogszabályi kor-

látok között – úgy, mint egyéb vagyonnal? Állami vadászati jog esetén miért éppen a vadászati jog bérleti díját szorítaná korlátok közé a miniszter? És miért éppen az állami tulajdon esetén tilos a licit, amikor az állami vagyont hasznosítása kívánja leginkább a nyilvánosságot? Ezekre a kérdésekre a jelenlegi gyakorlat adja meg a választ.

A volt haszonbérleti elővásárlási joga – legalábbis az új rendszer bevezetése alkalmával – nem a gazdálkodás folytonosságát, hanem a birtokolt előjogok megtartását szolgálja.

A hatósági jogkörről felruházott FM Hivatali állami vadászati jog esetén sem lehet haszonbérbe adó.

ad. 8. Nagyvadas területeken a vadgazdálkodási tervek az erdészeti üzemterv részeként készülhetnek.

ad. 9. A megyei vadászati igazgatási feladatok rendszerének „kis módosítása” aligha szolgálná kellőképpen a szükséges, helyenként radikális változásokat.

Az önálló Vadászati Felügyelőség felállításának gondolata önmagában is meglepő az államháztartás egyszerűsítésének idején, a hivatásos vadász állami státusza pedig egyszerűen értelmezhetetlen a mai világban.

A vadászati hatóság létszámának növelése csak akkor lenne indokolt, ha az állami beavatkozás mértéke és

módja a Tájékoztató szerzőjének kívánsága szerint növekedne és továbbra sem venné számításba az állam, hogy csaknem a teljes nagyvadgazdálkodás felügyeletére készen áll az erdőfelügyelőség a vadgazdálkodás terén is megfelelően képzett személyi állománnyal. Az erdőfelügyelőség mellett az erdőben önálló vadászati felügyeletet is működtetni nem kevésbé luxus vagy abszurd, mintha az erdőfelügyelet mellett külön fafelügyeletet is létrehoznánk – ha nem vonjuk kétségbe, hogy a nagyvad ugyanúgy része az erdőnek, mint a fa vagy az erdő egyéb alkotóeleme.

ad. 10. Az előző bekezdés helyes módzata a következő lenne: „A vadászatra jogosult köteles megérteni a szarvas, a dám, az őz, a muflon, a vad-disznó és a nyúl által a mezőgazdasági kultúrákban és az erdőben okozott károkat.”

A fentiekben vázolt vélemény teljes összhangban van Szövetségünk célkitűzéseivel, s annak lényeges pontjait a közelmúltban tartott I. Országos Kongresszusunk egyértelműen megerősítette.

A véleménynyilvánítás lehetőségét köszönve, tisztelettel

dr. Kovács Árpád
elnök

Tata, 1995. március 6.

A császármadárnak – mogyorós fajdnak – a természetet közelítő erdőgazdálkodás lehetőségét jelző értékét fedezték fel és elterjesztésére Németország-szerte indítanak most mozgalmat.

Ennek az utóbbi években már elfeledni látszó és kihalással fenyegetett vadnak fő tápláléka a barkák, a rügyek, a bogycók, a vadgyümölcsök és a lágy szárú növényrészek; kedvelt tartózkodási helye a gyorsan újuló sarjerdő, a csoportos felújulású szálerdő, általában a változatos szerkezetű állomány, a gazdagon kiképzett erdőszélék; az egyéb vadtól (vaddisznó!) lehetőleg mentes területek, ahol a földön zavartalanul költethet.

A mozgalom most elsőknek a még meglévő elterjedési területek számbavételével kezdődik. A főbb előfordulási helyeken bizottságokat szerveznek az érdekeltekből, és a főként nagy számú magánbirtokossal megfélemlítés mellett szerződésileg biztosítják az élőhely jobb kialakítását, állandó fenntartását, lehetőség szerinti bővítését. A jelszó a császármadár, de a várt eredmény ennél sokkal több, mert a szükséges intézkedések mind olyanok, amelyek egyben a természetet közelítő erdőgazdálkodást segítik elő.

Erdemes nekünk is felfigyelni erre, mert a közölt eurázsiai elterjedési térképen fehér foltként szereplünk...
(AFZ 1994. 20. Ref.: Jérôme R.)

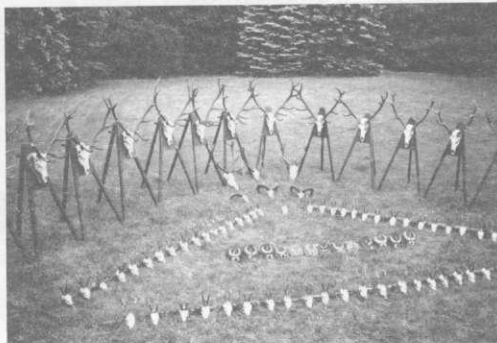
Lebukott egy illegális vadász!

A Pílis Parkerdő Részvénytársaság sajtótájékoztatót tartott egy lebukott vadász ügyében.

A píliscsabai lakos bérkilövő vadásztársasági tag. A házkutatás során a következő trófeákat foglalták le: 60 db őz, 14 db gímszarvas, 3 db dám, 3 muflon és 15 db vad-disznó.

A trófeaérték 7 109 000 Ft, a becsült húserték 1 312 000 Ft. A gyanúsított előzetes leartóztatásban várja a bizonyára tanulságos jogi csúsrést-csavarást.

(A szerkesztő némi magyarázattal tartozik a tudósítás ellentmondásos címéhez. Nemrég a barcsi vadásztársaság vadászházában voltam elszállásolva. A tavaly még trófeákkal roskadásiq teleaggatott falak most majd' üresen fogadtak. Megtudtam, hogy hajdani államelnökünk visszakérte az ajándékba adott trófeákat. Az érték nem becsülte fel a rendőrség. A húsertéktől ezen esetben eltekinthetünk.)

Papai Gábor

Öt év „termése”

Balatonfüred 11. Európai Bányász-Kohász Találkozó

Kísértetiesen hasonlított az időjárás az 1994-es dobogókői közgyűlésünkön átéltekhez. Fújta a szél, csapkodta a több mint háromezer főt befogadó sátor ponyváját. No persze a bányászokat sem faragták akármilyen fából, mert fegyelmelten vonultak az egyes küldöttségek a találkozóra. Megkapó látvány volt a sok egyenruha, a különböző zászlók sokasága, az összetartozás mindent átható érzése. Mint dr. Fazekas János, az OMBKE elnöke elmondta, Magyarországon került sor 1786-ban az első nemzetközi bányász-kohász kongresszusra Selmecbányán.

A mostani találkozó megrendezésének lehetősége nagy megtiszteltetés a magyar bányászoknak, kohászoknak, mert első ízben mi rendezhettük a volt keleti blokk országai közül.

A bányászok a Kárpát-medencében csaknem egyidős az ember megjelenésével. A Kr. e. kova- és festékbányászat legrégebbi emlékeit Lovas, Sümeg és Tata helységek környékén találták meg. Az I-IV. századból, a rómaiak korából arany-, ezüst és sóbányászati emlékeket ismerünk. A népvándorlás után, a IX. században a keletről érkezett magyarok honfoglalása előtt a Garam völgyében a kvádok bányászkodtak.

A XII-XV. században a magyarországi arany-, ezüst- és rézbányászat az európai termelés 30-40%-át tette ki. IV. Béla király 1245-ben kiadott jogkönyve és számos levéltári dekrétum, dokumentum utal a korabeli magyar bányászat fejlett műszaki jogi viszonyaira.

A Kárpát-medence bányászatának fejlődését korlátozta a XIX. század végén a Habsburg uralkodók Ausztria iparvédő gazdaságpolitikája.

A bevonuló egyenruhás hölgyek és urak

Az első világháború utáni Párizs környéki békekben megvont magyarországi határon belül jelentős ércbánya alig maradt. A két világháború között a szénbányászat műszaki színvonalja közepesen fejlett volt.

A magyar bányászat gazdag múltjának emlékeit múzeumok, levéltárak őrzik. A bányászati történetkutatás és frás kiváló képviselői: Péch Antal (1822-1895), az első bányászati szótár alkotója, a középkori és korai bányászati kronológiák szerzője; Faller Jenő (1894-1966) 370 bányászati-kultúrtörténeti cikk és két könyv írója, a Központi Bányászati Múzeum alapítója (1957), továbbá Babics András, Kosáry Domokos, Paulinyi Oszkár és dr. Tárczy-Horvath Antal voltak a bányásztörténet egy-egy részterületének nevezetes művelői.

A Knappen-mozgalom: 1426-ban az Érchegységben a „Knappschaft” (bányásztörség) szó a bányászok egymásért való bajtársiasságát fejezi ki. Ez a megnevezés a tisztán szociális gondoskodást jelentő tartalma következtében általánosan elterjedt. A XVI. és XVII. században a bányásztörségek majd az összes bányarendelet alkotóelemeivé váltak.

Figyelemre méltó, hogy a bányászatban már a XVI. századtól kezdve a szociális biztosítás egy törvényes módjával találkozunk, míg az általános törvényes társadalombiztosítás, amely az egész gazdaságot felöleli, nincs még 100 éves. Ez is jól kifejezi a bányászok különleges helyzetét az évszázadokon át. A bányarendelekek határozatai szerint a bányákhoz tartozóknak, így a bányahivatalnokoknak is, a helyi bányatestület tagjává kellett válniuk. A vezetőség választotta meg a testület rangidős tagját és a bányamestert.

A törvényes alapokon nyugvó legrégebbi bányatestületi rendelkezés 1476-ból Goslar város tanácsának bányarendje, amelyhez akkoriban a híres Rammelsberg ércbánya tartozott. A rammelsbergi bányatestület rendjének végleges szövege 1532-ből való, és többek között ebben olvasható:

„Szombatonként mindenki tegyen egy fillért a perselybe. A bányatestület bizalmi ügyjelének arra, hogy a pénzeszközök elosztása a szegények és a sérültek között a szükség és a jog előírásai szerint történjék.

Mindenki, akinek számára az orvosi kezelés díját kifizetik, önként vállaljon fel egy összeget, amelyet felgyógyulása után a testvérládába visszafizet. Ha egy bányásznak a közösből kölcsönre van szüksége, nyújtson biztos kezességet, hogy a szegény, beteg és sérült bajtársai általa kárt ne szenvedjenek. Az évente sorra kerülő pénztárvizsgálat során válasszanak mindig a következő évre négy új embert bizalmasnak. Kettő

közülük legyen aknász (kalapos ember), kettő pedig vájár vagy csillés. Aki a legtöbb szavazatot kapja, köteles a feladatot irányítani. Elutasítás nem lehetséges! A bányatestület kórházának vezetője vallásos, feddhetetlen ember legyen... Azok a javak, amelyeket a beteg a kórházba visz, elhalálása esetén a többi beteg hasznát kell szolgálniak."

Csupán a XVIII. században megjelenő kőszénbányák a fejtesben dolgozó minden vájárnak kezdetben egy hordónyi szenet juttattak a bányatestületi pénztár javára. A bányatestületek azonban nem kizárólag pénzeszközökkel segítettek, hanem már korán fenntartottak kórházakat is, amelyek így a legrégebbi, a foglalkozási ártalmakat kezelő gyógyító intézményeknek tekinthetők.

1964-ben kapcsolódtak össze először nyugat-európai szinten a bányász, kohász egyesületek és a bányásztestületek.

Egyidejűleg Luisenthalban megtartották az 1. Európai Egyesületi Napjukat is. Emlékművet avattak szerencsétlenség áldozatává vált bányásztársaik emlékére. A rendezvény a testvéri egyesülés születésnapja, amelynek különleges érdeme a bányászok és kohászok kulturális és történelmi értékeinek megőrzése, támogatása. (Volt olyan csoport, ahol a bánya már régen megszűnt, de az egyesület tovább él.)

A rendezvény egyik fénypontja volt a Tagore sétányon tartott egyenruhás felvonulás, melyen részt vett Schmotzer András elnök, és egyenruhás erdészek lelkes csapata is.

(Molnár László okl. bányamérnök és dr. Perschi Ottó írásainak felhasználásával összeállította: Pápai Gábor)

A bányamanó

Ruzsinszky László

TESTVÉR

Testvér!

*Ha leszállsz a néma föld ölébe
S a játszi napfény hűtlenül elbago.
Oh mondd, nem nyílik-e ilyenkor
Esdő imára ajakad?*

Testvér!

*Ha bánya mélyén, örök sötétben
Hunyorgó lámpafénynél dolgozol,
Ha zubbog feléd a drága friss szén,
Örömteli szívvel nem imádkozol?*

Testvér!

*Ha az imbolygó kis Davy-lámpák
Megindulnak a napfény felé
S ha otthon víg gyermekkeacagás vár
Borulj le csöndben az Isten elé.*

Testvér!

*Ő nagy, Ő jó, Ő ezerszer áldott.
S míg sok másra örökös éj szakad,
Testvér,
Ő vigyászó szemmel őrzí, óvja
A bányászokat... a bányászokat.*

A gépkocsik uralmának véget kell érnie (Die Herrschaft des Automobils muß aufhören)

Az angol Királyi Környezetszennyezést Ellenőrző Szervezet (RCEP) véleménye szerint a brit utakon korlátozni kell a gépkocsik számát. A magánjármű-forgalom költségére vissza kell térni a nyilvános közlekedési eszközökhöz. Az utak kiépítése és szélesítése csak a közlekedési problémák és balesetek növekedését, valamint környezetszennyezést és ezzel az üvegházhatás növekedését vonja maga után.

(Naturopa Nachrichten, 1994. 11. sz. 3. o.)

Ref.: Bidló András)

Az ERFA-TOURS Kft. a DUNAKER Kft. és a

FAGOSZ

közös befektetéseként 1995. március 31-én alakult.

A Kft. az erdészet és faipar részére kíván elsősorban szakmai utakat és szakmai tanfolyamokat, rendezvényeket szervezni.

A szakmai turizmus minden fajtáját szeretnénk ajánlani:

- 20-40 fős csoportok kiutaztatása (egy-egy cégtől külön csoportok is),
- külföldről szakmai csoportok fogadása.
- Bel- és külföldi szakmai kiállításokon való részvétel megszervezése.
- Különböző tanfolyamok, rendezvények szervezése.

Tisztelt Utasaink! Partnereink!

Engedjék meg, hogy tisztelettel köszöntsem Önöket cégünk nevében.

Induló vállalkozásunk a szakma részére szeretnénk ajánlani az utazás, oktatás és rendezvény szervezéseket. Legfontosabb célunk, hogy a szakma elvárásainak megfelelő programot kínáljunk.

Szeretnénk „sok ügyfél – kis haszon” filozófiával olyan programokat szervezni, ahol a résztvevő jól érzi magát, mert azt kapta, „amit megvett”.

Kiemelten fontos feladatunk az európai színvonal, a pontosság, megbízhatóság, a biztonságos utazás, a tartalmas konferenciaszervezés érdekében.

Ezekben a nehéz gazdasági években is szükség van a szakmai kitekintésre a világba, a pihenésre, a baráti körben történő utazásra, melyhez szeretnénk programjainkkal ötletet adni. Kínálatunkból mindenki kedvére válogathat, ha „szakmázni” és pihenni vagy csak nyaralni szeretne. (Útjainkat repülővel, autóbusszal vagy saját gépkocsival indítanánk.)

Szeretnénk, ha cégünk dolgozóinak utazásához, szabadságuk, nyaralásuk tervezéséhez ajánlatainkkal segítségükre lennénk.

Kérjük, legyenek hozzánk bizalommal, észrevételeikkel, javaslataikkal segítség munkánkat.

Megtisztelő bizalmukat köszönjük és érdeklődésüket várjuk.

1074 Budapest, Csengery u. 11. Tel/fax: 322-1636.

Molnár Jánosné
ügyvezető

Tibor bácsi őrangyala

A legidősebb somogyi erdőmérnök, a 83 éves Barthos Tibor pályakezdéséről emlékezik. Nem állítjuk, hogy esete jellemző lett volna. Ezt mutatja a hozzá hasonló tucatnyi napidíjas alföldfásító erdőmérnök esete is.

„1938. január 7-én végeztem Sopronban és rögtön bevoztam katonának. Leszerelésem után, '39 őszén sehol sem tudtam állást találni. Írtunk a minisztériumba Molcsányi Gábornak is, aki a család régi ismerőse volt, mivel valaha Selmechbányán a nagyapáméknál lakott. Azt válaszolta, hogy amíg 12 végzett erdőmérnök napidíjasként alföldfásítással foglalkozik, nem tud segíteni, de utánuk én leszek az első...”

Keszthelyen, az Erdőrendezőszégen munkát tudtak volna biztosítani, de mindössze egy szobát kaptam volna, fizetést nem. Már majdnem ezt is elfogadtam, mikor hírt vettem, hogy Esztergomban a Primáciánál állás üresedik. Itt aztán sikerült elhelyezkednem. 180 pengő volt a fizetésem, 18 úrméter illetményfát kaptam, volt egy szobám Marótpusztán, és ami nekem nagyon fontos, vadászhattam is. Röviddel munkába állásom után kaptam egy üzenetet, hogy Iharosberényben – ahol apám 1903 és 1905 között gyakornoki idejét töltötte – szívesen alkalmaznának. Nem megyek én – mondtam –, jól érzem magamat Marótpusztán. Ám apám azt mondta, hogy akkor is illik elmenni az Inkey báró úrhoz, és megköszönni a lehetőséget. El is mentem és az öreg báró rögtön sorolni kezdte, hogy alkalmazás esetén mi mindent tud biztosítani. „Tudok adni 200 pengőt készpénzben, minden eladott hal- és vadtermék után két és fél százalék tiszti jutalékot, ingyenes orvost, ingenyapatikát, két pár lovat használatra, négy hold szántót uradalmilag megszántva, megművelve, a terményt a padlásra felhordva, kerthasználatot, dísnótartási lehetőséget, 30 mázsa ocsút, 30 mázsa szemeskukoricát, napi hat liter tejet, évi 300 liter bort...” Hát ezt nem hagyhattam ki. Honfi úr, az iharosberényi adóügyi jegyző megállapítása szerint évi 12 ezer pengő után kellett adóznom. Ez bizony nagy pénz volt. Egy kis DKW autó 2200, egy Opel Kadett 3600 pengőbe került, de Keszthelyen egy többszobás villa ára 30 ezer körül kezdődött.

Kérdezte az öreg báró „aztán vadászni tud-e, szeret-e?” „Természetesen”, választottam örömmel. Azért ki is próbáltattam, ugyanis az elődöm nem jeleskedett túlzott vadásztudománnyal. Metzl Kamill bácsi, aki ekkor már Keszthelyen lakott, lejött Iharosba, befogatott és kimentünk a vadaskertbe. Lőttem egy selejtibikát, majd másnap a gágyi részben egy borzas borjút, a felvételim így sikeres volt.

De még volt egy külön „feltétel” is. A báró úr azt mondta, hogy nagy a főerdész háza egy embernek, meg kell nőlni! No, ez nem volt probléma. Én már korábban is szerettem volna megnősnülni, de ehhez Esztergomban még nem voltak meg a feltételek. Nászútra Budapestre mentünk, távollétünkben az anyósom berendezte a lakást. A hazaérkezésünk csodálatos élmény volt. 1939 szeptember estjén Iharosberényből szánon, csilingelő lovasszánon mentünk Iharosba. Csillogott a hó, a házban égtek a villanyok...

A faluban egy kis egyenáramú hálózatról három helyen volt ekkor villany, a kastélyban, a malomban és a főerdész-házban. (Jelenleg itt működik a SEFAG Rt. iharosi erdészete.)

A gyönyörű iharosi időszak – átvonult rajta a háború is – nyolc évig tartott. 1946. január 1-én államosították a birtokot, a következő évben pedig áthelyezték Tibor bácsit egy másik erdészethez. Majd további négy állomáshely következett, és 1978-ban, 65 éves korában a SEFAG marcali erdészetiének igazgatójaként vonult nyugdíjba. Büszkén vallja, hogy hosszú pályája során, a rövid esztergomi időszakot leszámítva, végig a somogyi erdőket szolgáltatta.

Tibor bácsi örömmel fogadja a látogatókat, a fiatalabb kollégákat. Panaszkodik, hogy most már gyakrabban kell a jogosítványt érvényesítenie, és a Trabant is hamarosan újra műszaki vizsgás lesz. Dehát valamivel ki kell járni néha az erdőbe! Több, mint hatvan éve kinos precizitással vezetett vadásznaplóba az utóbbi években már ritkábban kerül új bejegyzés. Bár most közeleg a szalonkaszezon. Ki tudja?...

De mi van a címben említett őrangyalal?

Nos, Tibor bácsi a humorral is bőven átszőtt beszélgetés során egy-egy szerencsés eset kapcsán gyakran hivatkozik az őrangyalára. Való igaz, a sikerhez szerencse is kell, de a sportból vett mondás szerint a jó játékosnak szerencséje van.

Tibor bácsi pedig igazán jó játékos.

Detrich Miklós

Itt a lépegető erdei gép!

A németországi Düsseldorfban kiállították Észak-Rajna-Vesztfália erdőgazdaságának lépegető harveszterét. Ezzel egyidejűleg szimpóziumot tartottak az ilyen rendszerű gépmozgás elvi kérdéseinek, gyakorlati alkalmazásának, jelentőségének megvitatására. Közelebről a *bionika* tudományát vették górcső alá, aminek nevét a biológia és technika szavak összeolvastásával nyerték. Ez a két fogalom közötti szakadék áthidalására törekszik és meglepően új eredményeket mutat fel.

A kerék emberi agy szüleménye, jelentősen megkönnyítette a munkát. Amint a légi közlekedés a levegőben való mozgást az ég madaraitól leste el, ideje, hogy az erdész is hasonló alapon oldja meg gépesítési gondjait – tanuljon akár a hangyától is. A most kiállított és a finn PLUSTECH céggel kooperációban létrehozott, hat lábán járó szerkezet nyilván töle kapta a gondolatot és az erdőgazdálkodás számos területén – használatban, művelésben, műszaki munkákban – jelentős előnyöket ígér. A természetet közelítő erdőgazdálkodás fenntartható alappéneket mutatkozik!

Kezelése egyszerű, egyetlen botkormánnyal vezethető, rendkívül fordulékony, szélsőséges terepadottságokban is biztosan áll a talpán, mert központi ellenőrző szerve csak akkor enged tovahaladást, ha minden talpa biztosan ül. Megfelelő munkafejekkel számos feladatot láthat el.

(AFZ 1995. 13. Ref.: Jérôme R.)

Lélektani lelemények

Utat a munkakedvnek! Egy friss közvélemény-kutatási adat szerint ma Magyarországon az embereknek mintegy 80 százaléka *örömet leli munkájában* (ha van neki), vagy úgy emlékszik, hogy aktív éveiben örömmel dolgozott. Ez a megállapítás így szinte túlságosan szép, de lélektanilag nem különösebben meglepő. A munkavégzés sok kérdésű lelki igényt elégít ki: például sikerélményt nyújt, megadja a hasznosság érzését – és különben is: az ember rá van kényszerítve, hogy dolgozzék, s lelki béléke érdekében határozottan előnyös, ha sikerül meggyőznie magát, hogy az, ami elkerülhetetlen, tulajdonképpen nem is olyan rossz. Persze a közvélemény-kutatás kedvező eredményéhez az is hozzájárulhatott, hogy a fűltett kérdés nagyon általános volt, és mindenkit egy kalap alá vett, aki legalább egy mákszemnyi örömet lelt a munkájában.

A lélektannak finom műszerei: külön próbálapjai vannak a *munkával va-*

lő megelégedettségnek a mérésére. Az elégedettség mértékét már csak azért is érdemes figyelemmel kísérni, mert több olyan tényezővel is összefügghet – például a teljesítménnyel! –, amely a munkaadó szempontjából különösen fontos. Az angliai Bournemouth Egyetemen tevékenykedő Christopher Orpen erre a kérdésre keresett választ: vajon mi okozza azt, hogy az emberekben meglévő munkakedv, teljesítményvágy – nevezzük ezt motivációnak – nem mindig teljesedik ki a munkával való megelégedettség érzésében?

Orpen három ausztráliai pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó vállalat 135 dolgozóját vizsgálta meg. Három kérdőívet töltetett ki velük. Az egyik a motivációt, a másik a munkával való elégedettséget mérte, a harmadik pedig a személyes *ellenőrzés* érzését. Ez utóbbi arra vonatkozik, hogy a ember érzi-e, s ha igen, milyen mértékben érzi: ő is kihathat a munkahelyén körülötte

zajló eseményekre, kikérik, meghallgatják a véleményét, hallgatnak a szavára. Orpen ezenkívül a cég vezetői által adott osztályzatok segítségével a dolgozók munkateljesítményéről is tájékozódott. Az eredményekből kiderült, hogy azok az emberek, akiknek nagy volt a motivációjuk, de személyes hatásukat gyengének érezték, sokkal kevésbé voltak elégedettek a munkájukkal, és sokkal gyengébb teljesítményt nyújtottak, mint társaik! Ez arra mutat, hogy a munkakedvnek könnyen útját szeghetik, még mielőtt az jó teljesítményben, jó munkahelyi közérzetben elérné végcélját.

A személyes befolyás érzése döntő tényezőnek látszik. Ám ne gondoljuk, hogy eszerint ki-ki a vezérigazgatója helyett szeretne döntéseket hozni. Az önkontroll érzetének megteremtéséhez általában már az is elég, ha a dolgozó a napi munkájával kapcsolatos kisebb ügyekben maga dönthet, s nem mindent kap utasítás formájában a főnökeitől. Hagyni kell „élni” az embereket – lélektanilag és gazdaságilag is ez az egyik legjobb befektetés.

Mannhardt András
(Élet és Tudomány, 1995/20.)

Dráva völgye Kupa

Erdésztanulók országos szakmai versenye

Utolsó simítás a gépen

Jó kis versenyt szervezett tavasszal a Dráva Völgye Középiskola (Barcs) és a Somogyi Erdészeti és Faipari Résztársaság. A versenyen részt vehettek az erdészeti szakközépiskolák előre be-

Rajtra készen

nevezett tanulói. Egy-egy iskolából legfeljebb négy versenyző indulhatott. A versenyszámokat a pontozók a következők maximális ponttal jutalmazták.

Összetett szakmai írásbeli	200 pont
Komplex felismerés	100 pont
Határazonosítás tűzemi térkép segítségével (M = 1:20000), közben állománytípus és fafajösszetétel meghatározása	100 pont
Gyérítésjelölés	150 pont
Fakészletmeghatározás egyszerű körlapösszeg-mérési eljárással	100 pont
Motorfűrész-szerelés, beállítás és darabolás	100 pont
Választékolás és számbavétel	150 pont
Lövés álló őzalakra kispuskával	100 pont

A két napig tartó verseny alaposan megdolgoztatta a diákokat. Túl a nemes vetélkedés öröme a STIHL cég értékes ajándékait vehette át az összetett verseny első három helyezettje, melyet STIHL-szerűen Zubek Csilla, a cég képviselője adott át. A további jutalmazáshoz támogató a DUNAKER Kft., a Somogy megyei Önkormányzati Hivatal és a Somogy megyei Agrárkamara.

Dráva Völgye Kupa 1995 végeredménye

Név	Iskola	Összes pont
Nagy Attila	Barcs	705
Bárány Gábor	Szeged	703
Gerzsei Gábor	Barcs	697
Horváth Szilárd	Sopron	672
Tompos Attila	Sopron	656
Lajtos János	Szeged	647
Vasaji László	Szeged	631
Hoksa Attila	Sopron	626
Kiss Sándor	Barcs	625
Kiss Szabolcs	Barcs	601
Bíró János	Sopron	564
Barna Péter	Szeged	556
Kovács Csaba	Mátrafüred	523
Goda Tibor	Mátrafüred	445
Szabó Zsombor	Mátrafüred	440
Szokol Tamás	Mátrafüred	404

Palaczk Józsefné igazgatóhelyettes (balról) és Zubek Csilla, a STIHL cég képviselője eredményhirdetéskor

Fakészletmeghatározáshoz műszerfelvétel

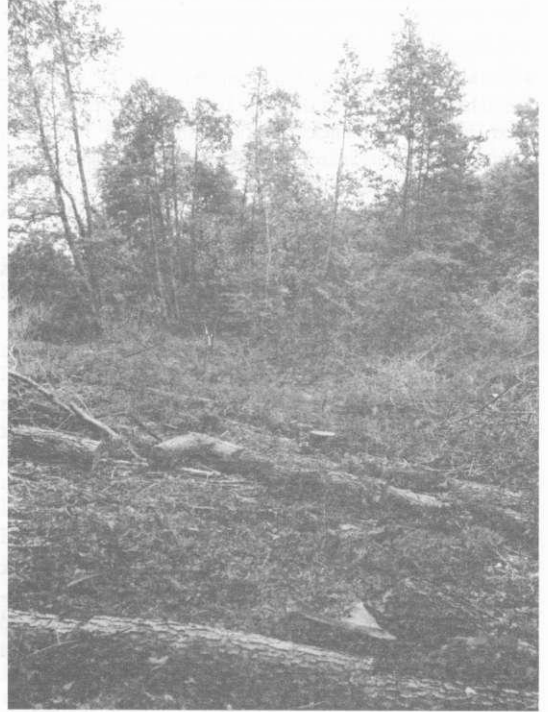
Egy átalakult erdész az átalakulásról

Pápa Mihály rinyaújlaki erdészt nemcsak Somogyországban, de az erdőszítéssel foglalatoskodó művelők és a csemtevásárlásban járatosak is bizonyára ismerik. Hajdan a tsz erdeit kezelte, s nevelte milliós számra a csemetét, a közösen, s a maszekban egyaránt. A rinyaújlaki éger- és kocsányostölgy-csemetékből az első év végén két éves méretű csemetét vihettek, aki vett. Pápa Mihály gondos gazdája volt a rábízott erdőknek. Elsők között jelentette be, hogy tölgyeseiből magtermő állományt jelölt ki, s hasonló célból gyönyörű égerek is biztonságban érezhették magukat a vágáskor közeledtével.

Nemrég telefonon jelezte, hogy baj van. A rendszerváltás rátelepedett az erdőkre. A termelőszövetkezetet széthordták kárpótlásként, s a községhatárban lévő erdők is erre a sorsra jutottak. Az új „gazdák” némelyike nekiesett „ősi jussának” s már a magtermő állományok is fejsze alá kerülnek. Az erdész végigkalauzol a rinyaújlaki határban, s valóban háborús kép fogad. Alig befejezett fiatal égeresbe döntögetve a jussként kitermelt fa, a java elszállítva, a többi otthagya. Úgy mint az országban sok helyen.

Kérdésemre Pápa Mihály elmondta, hogy 1993-ban munkanélküli lett. A kárpótláskor és a tsz felbomlásakor mintegy száz hektár földhöz jutott. Most gazdálkodik. Burgonya, búza, mikor mi a főnövény. Kezd átalakulni gazdásszá, de azért erdőt is telepít jócskán. Igaz, az egységárból nem fog meggazdagodni, dehát – tárja szét a karját – nem magamnak csinálom. A szomszéd szobában az alig egy esztendő unoka hangosan követeli az ebédet.

Pápai Gábor

Tájkép csata után... avagy magtermő állományból tűzifa

Erdőfelújítás 1200 hektáron

A Nyírerdő Rt.-hez két megyében, Szabolcs-Szatmár-Beregen és Hajdú-Biharban 55 000 hektár állami tulajdonú erdőterület tartozik. Ez a régió erdeinek több mint egyharmadát jelenti. Az erdészek a kilenc erdészet területén egyszerre folytatnak gazdasági tevékenységet és ügyelnek arra, hogy a rájuk bízott területen jó, egészséges erdők éljenek, azok gyarapodjanak, és szolgálják a pihenni vágyókat is.

Ebben az időben eddig 1200 hektáron ültettek erdőt. Megállapították azt is, hogy a korábbi újulatok szépek, a felújítások egészségesek. Ha az idő megfelelően csapadékos lesz, akkor arra lehet számítani, hogy a két megye területén lévő erdők fejlődése egyenletes, a várakozásokat is felülmúló lesz. A gondos munka eredménye, hogy a Nyírerdő Rt. baktalórántházi erdészete területén most lefolytatott felülvizsgálat során megállapították: kétszáz hektár öt évvel ezelőtt befejezett felújítás hibátlan fejlődést mutat.

Az erdőgazdálkodásban szerzett tapasztalatok birtokában a Nyírerdő Rt. úgy döntött, hogy a sok új erdőtulajdonosnak, akik igen jó szándékkal, de gyakorta nem kellő ismerettel közelítenek erdővagyonukhoz, szakmai tanácsot ad, hogy a két megyében minden erdő szépen és hasznosan növekedjék.

Vadkacsák kisujnyi hideg vízben

Egykor – hatvan évvel ezelőtt – fogoly volt bőven és minden év augusztus 15-én, a foglyászat első napján mindig elmentünk meglőni az év első foglyaikat. A harmincas évek egyik ilyen „ünnepén” is elmentünk, bármilyen fontos munkát kellett volna elvégezni. Meglepetésben volt részünk, mert területeink nagy része friss vízzel volt elöntve és a már repülő fiatal kacsák úszva szedték le a menekülő rovarokat és a vízből kimagasló fűmagvakat.

Na, ezt ki nem hagyjuk! Le a ruhát, minden nadrág nélkül végigvadászgattuk a réteket, míg az egyik kukoricásból elének lépett öt parasztnyecske. Kapával a kezükben mereven megállva éktelenül kacagni, visítózni kezdtek. Barátom megmérgezt és rájuk ripakodott; mit visítotnak annyit? Nem láttak még ilyesmit? Elhallgattak, majd az egyik kapáját ledobva csípőre tett kezekkel elének lépett és válaszolt: de láttunk ám, csak sokkal különönbet!

Hát mit mondjak? *Kisujnyi, hideg* volt az áradás vize...

Kató Pál

Nagy elődeink nyomában

Vági István (1888–1960)

A ma hetvenes-nyolcvanas éveiket taposó erdőmérnöknek a címben jelzett név viselőjével sok közvetlen tapasztalatuk volt, hiszen 28 éven keresztül vezette az Erdészeti Egyetem elődjének Termőhelyismerettani Tanszékét. A magamfajta hatvanasok emlékezetében már csak az idősebbektől hallott jóízű történetek szereplőjeként él. Úgy vélem, itt az ideje, hogy emlékéit felelevenítsük és a fiatalabb generációk tagjai számára is ismertté tegyük nevét.

Milyen ember is volt Vági? A kérdésre Madas László és Hibbey Albert a szemtanúi hiteltelenségével válaszol. Levelükükből való az alábbi idézet:

„Vági tudós alkat volt, mert lényét teljesen betöltötte a kémia, és űzte, hajtotta a kísérletezés, a felfedezés, a megbizonyosodás ördöge, vágya, szeretete. Ezenkívül vélhetően nem sok minden érdekelte, talán csak az, amely események személyét vagy szűkebb családi körét érintették. Nos, ez a szellemi alkat benn lakozott egy sajátos megjelenésű alakban, egy jellegzetes, markáns, kopasz koponyában, a viselkedése pedig egyedülálló volt, mert bosnyák származású lévén, a beszéde á-zó volt (Ná, mi ván mágával...) és élénk taglejtésekkel kísérte folyó beszédét: jobb kezét lendületesen lóbálta fel és le, bal kezével pedig a bal mellét – ha zakó volt rajta, akkor annak a bal hajtókáját – simogatta. Ami egészen eredeti volt nála, az az volt, hogy az agyában állandóan kergetőző gondolatait is hangosan közölte önmagával, élénk gesztikulálással kísérve. – Mivel központi élménye a tudomány volt, ezért szinte éjjel-nappal a tanszékén, laboratóriumában tartózkodott, ahol állandóan rotyogott, fűt valami, különböző szagok terjengtek a levegőben.”

Ehhez Szász Tibor leveléből vett idézet kívánczik, vagyis: „Ő igazi zseni volt. Olyan tudós, aki a hétköznapi eseményeket nem az átlagember szemével nézte. A szakmai túlfűtöttség, az állandó erős gondolkodás kikapcsolta a környezetéből.”

Szórakozottságára két jellemző történetet érdemes idézni. Hallgató korában Szász Tibor megfigyelte, amint a Deák-tér fái alatt ballag és magában beszél. Egyszer csak megállt és úgy tett, mintha egyik kémcsőből a másikba valamit átöntené, majd a szeme előtt elkezdte rázni a képzelt kémcsövet. Hirtelen megmerevedett és a semmit a kezében jól megnézte és bosszankodva felkiáltott: „bá...m, már megint sárga lett!”

A másik történet Nagy János erdőmérnöktől való. Arra példa, hogy szórakozottságát a hallgatók néhanapján ki is használták. Nevezett vizsgáznai szeretett volna Váginál. Egyik alkalommal a tanszéki laborban fényt látott és a lombikok között hajlongó alakban felfedezte Vági sziluettségét. Be is kopogott azon nyomban: No, mágá mit ákár? – kér-

dezte Vági. – Vizsgáznai, professzor úr. – No ákkor menjen a szomszéd szobába, várjon, májd jövök.” Vizsgáznók engedelmesen helyet foglalt, aztán elmúlt egy óra, elmúlt már kettő, a harmadik múltával gyanússá vált a dolog, ezért bekopogott a laboratóriumba. Kiderült, hogy Vági már régen nincs ott, még a tanszékét is bezárta. Vizsgáznók a földszinti ablakon kiugorva távozott. Harmadnapra összeszedte a kurázsit és odaállt Vági elé. – Professzor úr, tegnapelőtt vizsgáztam, de nem tetszett beírni a jegyet.” No, mit kápot? – Jót, professzor úr. – No, ádjá ide az indexét” – és beírta a megjelölt osztályzatot.

A háborús években télen nem volt fűtés. Ezért Vági hosszú alsónadrágba öltözött pokrócba csavarva üldögélt és fogadta a vizsgázókat. Lábát egy nagy lavórban áztatta, amit meleg vízzel töltött meg. Németbarát lévén akkor lehetett sikeres vizsgára számítani, ha a németek előrementek. ha verték őket, nem akadt vizsgára merészkedő.

Mint tudós, Vági elsősorban vegyész volt, akkortájt még az erdészeti vegytan és a talajtan oktatása egy tanszéken zajlott, így Vági kémiai tudását kellően kiaknázhatta. Kémiaiilag a szikes talajok jelentették az érdekességet, ezért munkásságának központjában is ilyen talajok álltak. Valódi szenvedélye a lőporok voltak. Ezek három felkiáltójeles bikaforrsznak minősülő kérdészt jelentettek. Németbarát lévén, természetesen volt, hogy a hallgatónak azt is tudnia kellett, melyik lőport melyik hadsereg használja és a legjobb, legbrizánsabb képességű lőpor természetesen az volt, amit a német hadseregnél rendszeresítettek.

Meteorológiát és az éghajlaton elemeit is oktatta. Talajtan elemei, tekintettel az erdőgazdaságra című tankönyvre generációk készülését szolgálta. Ebben a tankönyvben már a klíma talajképződésre tett hatását is tárgyalta, és ezzel még a húszas években tanúbizonyosságot tett a ma korszerűnek mondott ökoszisztéma-szemléletéről.

Több közös munkát készített az akkori főiskola másik óriásával, Fehér Dániellel. A közös munkához Fehér adta a talajbiológiai ismereteket. Vági képviselte a talajkémiaát. A gyümölcsöző együttműködés azonban valami miatt megszakadt. Ennek pontos okát nehéz ma már kideríteni. Idősebbek elbeszélése szerint az összeveszés oka egy szaharai expedíció lehetősége volt, amit közös munkával nyertek pályadíjként, ám Fehér valami ügyes húzással Vágit itthon hagyta és csak maga aratta le a közösen szerzett dicsőséget.

No, de Vágit sem kellett féltetni. Madas László közlése szerint a kapun belépő hallgatók egyik alkalommal egy nagy fehér papírost láttak a hirdetőtáblára kiakasztva. Rajta a szöveg: „Ultimátum! Üzenem Fehérnek, hogy...” és vas-kos dörgedelme sorakoztak a papírlapon. Aláírás: Vági.

Szeretett moziba járni, ehhez kapcsolódik a következő eset. Mai megfogalmazás szerint valami akciófilmet játszottak. A főhős erősen püföli az egyik szereplőt, Vági a nézőtérrel hangosan felordít: „Ne, Dáni, ne”. Hogy ki volt a Dáni, az előzőkből ki lehet találni.

De a szakirodalomban is nyoma van ellentétüknek. Vági kiváló vegyész volt, ezért egész könyvnyi terjedelemben cáfolta meg Fehér vizsgálati eredményeit az Erdészeti Kísérletek hasábjain. Főleg Fehér foszfortartalmi vizsgálatainak esett neki. Fehér ugyanis kissé öltetszerűen a Kárpátoktól a tundráig összegyűjtött talajmintákat és foszfortartalmukat megvizsgálva, délről észak felé haladva csökkenő foszfortartalmat talált. Ebből általánosító következtetéseket vont le, vagyis, hogy az erdőtalajok foszfortartalma észak felé haladva csökken, ezt kapcsolatba lehet hozni az erdők hosszabb vágásfordulójával. Nos, ezt az állítást Vági a német szakirodalomban megjelent, Fehér vizsgálati helyei közeléből származó foszfortartalmi adatokkal próbálta megcáfolni. Jelentős eltéréseket talált, ezért az alkalmazott módszert kérte számon Fehéren. Érvélése mai szemmel nézve sántított, mert az lett volna éppen a meglepő, ha az adatok egybevágnak. Ugyanis nem egészen azonos helyről vett talajminták esetén az eltérések törvényszerűek, főleg ha a sokféle talajképző közetre, vegetációtípusra és talajhasznosításra gondolunk. Annál több joggal vetette Vági Fehér szemére a hazai alföldi talajvizsgálati eredményeit. Ezekben ugyanis ugyanazon mintákból egymásnak ellentmondó adatokat közölt Fehér. A néhány százaléknyi mésztartalmú talajt a savanyú talajok közé sorolta a pH-értékek szerint. Ez nyilvánvalóan vizsgálati hiányosság és hiba volt. Mindezt vitriolba mártott tollal írta le Vági nemcsak magyar, de német nyelven is.

Nem lenne teljes a Vágiról alkotott kép, ha nem írnám le azt a történetet, amit Madas László leveléből ismertem meg. A harmincas évek derekán az akkori államfő, Horthy kormányzó készült Sopronba. Itt-tartózkodásának egyik programja az akkori főiskola meglátogatása volt. Erősen készültek fogadására. A professzorok díszbe vágva két sorba állítva várakoztak jövetelére, bámész kíváncsiakból nagy tömeg sereglett össze. Vági a kormányzói látogatás idejére várta első gyermeke születését. Az egyetemen átellenben lévő bérházban lakott és a sikeres szülés hírére elfeledkezett mindenről, nagy gesztikulálással viharzott be a díszsorfal közé és kiáltotta világgá: „Fiú, fiú, és annak a márhá nagy ászszonyak nincs teje” – harsogta.

Vági az oroszoktól való félelmében 1945-ben Dél-Amerikába emigrált. Santiago de Chilében az ottani egyetemen tanárkodott haláláig. Erről az időszakról nincs semmi hiteles ismeretünk.

A leírtak egy színes és érdekes egyéniséget kívántak ábrázolni.

Nagy tudós volt, de nem mentes emberi gyengéktől, érdekes jellemvonásoktól. Tanszékünk célul tűzte ki, hogy a reá vonatkozó emlékeket összegyűjti, és ezért kérelemmel fordulunk az idősebb generációk képviselőihez, küldjék el emlékeiket Vágiról, ne vesszen el ez az utókor számára. Most még időben vagyunk ahhoz, hogy élő szemtanúk tegyenek tanúbizonyságot a jeles selmeci professzorról.

Befejezésül megköszönöm Madas Lászlónak, Hibbey Albertnek, Jereb Ottónak, Nagy Jánosnak, Szász Tibornak, Tompa Károlynak, Zilahy Józsefnek értékes leletmentő segítségét. Nélkülük Vági csak egy adat lenne a lexikonban és nem lenne élő ember, hús-vér tudós, akit nem szabad elfelejtenünk.

Dr. Szodfridt István

Tisztelt Szerkesztőség!

Az Erdészeti Lapok 1995. áprilisi számában olvastam felhívásukat, hogy a fotózó kollégák küldjenek az Erdészeti Lapok illusztrálásához fényképfelvételeket. Jőmagam kerületvezető erdészként dolgoztam, de a kárpótlás kerületemet teljes területtel érintette, és így 1993. április 1-től az Ózd környéki erdők védelmére alakult erdővagyon-védelmi alakulatban dolgozom. Fotóm az 1993-94 telen tapasztalható erdőpusztítás állapotát ábrázolja. Remélem, hogy fotóm segíti önöket munkájukban, a valóság reális ábrázolásában.

Tisztelettel:

Kisbenedek József

A TERMÉSZET KALENDÁRIUMA

JÚLIUS nyárhó

Július hónapunk neve a nagy római császárra, Julius Caesarra emlékeztet. Hajdan nevezték Szent Jakab havának, vagy nyárhónak.

Július Caesar i.e. 46-ban vezette be a róla elnevezett Julianus naptárt, amelyet kitűnő csillagásza, Szoszigenész készített. Ebben az év terjedelmét 365 napban és 6 órában állapította meg. Ezért három éven át 365 napos évek következtek egymás után, s minden negyedik év 366 napos, úgynevezett szökőév lett. A Julianus naptár azonban valamiképp elmaradt az idő valóságos tartamától, s így 400 évenként három nappal késett a természetes évtől. A XVI. században a felgyülemlett napok száma tízre szaporodott, egyszóval a helyzet kezdett tarthatatlanná válni. Ekkor vezették be a ma is használatos Gergely naptárt.

Az egykori kalendáriumok július hónapról is jegyezték fel érdekes időjárásokat. Így i.e. 626-ban Judeát katasztrofális aszály sújtotta. Konstantinápoly környékén i.sz. 718-ban jégesővel párosult hóvihár tombolt. Németországban 933 júliusában havazott és fagyok voltak, míg ugyanitt 1232 telén olyan hőség tombolt, hogy a korabeli feljegyzések szerint a homokba tett tojások szépen megfőttek.

Számtalan feljegyzést találhatunk hatalmas viharokról. Így 1711-ben Brassó városa menekült meg egy hatalmas vihar segítségével az arra portyázó tatároktól.

Hajdan élt elődeink érdekes megfigyeléseket tettek. A legjobb „meteorológusok” az állatvilágból kerültek ki. Így megfigyelték, hogy amikor a tyúkok a porban hevernek vagy éppen „lubickolnak” – eső lesz. Szentelének a legyek, csipnek a bolhák – eső lesz, tartja a parasztreghula. A csordában élő állatok nyugtalansága, a macskák, kutyák erős vakarózása szintén esőt, pontosabban az időjárásban bekövetkező romlást jelzi.

Az erdő talajszintjén óriási a színes nyári virágok választéka. Nyílni kezd a *csalánlevelű harangvirág*, az *erdei deréce*, az *erdei izsalag* és a *sédkender*. Egy későn virágzó kosborféle, a *széleslevelű nőszőfű* is ekkor bontja zöldes és rózsás virág-lepleit. Július-augusztusban Aggtelek környékén, karsztbokorerdők szegélyén virít egy igen szép, dekoratív növény, a sárga virágú *tornai vértő*. Ez a fokozottan védett növényünk kizárólag a Tornai-karszt néhány pontján fordul elő, ezért is került be a világ veszélyeztetett növényfajait tartalmazó vörös könyvbe.

Megjelennek a lilás virágú *bogáncsok*, virágznak az *aszatok*, a *bojtorjánok*, az

ökörfarkkórók. Parlagon, száraz gyomtársulások dekoratív növénye a *parlagi madármályva* (1. ábra). Elsősorban homokpusztáink júliusi ékessége a *kék szamarckenyer* (2. ábra). A méhészek jó mézelőnek tartják.

Erdei tavak, holtágak, lassú folyású vizek látványos növénye az évelő *tündérfátyol*. Levellei a víz színén úsznak, melyek zöld mezőjében aranyárgán virítanak a sugarasan részarányos virágok. Vizesárkokban, mocsarakban nő a fehér virágú *lándzsás hídör*. Állóvizeinkben, főleg a holtágakban ebben a hónapban virágzik a helyenként mindent elborító *sulyom*.

Júliusban rengeteg rovat figyelhetünk meg a réteken és a legelőkön. Legszembetűnőbbek a nappali színes lepkék, a *kis rókalepkék*, a *bogáncslepkék*, az *Atalanta-lepkék*, a *kardos és fecskesarkú lepkék*. Érdekeség, hogy a legszebb nappali színes lepkéink egy részének a hernyói a csalánon élnek. Ebben az időszakban rajzanak a *hangyalások*. Júliusban hallhatjuk a *kabócákat* is, melyek közül az óriás énekeskabóca elsősorban a Balaton környékén él tömegesen.

A tölgyerdőkben megjelennek a kifejelett *szarvasbogarak* (3. ábra) és a sérült fák kicsorduló nedveit nyalogatják.

Kételtünk közül a *göték* a peterakást követően elhagyják a vizeket, és a szárazföldön, gyökerek között, mohák, kövek alatt húzódnak meg.

Hüllőink egy része, így a *faligyík* tojásrakása is júliusra tehető. Az *erdei sikló* (4. ábra) és a *vízisikló* tojásrakásának is ebben a hónapban lehetünk a tanúi.

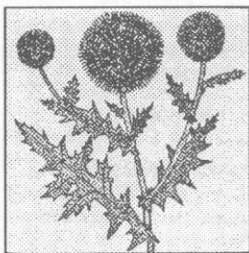
Védés előtt a kígyók szeme elhomályosodik, s az állat rosszul lát. Ilyenkor ha teheti, szinte alig mozog, inkább valamilyen nyirkos helyen pihen. A kígyókkal ellentétben a gyíkok bőre nem egészben, hanem kisebb-nagyobb darabokban válik le.

Igen sok madárfaj júliusban kezd másodszeri költéshez. Ide sorolható nagyon sok nádi énekesünk, mint a *nádirigó*, a *cserregő nádiposzáta*, a *foltos nádiposzáta*. Egyes igen későn fészkelő fajok fiókái, mint a *törpessasé* és a *kígyászölyv*, még júliusban is a fészkekben maradnak. A kígyászölyv egyetlen tojását május elején rakja le, melyet átlagosan 45 napig tartó kotlás követ.

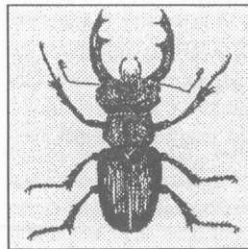
Emlőseink nagy része utódait neveli. A *vidrakölykök* júliusban kezdenek kijárni a vackukból. A *rókák* elhagyják odúikat, de a család még sokáig együtt marad. A *borzok* párzása a hónap második felében kezdődik, mely egybeesik az *őzek* üzeke-dési idejével.

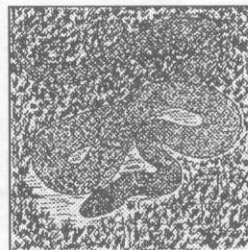
Erdői ciklámen

Szamárbogáncs

Kék szamarckenyer

Erdői sikló

A TERMÉSZET KALENDÁRIUMA

AUGUSZTUS nyárutó

Augusztus hónapunk nevét a hasonló nevű római császárról kapta, aki Julius Caesar örökbe fogadott unokaöccse volt.

Hajdan nevezték Kisasszony havának vagy Nyárutónak.

994 augusztusa olyan meleg volt szinte egész Európában, hogy a folyók csaknem teljesen kiszáradtak. Ugyanez a jelenség megismétlődött 999-ben és 1000-ben is, ráadásul a források is elapadtak. Grigore Ureche krónikájában olvasható, hogy 1585 augusztusában olyan szárazság volt, hogy a források, tavak, folyók vizei elapadtak, a fák levelei leperzselődtek, a csontig lesóványodott jószág pedig éhségtől legyengülve hullott el. Ugyanakkor például Moldova északi tájait 1748. augusztus végén dér lepte be. Érdekeséggé vált jegyezték fel az 1346. augusztus végén lezajlott Crécy-i ütközetről, hogy a ki-tört óriási zivatar hatalmas esőmennyisége miatt úgy átázta a harcosok nyilainak húrjai, hogy a fegyverek használhatatlanná váltak. Ez okozta azután a francia hadak vereségét.

Az augusztusi éjszakák igazi látványossága az égbolton végigpásztázó meteorrajok szép tűzijátéka, amelyeket hétköznapi nyelven hullócsillagoknak neveznek. A legszebb hullócsillagokat augusztus 9-11 között észlelhetjük a Perszeusz csillagkép-ből kiindulva.

Augusztus 15 és szeptember 8 közötti időszak az ún. két-asszony köze (két Mária nap közötti időszak). Nagyon sok helyen ekkor szedik a gyógyfüveket. Kiderült, hogy a gyógynövényekben ebben az időszakban halmozódnak fel a drognek nevezett hatóanyagok, így gyűjtésük ekkor a legajánlatosabb.

A hónap folyamán, különösen kiadós esőzések után tömege-szenzedhetők a különböző, ismert és kevésbé ismert gombák.

Igy az ehető gombák közül gyakran bukkanhatunk különböző galambgombákra, erdei-és erdőszéli csiperkékre, nyári tinórára, fenyő-pereszke-re, mezei szegfűgombára stb.

Az augusztusi erdőkben rengeteg virágzó növény pompázik. Elsősorban Nyugat-Magyarországon találhatóunk már július közepétől egészen szeptember végéig az erdei ciklámen (1. ábra) illatos, lila virágaival. „Ótágú koronáik mint szelídvrös ámpolnák bevilágítják az augusztusi erdők homályát” – írja erről a dekoratív növénykéről Becht.

A hónap folyamán virágzik a vadon csak a Bükk hegységben tenyésző Teleki-virág. Nevét Teleki Sámuel gróftól kapta.

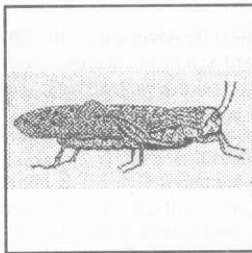
Az őszi füzértekeres még szeptemberben is virágzik. Nevét onnan kapta, hogy egyoldalú virágfüzérei spirálisan csavarodtak. Ez az alig arasznyi

növény a Dunántúl néhány pontján él csupán. Nagyon ritka, védett faj. Parlagokon, legelőkön találkozhatunk a szarmárbogánccsal (2. ábra).

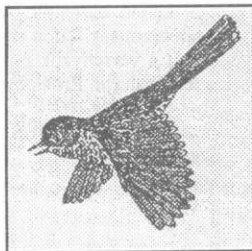
Az augusztusi rétek, legelők legjellemzőbb rovarai az egyenesszárnyúakhoz tartozó sáskák. Mintegy 60 hazai fajuk ismert. A korábban igen kártékony keleti vándorsáska (3. ábra) Magyarországról gyakorlatilag kipszult, ma már védett faj.

A kígyók egy részének utódai is augusztus második felében kelnek ki. A viperák utódai átlátszó, hártás falú burokokban jönnek a világra, amelyből percekben belül kibújnak és megkezdik önálló életüket.

Még javában tart a nyár, de augusztus utolsó hetében a vízi életmódú kockás siklók többsége elhagyja a vizeket és attól távolabb eső, magasabb helyeken a kövek közé vagy földi lyukakba bújnak el és megkezdik téli nyugalmi állapotukat.

Keleti vándorsáska

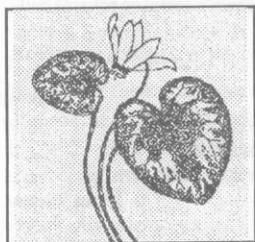

Karvalyposzáta

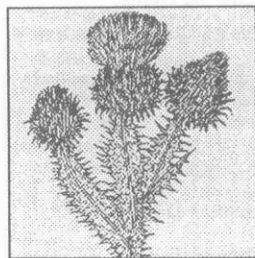
Az őszi madárvonulásra sok jel utal. Augusztus derekán a fehér gólyák is elhagyják fészüket és kisebb-nagyobb csapatokba verődve gyülekeznek a mezőkön. Olykor több százan is összegyűlnek.

Egyes madárfajok már augusztusban elvonulnak. Ide tartozik a karvalyposzáta (4. ábra). Téli szállása Kelet-Afrika. Augusztus végéig a kék vércsék többsége is útra kel.

Szöveg és grafika: **Andrési Pál**

Erdei ciklámen

Keleti vándorsáska

90 évesek köszöntése

Kedves szokása a MTE SZ Aranyokleves Mérnökök Körének, hogy évente ünnepélyesen köszönti 90, 95 éves és 95 év feletti tagjait. Ez évben májusban került erre sor. A megívóban az ünnepelték névsora csupán a 90 évesek között és ott is csak két erdőmérnököt tartalmaz,

Karner Kálmánt és Szűcs Ferencet.

Örömmel készült erre a köszöntésre Nagy Imre, általános tiszteltnék és köszönetetnek örvendett társunk is, de sajnos – még csupán egy hónappal előzőleg – el kellett tőle búcsúnunk.

A szövetség Budapest, Kossuth Lajos téri székházában dr. Strommer Gyula, a kör elnöke mutatta be az ünnepelteteket. A sor végén a 99 éves, legidősebb tagtársunkat. Az ő tiszteltné idén 99 évő gyertya díszítette a szövetség éttermének cukrászata által remekelt hatalmas tortát.

Jérôme René

A tavaszi félév eseményei a középfokú erdészeti oktatási intézményekben – 1995

Mint minden tanévben, középiskoláinkban a második félévben kerülnek sorra a különböző szintű versenyek és természetesen a végzős évfolyamok szakmai végzettségét igazoló képesítővizsgák.

Időrendben első az *Országos Szakmai Tanulmányi Verseny*, melyet az erdésztechnikus-jelöltek számára írnak ki. Januári fordulóját után az FM Tudományszervezési és Oktatási Főosztálya által felkért bírálóbizottság 13 versenyző dolgozatát minősítette úgy, hogy a második fordulóra méltóak. E második forduló ez évben a soproni Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskola rendezte. A versenydolgozatban a jelölteknek ismeretet kellett adniuk arról, hogy milyenek ítélik meg a magyarországi tölgyesek egészségi állapotát és természetesen egy feladatot is meg kellett oldaniuk. A dolgozatok elbírálásakor az öttagú bírálóbizottság külön értékelte, hogy a középiskolai anyagon túl a versenyzők milyen aktuális, napi szinten járatosak a témában (pl. Erdészeti Lapok legfrissebb cikkei).

Végzős sorrend:

1. Lajtos János	Szeged
2. Horváth Szilárd	Sopron
3. Bódi György	Szeged
4. Nagy István	Szeged
5. Nagy Attila	Barcs
6. Kovács István	Mátrafüred
7. Vasaji László	Szeged

A felsorolt tanulók a technikusminősítő vizsga elméleti része alól felmentést kaptak, az első három helyezettet a soproni EFE felvételi vizsga nélkül felveszi.

Április 19-én volt a somogyi erdőgazdaság és a barcsi szakközépiskola rendezésében DRÁVA VÖLGYE KUPA néven került sor az erdésztechnikus-jelöltek gyakorlati versenyére (lásd 244. oldal).

Április 25-én került sor Szegeden hagyományosan a KISS FERENC NAP-ra, melynek keretében 75 diáklóadásra került sor s örvendetes, hogy ebből 16 angol és német székelyben hangzott el.

Május 15-17-e között az Északerdő Rt. és a miskolci szakmunkásképző iskola szervezésében került sor a szakmunkástanulók számára kiírt *Szakma Kiváló Tanulója* versenyre. A versenyzőknek most már 4. évc hagyományosan szóbeli és írásbeli feladatmegoldáson túl fadöntésből, gallyazásból, láncfmélő darabolásból, tisztításjelölésből, motorfűrészszerelésből, nehezített terepen LKT-s közelítésből kellett számot adniuk másukból. Összesen 20 szakmunkástanulónak volt lehetősége Ásotthalomról, Mátrafüredről, Miskolcra és Szőcsénypusztáról versenyezni, illetve bizonyos teljesítményszint elérése alapján a szakmunkás bizonyítványt kiváló minősítéssel megszerezni a tanév vége előtt. Az alábbi 9 tanuló teljesítette ezt a szintet:

1. Tóth Sándor	Ásotthalom
2. Hegedűs János	Ásotthalom
3. Tóth Tibor	Mátrafüred
4. Posta Norbert	Ásotthalom
5. Czikkely Zsolt	Ásotthalom

6. Tóth Bertalan	Miskolc
7. Márton István	Szőcsénypuszta I.
8. Bilig Zsolt	Mátrafüred
9. Rózsa Sándor	Miskolc

Az első három helyezettek a Stihl cég és az Északerdő Rt. adott át motorfűrészeket és munkavédelmi felszereléseket.

Az iskolák közti verseny összesített sorrendje:

1. Ásotthalom
2. Mátrafüred
3. Szőcsénypuszta I.
4. Miskolc
5. Szőcsénypuszta II.

Természetesen tanulóink a szakmához közel álló tantárgyakból és a közismereti tárgyakból is szép eredménnyel versenyeznek.

Június 6-án a Magyar Tudományos Akadémián adták át az OTP Bank Rt. által alapított *Fáy András Alapítvány* díjait a tanév során legkiválóbb teljesítményt nyújtó tehetséges és tovább tanulni szándékozó diákoknak. (Az Alapítvány célja az alapító okirat szerint az országos jelentőségű kulturális és tudományos, egészségügyi, oktatási, gyermek- és ifjúságvédelmi sport, illetve környezetvédelmi támogatások nyújtása. Az Alapítvány 1995-ben az oktatás segítését és a tehetséges diákok továbbtanulásának támogatását tekintette elsődleges feladatának.)

Öröm volt látni, hogy Kosáry Domokostól, az MTA elnökétől több erdészgyejenruhás középiskolás diák vehette át az elismerő oklevelet és az ötven ezer forintos takarékbetét-nyelvet.

Végezetül közlöm az e tanévi záróvizsgákra jelentkezettek létszámát:

Erdésztechnikus minősítő	198 fő
Levelező szakközépiskolai érettségi	58 fő
Erdőművelő-fakitermelő szakmunkás	121 fő
Vadász-vadtenyésztő szakközépiskolai érettségi	96 fő

Eszes Ferenc
erdészeti oktatási szaktanácsadó, Szeged

Idén már másodszor rendezett a SEFAG Rt. a Tokaji Parkerdőben majális. A rendezvény azoknak a kaposváriaknak nyújtott kellemes szórakozást, akik a városi „tömegmajális” helyett a szabadabb, természetközelebbi kikapcsolódást részesítik előnyben.

A program reggel tájfutóversennyel indult, majd hamarosan a horgászverseny résztvevői is megkezdtek a csendes küzdelmet. Az amatőr lövészek kipróbálhatták lövésztudományukat légpuskával és íjjal. Közben az alkalmi bemutatóhelyeken kupa-, karatebemutatót, élvonalbeli íjászok, koronglövő- és tollaslabda-versenyzők bemutatott láthatunk. Volt társastánc- és néptánc-bemutató, valamint a közönség számára nagyszerű csárdásverseny is.

A parkban több helyen volt büfé, és nagy sikere volt a konferencián készített halászlének és a vadpörköltnek is.

Detrich Miklós

Búcsú egy szaklaptól

Az elmúlt év szeptemberétől az erdészeti szegényebb lett egy szaklappal: 1994 augusztusában jelent meg az „Erdőgazdaság és Faipar” utolsó száma.

Ennek a szaklapnak a megszületését a hazai erdőgazdálkodás háború utáni megváltozott helyzete kívánta. 1945 folyamán a nagy erdőbirtokok a magyar állam tulajdonába kerültek, ezeknek egységes szakmai irányítására a 12120/1945. ME sz. rendelet a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MÁLLERD) felállításáról rendelkezett. A MÁLLERD csak 1946-ban, az államosítás befejezése és székházának, az akkor Zsigmond király (majd Kunffy Zsigmond, ma Frankel Lóó) utca 38-40. sz. alatti romos Esplanád szálló helyreállítását után vált működőképessé. Az erdészetnek ekkor semmilyen szaklapja nem volt. Az egységes szakmai irányítás végett szükségessé vált egy olyan üzemi lap indítása, amelyben egy-két aktuális szakkikken kívül az erdőgazdálkodást érintő rendeletek, szervezeti problémák, személyi ügyek közlése történetelt. Ilyen előzmények után indította meg a MÁLLERD 1947-ben üzemi lapját az „Erdőgazdaság”-ot. Eleinte kéthetenként, majd havonként jelent meg.

A lap csaknem fél évszázados életében jól követhető a politikai változások, az erdőgazdasági átszervezések, a „Párt” bonyomlása az erdőgazdálkodásba, majd onnan történő fokozatos kivonulása. A történelmi és szerkesztőváltások a lap szellemében és tartalmában pregnánsan megmutatkoztak. Az ötvenes évek munkás- és munkaverseny-központúságát fokozatosan az egyes erdőgazdaságok gazdálkodásának, szakmai testületek gyűléseinek ismertetése váltotta fel. 1957 júliusától már mint „Erdőgazdaság és Faipar” jelenik meg, témájában is alkalmazkodva a faipar és az erdőgazdaság „vertikális integrációjához”.

A lap szakmai szintjének emelkedése igazában 1970-ben következett be, amidőn a lap szerkesztését *Király Pál* vette át. Az addigi kelet felé történt figyelést fokozatosan a nyugati irányú váltotta fel, ismertetvén az ott rendezett erdészeti kiállításokat, gépi bemutatókat és azok hazai alkalmazhatóságának lehetőségeit. A szakmai cikkek megritkultak, ezeket közgazdaságiak, továbbá az erdő- és fafeldolgozó gazdaságok gazdálkodási problémáinak és gazdálkodásuk eredményeinek bőséges képanyaggal illusztrált ismertetései váltották fel. A lap utolsó oldalán a szakmát érdeklő személyi változások és egyéb események pár soros ismertetése történt.

A lap külső megjelenése az évek folyamán erős változásokon ment át. 1953-ig gyenge újságpapírra nyomtatottan

jelent meg, ettől kezdve kiállítása és a papíros minősége fokozatosan javult, 1963-tól fényképes, 1987 áprilisától már kemény címlappal került kiadásra. Az 1990. év 9. számától egészen új köntöst kapott.

A lap fennállásának 48 éve alatti változások:

I. Laptulajdonosi változások

1947-1949. február (3-4. sz.) „Erdőgazdaság” néven; a „Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek Közlönye”;

1949. márc. (5-6. sz.)-1950. aug. (15-16. sz.): Erdőgazdasági Nemzeti Vállalatok Közlönye”;

1950. szept. 5. (17. sz.) – 1951. jan. 20. (2. sz.): „Erdőközpont Üzemi Lapja”;

1951. febr. 5. (3. sz.) – 1951. okt. 5. (19. sz.): „Állami Erdőgazdaságok Üzemi Lapja”;

1951. okt. 20. (20. sz.) – 1953. márc. 5. (5. sz.): A laptulajdonos nem volt feltüntetve;

1953. márc. 20. (6. sz.) – 1953. júl. 10. (13. sz.): „Állami Gazdaságok és Erdők Minisztériuma és a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének Lapja”;

1953. júl. 25. (14. sz.) – 1954. nov. 10. (21. sz.): „Földművelésügyi Minisztérium és a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének Lapja”;

1954. nov. 25. (22. sz.)-től a laptulajdonos feltüntetése nélkül jelenik meg.

1957. júl. (6. sz.)-től a lap „Erdőgazdaság és Faipar” néven jelent meg.

II. Szerkesztői változások

1947-1949. nov. (21-22. sz.): főszerkesztő: *Osváth István*, szerkesztő: *Ákos László*;

1949. dec. (23-24. sz.) -1950. dec. 20. (24. sz.): Felelős szerkesztő: *Ákos László*

1951. nov. 5. (21. sz.) -1954. dec.20. (24. sz.): Felelős szerkesztő: *Tömpe István*;

1955. jan. 10. (1. sz.) -1955. jún. 10. (11. sz.): Felelős szerkesztő: *Mosonyi István*;

1955. jún. 25. (12. sz.) -1956. okt. 10. (19. sz.): Felelős szerkesztő: *Tömpe István*;

1956. okt. 25-1956. dec. 25. között a forradalom miatt a lap megjelenése szünetelt.

1957. jan. (1. sz.) -1958. dec. (12. sz.): Főszerkesztő: *Balassa Gyula*, szerkesztő: *Ákos László*

1959. jan. (1. sz.) -1964. dec.) 12. sz.): Szerkesztő Bizottság elnöke: *dr. Balassa Gyula*, szerkesztő: *Ákos László*

1965. jan. (1. sz.) – 1970. jún. (6. sz.): Felelős szerkesztő: Ákos László;

1970. júl. (7. sz.) – 1994. júl.-aug. (7-8. sz.): Felelős szerkesztő: Király Pál

III. Szerkesztőségi irodák változásai

1947–1951. jan. 20. (2. sz.): Kunffy Zsigmond u. 38-40.
1951. febr. 5. (3. sz.) – 1956. okt. 10. (19. sz.) Vécsey u. 4.

1957. jan. (1. sz.) – 1957. aug. (8. sz.): Beloiannisz u. 8.
1957. szept. (9. sz.) – 1960. ápr. (4. sz.): Báthori u. 10.
1960. máj. (5. sz.) – 1994. júl.-aug. (7-8. sz.): Kossuth Lajos tér 9-11.

IV. Példányszámok változásai

A példányszámokat csak 1952-1961. évek között tüntették fel.

1952-1957. máj. (mint „Erdőgazdaság”) 1500-3000 példányszám között, példányonként változóan;

1957. jún. (6. sz.)-tól mint „Erdőgazdaság és Faipar” 3500-6000 példányszám

1961. febr. (2. sz.)-tól kezdve a példányszámot nem tüntették fel.

V. A lap árváltozásai

1947-1956. okt. 10. (19. sz.) Előfizetés évi 30 Ft, fél évre 15 Ft.

1953. nov. 10. (21. sz.) – 1956. okt. 10. (19. sz.) példányonként: 1,50 Ft

1957. jan. (1. sz.) – 1967. dec. (12. sz.): példányonként: 2 Ft

1968. jan. (1. sz.) – 1979. jan. (1. sz.): példányonként: 4 Ft

1979. febr. (2. sz.) – 1982. dec. (12. sz.): példányonként: 7 Ft

1983. jan. (1. sz.) – 1984. dec. (12. sz.): példányonként: 9 Ft

1985. jan. (1. sz.) – 1990. márc. (3. sz.) példányonként: 12 Ft

1990. ápr. (4. sz.) – 1991. jún. (6. sz.) példányonként: 20 Ft

1991. júl. (7. sz.) – 1991. dec. (12. sz.) példányonként: 25 Ft

1992. jan. (1. sz.) – 1993. máj. (5. sz.): példányonként: 29 Ft

1993. jún. (6. sz.) – 1993. dec. (12. sz.) példányonként: 35 Ft

1994. jan. (1. sz.) – 1994. júl.-aug. (7-8. sz.) példányonként: 40 Ft

Az ERFA megszűnését és annak tulajdonképpeni okát vélhetőleg az egyes példányok sajnálatosan magas ára miatt az olvasók számának csökkenésével lehet magyarázni. Kár, hogy a szerkesztő ezt az olvasókkal annak idején nem közölte.

A lap megszűnését sajnálattal kellett tudomásul venni, mert az ERFA „Az ERDŐ”-vel, illetve az „Erdészeti Lapok”-kal együtt teljesen ki tudta elégíteni a szakmai érdeklődést és az igényt.

Dr. Kollwenz Ödön

Könyvismertetés

Jelentős és széles körű erdészeti és MAVAD támogatás szép példájaként jelent meg **István Bán: Mathematical Exploration of the Environment. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1995.**

A szerző eddigi könyveihez, amelyek az erdei ökoszisztémák biomatematikai, biofizikai és fotogrammetriai vizsgálatával foglalkoztak, szervesen illeszkedik a környezet matematikai felderítését tárgyaló legújabb műve. A könyv első része a környezet fogalmát, matematikai szerkezetét, tulajdonságait mutatja be, amelyek alapján a bonyolult hatásmechanizmusú, sok változás rendszerek optimalizálásának új matematikai módszerét (PMSB) ismerteti. A továbbiakban szinte rendszertervi részletettséggel olvashatjuk a számítástechnikai megvalósítás módját. A könyv második fele gyakorlati alkalmazásokat mutat be, amelyek közül számos

az erdőgazdálkodás részére is jelentős, mint például a humán módszerrel technikailag azonos bármiféle betegség (pl. fenyő-, tölgypusztulás) legjobb terápiájának meghatározása, a legjobb technológia meghatározása, természeti erőforrás felderítése, természeti állapot felderítés, trágyázási szaktanacsadás, fafajmegválasztás, erdőérték minősítés, fatömegbecslés, és ezekkel analóg bonyolult erdőrendezési gyakorlati feladatok megoldása.

A könyv régi idők erdészeti feladatainak matematikai megoldási hagyományaihoz méltóan, az 1996-ban Magyarországon megrendezésre kerülő nagyszabású nemzetközi matematikai találkozón ismét példát ad az erdészeti matematikai modellezésre.

A könyvet a felsorolt, s a hozzájuk hasonló erdészeti feladatokkal foglalkozó kollégáknak ajánlom.

Bán

Könyvismertetés

D. Kopp – W. Schwanecke:

Az ökológiai irányultságú erdőgazdálkodás termőhelyi, természeti táji alapjai

A hajdani NDK két kiváló tudósa, *Dietrich Kopp* és *Walter Schwanecke* (az eberswaldei, illetve weimari erdőrendezőiségi kirendeltség termőhelyi részlegének vezetői) által készített könyv kiváló összefoglalója annak a termőhelyi, ökológiai irányultságú erdőgazdálkodásnak, amire hazánknak is szüksége van. A könyv igen nagy érdeme, hogy elméleti ismeretek túlzott halmozása nélkül kiváló összefoglalást tudott adni ennek a tudományterületnek erdészeti lehetőségeiről. Alkalmam volt már hasonló munkákat tanulmányozni, ezért merem leírni, hogy szemléletében, tárgyalási módjában, gyakorlatias alapállásban iránymutató művet vehettem kézbe.

A kötet első része a termőhelyi alapozást adja, a termőhely osztályozásának, térképezésének módszereit mutatja be. Komplex szemlélettel íródott rész ez, benne nemcsak a termőhelynek, az ökoszisztéma életelen háttérének bemutatása kap helyet, de ezzel szoros egységben a vegetációval is foglalkozik. Kellően érzékelteti, hogy a termőhely és a kapcsolódó növényzet egymástól szétválaszthatatlan egység. Aki ezen a területen eredményt kíván elérni, annak mindkét területen otthon kell lennie.

Újszerű a könyvnek a termőhelyi mozaikok tárgyalását tartalmazó fejezete. Eddig is tudtuk, hogy a termőhelyi tényezők kis területen belül is változnak, ebből tarka mozaikosság alakul ki, mindezt a gyakorlati erdőgazdálkodás területén érzékeljük, csak éppen igazodni nehéz hozzá, hiszen a mai nagyüzemi körülmények az elaprózott területkezelést aligha engedik meg. Ezért a termőhelymozaikok rendszerezése olyan feladat, amellyel nálunk is – elsősorban alföldi körülmények között – foglalkozni kell.

Ugyancsak értékes új szempont a sérült területek termőhelyi értékelésével kapcsolatos ismeretkör. A bányahányók, deponált földtömegek, nem egyszer szeméttelpek jelentik azt a problémakört, amelynek erdészeti feldolgozásáért még tennünk kell, ehhez kapunk ötleteket a könyvből. A leírtakat betetőzik a termőhelyi alapok erdőművelési hasznosításáról írottak. Ez megint időszerű és a szembenálló nézetek letisztulását segíthetik elő, ha megkíséréljük az itt mondottakat hazai körülményekre is kidolgozni.

Összegezve: korszerű szemlélettel megírt, sok gyakorlati tapasztalatra épített termőhely-ismerettani könyvet vehetünk kézbe a címben megjelölt kötettel, ajánljuk mindazok kezébe, akik e téren elmélyültebb ismeretekhez kívánnak jutni.

Dr. Szodfridt István

Erdészeti kutatások

Az 1988. és 1990-1991. évi dupla számok (80-81. és 82-83.), valamint két év teljes kimaradása után most újra megjelentek az Erdészeti Tudományos Intézet közleményei, az **Erdészeti Kutatások** Vol. 84.

Tartalom

Führer E.: Csapadékmérések bükkös, kocsánytalan tölgyes és lucfenyves ökoszisztémában

Sütker J.: Lucos állománnyal borított vízgyűjtő vízminőségének vizsgálata a Mátrában

Kalmár J., Szendreiné Koren E.: A farkasgyepűi ökológiai bázisterület agrogeológiai jellemzése

Führer, H.W.: Egy középhegységi bükkös erdei vízgyűjtő légköri terhelése, talajállapota és a lefolyás minősége Hesenben

Somogyi Z.: Faállományok gyérülése a fatermesi osztály függvényesítése

Halupa L., Somogyi Z., Szabados I., Veperdi G.: Erdészeti vizsgálatok a Bős-grabcikóvi erdőmű hatásterületén kialakított megfigyelőrendszerben – I. 1986-1992.

Bressem, U.: A természetes bükkújulat megteremtésének és megtartásának tényezői

Janssen, A.: Erdészeti génforrások fenntartása és rezisztenciának anemesítése a szilek példáján

Csóka Gy.: Adatok a tölgyeken élő gubacsdarazsak magyarországi elterjedésére és tápnövény-választására vonatkozóan

Koltay A.: A környezeti tényezők hatása a feketefenyő hajtáspusztulás kialakulásában

Leskó K., Szentkirályi F., Kádár F.: Gyapjaslepke populációk fluktuációs mintázatai 1963-1993 közötti időszakban Magyarországon

Szántó M.: A gyűrűs tuskógomba hazai előfordulása és gazdanövénye

Illyés B., Nieszlein, E.: Az állami erdőgazdálkodás szervezetének fejlesztési irányai

Marosi Gy.: Az erdei feltáróutak környezeti hatásvizsgálata

A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája 1965–1990

Szerkesztette: Bartha Dénes – Oroszi Sándor
(Erdészettörténeti Közlemények XVIII.)

Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztály, Budapest–Sopron, 1995. 440 oldal.

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztálya kiadásában, az Ember az Erdőért Alapítvány, a Vadgazdálkodási Alap és a Ligniwood Kft. támogatásával az Erdészettörténeti Közlemények XVIII. számaként megjelent „A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája 1965–1990” című szakmai könyvűjdontság.

Az első erdészeti szakbibliográfia 1936-ban „A magyar erdészeti irodalom könyvészete 1934-ig” címmel, 616 oldal terjedelemben, Gerlai Arnold Gusztáv, a második 1966-ban, „A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája 1945–1964” címmel, 159 oldal terjedelemben, Kolossváry Szabolcsné összeállításában jelent meg. A jelenlegi – a harmadik – 440 oldal terjedelmű kiadványt szakmánk köztitiszteletben álló, jeles képviselői – Bartha Dénes és Oroszi Sándor – szerkesztették.

A szakirodalmat rendszeresen olvasók, szakírók, oktatók és kutatók igaz örömeire szolgál az 1964-től 1990-ig terjedő időszak (Borsos Zoltán szavaival „A megpróbáltatás kora”) erdészeti irodalmának feldolgozása és közkinccsé tétele. A nélkülözhetetlen kézikönyvi, segédlet a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtárának adatbázisára épült.

A bibliográfia – a IUFRO osztályozása szerinti csoportosításban – 1796 szerző 8947 publikációját tartalmazza. A legtöbb publikáció, 2833 (az összesnek 31,7%-a) az erdészeti politika témaköréből való, a legkevesebb, 75 publikáció (az összesnek 0,8%-a) az erdészeti kereskedelemmel (fapiacismerettel) kapcsolatos. Az erdőművelést 1315 (az összesnek 14,7%-a), a fakitermelést 1117 (az összesnek 12,4%-a) reprezentálja. A legtöbbet publikáló szerző Király Pál, publikációinak száma megközelíti a 400-at.

A bibliográfia használatához fontos és megszívlelendő útmutató szolgál. Újdontság a kiadványban, hogy – függetlenül – közli az akadémiai doktori, kandidátusi és az egyetemi doktori értekezéseket.

Illesse elismerés a bibliográfia profi szerkesztőit, nem kevésbé népes közreműködőit! Bizom abban, hogy a tiszteletreméltó vállalkozás termékét a szakközönség mihamar „elfogyasztja”, kézbe veszi és haszonnal forgatja, továbbá abban, hogy megvalósul az előszóban megfogalmazott azon gondolat, hogy „A most összeállított bibliográfia reményeink szerint ösztönzést ad mind az 1934-től 1944-ig terjedő időszak erdészeti irodalmának feldolgozására, mind pedig a folytatásra.” Úgy legyen!

Dr. Csötönyi József

Lepkehernyők

(könyv tervezet)

A gyakorló erdész, a kiránduló, a bóklászó diák is nap mint nap találkozik lepkehernyőkkel. Van ki pusztán érdeklődéshől, van – pl. az erdész, a kertész – aki munkájához kapcsolódva akarja tudni, hogy pontosan mi is az az állat, amit maga előtt lát. Amíg a kifejlett lepkék vonatkozásában nálunk is beszerezhetőek használható terepi határozók, addig a lepkehernyőkről semmiféle hazai irodalom nem áll rendelkezésre. A közelmúltban megjelent „Erdei károsítók” c. könyv is csak 20-nál kevesebb lepkehernyőt mutat be (ez természetes is, hiszen ez a munka az erdei károsítók, kárképek sokkal szélesebb körét ismerteti). Ezek is csak a leginkább közismert, mondhatni „klasszikus” fajok. Rajtuk kívül azonban igen sok más, általunk kevésbé ismert faj is lehet tömeges, ezáltal erdészeti vonatkozásban is jelentős. Mindenképpen hiányzik tehát egy olyan terepi határozóként is használható könyv, mely a gyakoribb lepkehernyők azonosításhoz is felhasználható színes képét, illetve a velük kapcsolatos fontosabb ismereteket is tartalmazza. Különösen sokakban és gyakran merült fel ez a hiány az elmúlt néhány évben amikor is a szokásosnál jóval nagyobb tömegben és fajszámban találkozhattunk erdeinkben lepkehernyőkkel.

E hiány pótlását célozná meg az ERTI Erdővédelmi Osztálya gondozásában készülő „Lepkehernyők” című könyv.

Tervezett tartalom

Bevezető szöveges rész:

1. Lepkék életmenete általában, a hernyók ökológiai jelentősége
2. A lepkehernyők morfológiája
3. Lepkehernyők védekezési stratégiái
4. Tápnövény spektrum, kölcsönhatások a tápnövényvel
5. Klimatikus tényezők hatása a hernyók fejlődésére, kártételére
6. Természetes ellenségek, betegségek
7. Lepkehernyők gazdasági jelentősége
8. Környezetkímélő védekezés lepkehernyők ellen

Fényképes rész:

Színes fénykép kb. 100 lepkefaj hernyójáról. Ezek túlnyomó többsége erdei fákon él, erdészeti jelentőséggel bíró faj. Ezeken felül szerepel néhány közismertebb kerti növényeken, gyümölcsfákon, mezei növényeken is előforduló egyéb faj is. Mindegyiknél fajnál ismertetésre kerül az éltető mód, a tápnövények, illetve a hernyó főbb azonosító jegyei

szöveges formában is (kifejlett méret, fejtök rajzolata stb.). A könyv egyrészt terepi határozónak készül, ezen túl azonban összegzi a lepkéhernyők biológiájával kapcsolatos korszerű ismereteket is. Mindezek alapján egyaránt ajánlható erdészeknek (különösen növényvédelmi szakmérnököknek és szaktechnikusoknak), kertészeknek, de érdeklődő természetjáróknak, valamint középiskolai diákoknak és egyetemi hallgatóknak is. Terveink szerint a határokon túl élő érdeklődő kollégáknak, illetve erdőmérnök hallgatóknak (elsősorban Erdélybe) is juttatnánk belőle.

A terepi használhatóság érdekében a könyv kis méretben (124x185 mm) és kemény kötésben készülne.

A könyv megvalósítása a szokványos kiadói úton nem képzelhető el. Ennek oka, hogy az igen speciális szakterületből fakadóan csak alacsony példányszámban (kb. 2000) lehet gondolkodni. A sok színes fényképet tartalmazó – tehát relatíve drága – könyv pedig a hagyományos kiadói és terjesztői keretek között csak 10 000 példány körül válik nyereségessé. Egyetlen járható útnak tehát az tűnik, hogy a potenciális felhasználókat (ezek elsősorban az erdőgazdaságok) támogatóként megnyerjük. A kiadást anyagilag is támogatók természetesen a támogatás mértékével arányos számú tiszteletpéldányt kapnak. Ezen túl emblémájuk megjelenjen a könyvben is, mely reklámlehetőséget is jelent.

1995. júniusi árajánlat szerint a könyv példányonkénti ára (2000 példányban) 1000-1200 Ft körül tervezhető (ÁFA-val).

A tervezett könyv fényképanyaga 100%-ban rendelkezésre áll, a szöveges rész pedig 2-3 hónap alatt elkészülhet. Ez azt jelenti, hogy megfelelő támogatottság esetén a könyv 1996. I. negyedévében az érdeklődők kezébe kerülhetne.

Szalai József: A faanyag és faalapú anyagok mizotróp rugalmasságú és szilárdságtana (A mechanikai tulajdonságok anizotrópiája) Sopron, 1995. A szerző kiadása.

A könyv egyrészt a fával foglalkozó szakemberek (faipari mérnökök, faipari üzemmérnökök, faépféttessel és -épféttessel foglalkozó mérnökök, technikusok) érdeklődésére tarthat számot, másrészt a faipari mérnök-képzés tankönyveként használható. Bemutatja a természetes faanyag biológiai növekedése során kialakult és a faalapú anyagok (rétegelt lemezek, forgácslap, farostlemez stb.) mesterségesen kialakított belső szerkezeti felépítését és annak anizotrópiával való kapcsolatát. A kristályok szerkezeti felépítésének analógiájára egységes szemléletet ad az anizotrópia értelmezésére és jellemzésére. A mechanikai viselkedés két alapvető jellemzője a rugalmasság és a szilárdság. Az ezekkel kapcsolatos legújabb elméleti és kísérleti eredmények képezik a könyv tárgyát. Összefoglalja és értékeli a korábbi tudományos eredményeket, kiegészítve azokat a legújabb kísérleti tapasztalatokkal. Tartalmazza néhány fontos fafaj és faalapú anyag konkrét anyagjellemzőit. A faszervezetek méretezésével foglalkozó szakemberek számára bemutatja és elemzi az anizotróp anyagokra alkalmazható tönkremeneteli elméleteket. Útmutatást ad az ezen a szakterületen szükséges további kutatások irányvonalára.

Terjedelme: 399 oldal, 183 ábrával

Megrendelhető: dr. Szalai József, egyetemi docens

Erdészeti és Faipari Egyetem, Műszaki Mechanika Tanszék 9400 Sopron, Bajcsy Zs. u. 4.

Ára: 1350 Ft + 12% ÁFA = 1512 Ft.

A szállítás utánvétellel, a postaköltség felszámításával történik.

Dr. Molnár Sándor

Vadászok „családi albuma”

Kora hajnali ébrenlét pillanatában született, majd a Vadász Könyvklub keretén belüli beszélgetés közben éreléledtött a gondolat: albumot szerkeszteni a vadászok nagy családjá részére. *Tálosi István szerkesztője* a gondolat, *Garami János* a közreműködő, *Ferenczy Ferenc, Zsirai László, dr. Nagy Domonkos Imre* és *dr. Csőre Pál* a szellemi támogató.

Egyelőre ötven vadász emlékeiből jelent meg csinos kis könyvecske formájában nagyrészt önként jelentkezőktől rövid önéletrajzból és néhány oldalas irodalmi szemléből álló összefoglalás. Érdekes kis „ki – kicsoda” vadászok részére. Vagy legalábbis ennek indul, mert a szerző az *Előszóban* a próbálkozás folytatását reméli.

A „családi album” jellegét az adja, hogy benne meztelen popóját mutató csecsemőtől rég elhunyt ősig – észrevehető válogatás nélkül, vagy éppen ennek révén – szerepelnek „vadászaink”. Nagyrészt ettől a válogatástól függ majd a folytatás iránt megnyílvánuló igény...

Kiadja a *Terra Print* Kiadó, Vegyesipari és Kereskedelmi Kft., 1025 Budapest, Cimbalom u. 6/B. Ára: 750 Ft.

Jérôme René

Régió-tanácskozást tartottak a Pilismaróti Erdészetenél a pilisi helyi csoport meghívására, a *Pest-Komárom-Esztergom-Fejér megyék és Budapest Régió* helyi csoportjainak elnökei, illetve titkárai részvételével.

A megbeszélésen *Zambó Péter* főmérnök, a helyi csoport elnöke és *Mizik András*

erdészvezető, a helyi csoport titkára köszöntötte a résztvevőket, és tájékoztatást adott egyesületi, illetve gazdálkodási munkájukról. Jó hír, hogy az egyesületi élet aktív, összejöveteleket és szakmai tanulmányutakat is szerveznek, és hogy az egyesületi tagok számában nem történt visszaesés a tagdíjak emelkedése ellenére sem, viszont az Erdészeti Lapokat már nem mindenki tudja előfizetni, ezért egy-egy lapot ketten-hárman is olvasnak.

Alapvető nehézségként említették meg a *parkerdőgazdálkodás költségeinek* növekedését, kigazdálkodását, hiszen a kapott állami támogatás ma már nem fedezi ezeket a költségeket, és komoly szakmai gondokat okoz a „*moratóriummal*” érintett mintegy 2500 ha erdőterületen a szükséges ápolóvágások elmaradása is, amely itt az erdők egészségi állapotát is veszélyezteti, és egyes állományok felnyurgulása jelentős szél- vagy zúzmaratórési károkat is előidézhet.

Dr. Czerny Károly, az elnökség régióképviseelője a régióban működő helyi csoportok együttműködésének erősítését hangsúlyozta, és tájékoztatást adott az elnökségben folyó munkáról, a régiók szerepének jövőbeni alakulásáról, az államerdészeti, a magánerdészeti és a környezetvédelmi irányultság erősödéséről.

A jelenlévők mindjárt határozta is a régióknak biztosított kijelölés alapján a két erdész tagtárs kitüntetett oklevélre való felterjesztéséről.

Fritsch Ottó az erdészet és a környezetvédelem közös területein a feladatok pontosításának szükségességét emelte ki.

Dr. Váradi Géza az erdővagyon védelmét és az állami tulajdonban maradás fontosságát hangsúlyozta.

Dr. Balázs István az OEE és az FM élőbb és hatékonyabb munkakapcsolatát szorgalmazta.

Pintér István tájékoztatást adott a készülő vadászati törvény sarokponti kérdéseiről, amelyekben még szakmai egyeztetések folynak.

A résztvevők a megbeszélés és a kellemes vendéglátás után szakmai, terepi programon vettek részt, ahol megismerhették az erdészeti sikeres munkájának örömeit és a felvázolt gondokat is.

Dr. Czerny Károly

□

A Gépesítési Szakosztály Budapesten a Mezőgépjelző Ipari Részvénytársaságnál (MEFI Rt.-nél) tartott ülést. Itt *dr. Fekete Gyula*, a MEFI Rt. elnök-igazgatója tájékoztatást adott a részvénytársaság gépfejlesztési és gyártási tevékenységéről, majd *dr. Végh György* műszaki igazgatóhelyettes, a MEFI Rt. erdészeti gépfejlesztéseiről és gyártásáról számolt be. A részvénytársaság vállalkozni tud egyedi igények szerinti gépfejlesztésekre és gyártásra.

Az eddigiek során:

– a Kisalföldi Erdészeti Rt. megbízásából sorközművelő tárcsa (ETB-1.),

– a Zalai Erdészeti Rt. megbízásából 1 m munkaszélességű szárzúzó (ERZ-1) tervei és a prototípus gépek készültek el, valamint folyamatban van

– a Zalai Erdészeti Rt. megbízásából csemetealávágó (ALV-1) és mélylazító (ETL-3),

– a Mecseki Erdészeti Rt. megbízásából 8 t teherbírású kihordó (RSZ-8) gyártása.

Ezek a gépek az OEE ez évi vándorgyűlésén, a Mecseki Erdészeti Rt. területén – a tervek szerint – bemutatásra kerültek.

Tárgyalások folynak további gépek, berendezések (erdőtűzek elleni védelem technikai eszközei, vágástakarító, erőgép a NEFAG Rt. tuskófűrőjéhez) fejlesztéséről, illetve gyártásáról is.

A MEFI Rt. és az erdőgazdasági gyakorlat közt kialakuló együttműködés alapja lehet az elmúlt években szinte teljesen leépült erdészeti gépgyártás ismételt működésbe hozásának.

A tájékoztató után a résztvevők (kb. 20 fő) megtekintették a MEFI Rt. gyártórészlegét és telephelyét.

Egyebek közt *Káldi József* szakosztályelnök tájékoztatást adott az OEE vándorgyűléshez kötődő gépbemutatókkal kapcsolatos tervekről, illetve az előkészületekről, *dr. Horváth Béla* szakosztálytitkár pedig:

– a korábban elhatározott hazai gyártású erdészeti gépek katalógusának összeállításával kapcsolatos helyzetről, illetve

– az 1995. aug. 23-26-a között Sopronban rendezendő WOOD-TECH erdészeti gépkiallítás és vásár, valamint tudományos ülés előkészületeiről, kérve a résztvevőket kiállításra, illetve a gépfejlesztésekkel és gépüzemeltetéssel kapcsolatos új eredményeik tudományos ülésen való előadására.

Dr. Horváth Béla

□

Az OEE debreceni helyi csoportja és Erdészettörténeti Szakosztálya 1995. május 25-én Püspökládayban közös rendezvényt tartott.

A rendezvényre az ERTI Székkísérleti Telepének területén, szabadtéri előadások tartására berendezett előadóhelyen, ragyogó időben, madárdalokban környezetben került sor.

Dr. Szemerédi Miklós A debreceni erdők múltjából címmel tartott előadást. *Dr. Tóth Béla* „Dr. Magyar Pál, a magyarországi erdészeti ökológia megalapítója és művelője” című előadásában emlékezett meg dr. Magyar Pál születésének 100. évfordulójáról.

Csiha Imre: A szikkísérleti telep több mint 70 éves múltjáról, az itt folyó kutatómunkáról, és az előtűk álló feladatokról számolt be.

Az előadások után a résztvevők megtekintették a telep kísérleti területeit.

Dr. Csötönyi József javasolta, hogy Türi Elemér, a kísérleti állománss korábbi vezetőjének emlékét emléktábla állításával őrizzék meg.

Béni Kornél

Az OEE veszprémi FM csoportja tanulmányúton vett részt májusban a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén.

A program Fehértó községben kezdődött az árpádkori templom megtekintésével, majd az Észak-Hanság jellegzetességeivel ismertették meg minket *dr. Kárpáti László* igazgató, és munkatársa, *Fülöp Tibor*. A színes szakmai program ebéd után a Dél-Hanságban folytatódott. *Nagy László* lelkes kaulozásával látogattuk meg a Király tavat, az Esterházy madárvártát és az Öntésmajori Múzeumot. Kényelmes szállásunk Sarród Rév-Kócsagvároton a Nemzeti Park gyönyörű új épületében volt.

Másnap a viharos szél miatt a tervezett csónakkirándulás ugyan elmaradt, de helyette is gazdag programot állítottak össze vendéglátóink. A Fertő nyugati partjáról kelet felé haladva vettük sorra a látnivalókat, majd a Nyéki szállás élőhely rekonstrukció és a Nemzeti Park majorsága, a régi magyar állatfajták bemutatása következett, ismét az igazgató úr szíves kaulozásával.

Ebéd után *Reischl Gábor* vezetésével a Nemzeti Park osztrák oldalán tettünk körutat.

A tanulmányút legfőbb tanulsága, a Fertő-Hanság Nemzeti Park legalább egy hétre való érdekes látnivalót kínál, érdemes rá időt szánni.

Csoportunk ezúton is köszönetet mond *dr. Kárpáti Lászlónak* és csapatának a gazdag programért, a zökkenőmentes lebonyolításért és a szíves vendéglátásért.

Tasnády Péter

Az OE Baranya megyei csoportjánál Szabados János portfolió igazgató tartott előadást.

Az előadás nem várt aktualitását az adta, hogy éppen ezen a napon, az előadással egy időben folyt a parlamenti végaszavazás a privatizációs törvényről. A délelőtti frakcióálláspontok az előadó előtt már ismertek voltak. Ennek ismeretében tájékoztatta a jelenlevőket.

Az erdőgazdálkodásra, ezen belül is az állami erdőgazdálkodásra az utóbbi években azok a törvények gyakorolták a legnagyobb hatást, amelyek szándékuk szerint nem az er-

dőkkel akartak foglalkozni, de az árnyékban lévő erdőt mégis jelentősen érintették, sok esetben hátrányosan. Emlékezzünk csak a kárpótlási vagy akár a számviteli törvényre. Az új törvény szerint az állami erdők, amelyek nincsenek kijelölve kárpótlásra, állami tulajdonban maradnak és kezeljük a pénzügyminiszter.

A hallottakból kiderült, hogy bár az állami erdők kikerültek a további privatizációs körből, ez jó hír, de helyük és kezelésük módja továbbra sem rendeződött megnyugtató módon. Az erdőgazdasági rt.-k elvesztik kezelői státusukat, és csak a józan belátásban bízhatnak, és remélhetik, hogy a jövőbeni döntések előkészítésébe az eddignél jobban bevonják a szakma képviselőit is. A felügyelősegeket és a műszaki szolgálatot érintő takarékosági intézkedések tovább növelik a meglévő feszültséget, csökkentik a terepen tölthető időt.

Első alkalommal tartottuk rendezvényünket a Baranya megyei MTESZ új székházában, amely méltó otthona lesz a megye egyesületeinek. Számítógépes információs rendszert működtetnek, az egyesületi összejövetelekre egy 40 fős munkaterem és egy 100-120 főt befogadó reprezentatív előadó áll rendelkezésre a szükséges adminisztratív irodai helyiségek mellett.

Szónyi János

Az OEE Tájékoztató és Környezetgazdálkodási Szakosztálya Balatonfüreden kihelyezett szakosztályi ülést tartott a Balatoni Intéző Bizottság vezetőinek és a Zöldövezet-tervező Iroda munkatársainak közreműködésével.

Tájékoztatót adtak:

– *dr. Héder Sándor* (BIB) ny. főmérnök a Balaton környék tájfejlesztési tapasztalatairól,

– *Csima György* (BIB) főutkár a BIB helyzetéről, funkciója fontosságáról, újracsatolásáról,

– *Halász Tibor* irodavezető a Zöldövezet-tervező Iroda szerepéről, 40 éves működésének értékálló eredményeiről.

Az ülésen kialakult véleménycsere során értékes és hasznos – állásfoglalásban is rögzítendő – tények, illetve megállapítások hangzottak el. Ezekből kiemelhető a térségben is megvalósult tervek, kialakult módszerek kisugárzó, „műhelyteremtő” hatása. A „jubileumi” – de a tapasztalatok rögzítését szolgáló jubileumi ülést nem helyettesítő – alkalommal mind a Zöldövezet-tervező Iroda, mind a BIB munkatársai a vázolt nehézségek ellenére született kimagasló eredményekről, mintaértékű zöldfelületi kivitelezésekről adtak számot. Együttműködésük összehangoltsága hozzájárulhatott a kritikus helyzetek átveszteléséhez.

A tájékoztató folyamán jelezték, hogy napjainkban ismét érezhető – a tevékenységükkel összefüggő – kritikus helyzet, amelyben eluralkodott az értékvesztés, a szabályatlanság és a párhuzamos irányítás egyensúlyt veszélyeztető hatása. A bizonytalanság ellenére elkötelezett hívei a térség szakmai alapokon nyugvó komplex hasznosításának. Érdekeltek az értékelvű szövetségesek keresésében, terveik el-

fogadtatásában. E „műhely” munkatársai méltán visszatekinthetnek a múltra, mert a rajzokon megjelenített terveken túl hagytak megtekinthető eredményt a tájban is. Tanulásként összegezhető, hogy a megszállottak küzdelmével, a gondolatok közös kiérlelésével, a „rangidősek” tapasztalatának tiszteletével végzett munka nem lehet eredménytelen. A kialakult munkamódszer létrejöttében jelentős szerepet jutott *dr. Héder Sándornak*, aki az iroda két évtizedes irányítása mellett, szinte a kezdettől, jelenleg is figyeli az itt folyó tevékenységet. Hozzájárult ahhoz, hogy a tájfejlesztés terén a példászerűen megvalósult fásítások, parkosítások mellett szellemi bázis jött létre, ahol a táj használati értékét gazdasági, társadalmi és tradicionális értékeik viszonylataiban is elemzik és figyelemmel kísérik.

A téma kapcsán kialakult véleménycserében részt vettek: *dr. Madas Katalin*, *dr. Szendreiné Koren Eszter*, *dr. Király Pál*, *Tarjáni Antal*, az iroda munkatársai és *dr. S. Nagy László*. A szakosztály munkatervének ismertetése után *dr. S. Nagy L.* szakosztályvezető megköszönte a házigazdák szíves közreműködését, a használható informálódás lehetőségét, amelyet eredményesnek és mértékadónak minősített. A továbblépéshez szükségesnek ítélte a szakmai igényesség megújítását, az eredmények tárgyiszertékelését, a tapasztalatokból a tradicionális értékek hasznosíthatóvá formálását, amelyből meríthet a következő generáció.

Dr. S. Nagy László

Tanulmányút

Az OEE FM csoportjából mintegy harmincan egésznapos tanulmányúton vettünk részt a gemenci Duna-ártéren.

A Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt. részéről *Ódor József* gazdasági vezérigazgató-helyettes, *Dudás Pál*, a panduri erdészet vezetője, a helyi csoport titkára, valamint *Sztárcevitj Ervin* pörbölyi erdészetvezető fogadta, majd kalauzolta a nap folyamán csoportunkat.

Megtekintettük a Szekszárd melletti kirándulóközpontban a Trófea Múzeumot, majd kisvasúttal bejártuk a Duna mellett húzódó Gemenci Tájvédelmi Körzet vadban gazdag területeit. A Pörbölyi Fűrészüzem tanulmányozásával fejeződött be a szakmai program. Itt *Pettko-Szandtner Aladár*, vezérigazgató is köszöntötte a program résztvevőit.

A feledhetetlen láttnivalók, élmények mellett megismerkedhettünk *Kovács József* erdőfelügyelő Duna-deltai előadásában a Duna szabályozásából, a víz lefolyásának gyorsulásából adódó „bevágódási” problémával. A változatlan vízhozam mellett is méterekkel süllyedt a folyam vízszintje. Ez pedig az említett ártér élővilágára, mindenekelőtt a vegetációra rendkívül hátrányosan hat, új feltételeket teremt.

Beszámoltól hallgathattunk meg a nagyvad-gazdálkodással kapcsolatos problémákról is. A növényevő nagyvad apasztása ellenére még mindig óriási gond a vadkárosítás. A tulajdonváltásokat követően a tényleges kár jelentős részét meg kell téríteni a mezőgazdasági vállalkozóknak (tavaly

50 millió Ft-ot fizettek ki e célra). Hogy a közel 40 000 ha állami erdő életében milyen mértékű az évenkénti, illetve évtizedekre kiható vadkár, arról becsült értéket sem hallottunk.

A Gemenci Rt. közreműködő kollégáinak tanulmányutunk gondos előkészítéséért, lebonyolításáért, vendéglátásukért úton is köszönetet mondunk az FM Csoport nevében.

Virágh János

HÓDI ISTVÁN

Duna-ártér

*Békák zenekara megszólal bajnalba,
Oly egyszerre kezdik, mint egy rezgésbanda.
Elfújnak egy verset, honnan tudják vége,
Egyszerre borul csend a tónak vizére.
Karmester sem tudja pontosabban dolgát,
Oly egyszerre kezdik és hagyják a nótát.
Ha így énekelnek szárazon a sásba
Egy hét múlva biztos a víz áradása.
Zenekaruk engem soba be nem csapott
Öreg halász süle is rájuk hallgatott.*

*A tószéli füzes, mint egy abrosz széle,
Alácsüng, lehajol a víznek tükrére.
Holdvilágos éjjel megnézik magukat
Felfedezik benne hajlott derekukat.
Törzseiket gomba és rovar támadja,
Lassan közeledik számadásuk napja.
Lakóhelyet adnak nyusztoknak, seregélynek,
Törzsükben estéknént rovarok zenélek.
Zöld kalapos ember megméri törzsüket,
Komoran és csendben várják végzetüket.*

A balassagyarmati helyi csoport rendezvényét *Szabó Ferenc*, a helyi csoport elnöke nyitotta meg és vezette le. *Haraszti Gyula* házigazda, a romhányi erdészet vezetője ismertette az általa vezetett egységet. Történelmi áttekintéssel kezdte: a föld tulajdonjoga nagyrészt az Esztergomi Érsekiségé, valamint a Prónay és Laszkáry családé volt. Egyszerűsített erdőgazdálkodásuk a birtok közvetlen érdekeit szolgálta, elterjedt volt a sarjerdő üzemmód (cserkéregtermelés) és az erdei legeltetés. A jelenlegi faállományok területének 20%-a egy évszázada még mg.-i művelés alatt állt. Az erdők államosítását követte a rontott állományok átalakítására irányuló program, majd a hatvanas években az akácosok erdeifenyő célállományú szerkezetváltása.

Ezután az elnök a szót az előadónak adta át:

Koltai András ERTI tud. munkatárs: A fenyőpusztulás okairól, az állományok védelméről, rontott fenyvesekről tartott diavetítéssel egybekötött igen közérthető, élvezetes előadást. Általánosságban közölte, hogy a tölgykárosodás alapvető okozója az időjárás, hiszen közel 14 éve nincs elegendő csapadék a fás növények vízháztartásához. Kezdődött a KTT-nél, majd a KST-nél és követték a fenyők. A pusztulás periodikus (30-40 év), pl. 1947-ben 10 eha LF pusztult el, FF-ből a 60-as években volt nagy pusztulás. A háború előtt 3%-os volt a fenyők aránya, utána indult növekedésnek elsősorban telepítéssel (cél támogatást kaptak rá!), igen gyenge termőhelyen (ahol már más nem élt meg!). Térfoglalásuk napjainkra mintegy 240 eha-ra tehető.

Az elnök – megköszönve az előadást – tovább adta a szót *Szabó Sándornak*, aki beszámolt a múlt év szeptemberében Ausztriában tett tanulmányútról. Felső-Ausztriában (Salzburg tartomány) jártak, ahol az állami erdő aránya 15%, és a magas hegységi régióban található.

Korbonski Kazimierz, aki szintén részt vett a tanulmányúton, az elhangzottakat az alábbiakkal egészítette ki: a csemetermelés szövetségben történik (térsegenként egy valaki termel csemetét). Közlelés: gépi vontatás vagy kézi közlelés, kötélpálya alkalmazása csak 11%-ban jellemző, mert drága. A grófi birtokon magas szintű kutatás és kísérletezés folyik. Az állami erdőben fajárandósági és legeltetési szolgálat van. A közjóléti erdő a magánerdőben van (a túristaház is a tulajdonosé, akinek jelentős mellékléteket jelent az idegenforgalom). Feltártság: magánerdő 45 fm/ha, állami 26 fm/ha, időjárásbiztos erdei út.

Az elnök – megköszönve a beszámolót – visszaadta a szót *Haraszti Gyulának*, aki az OEE elnökségben vállalt feladatköréből adódóan a vadászati politika alakulásáról tartott beszámolót a Vadgazdálkodási Szakosztály ülésén való részvétele után.

Rövid történelmi vázlatot adott az utóbbi fél évtized politikai változásaival összefüggő, az ágazat szabályozását érinteni szándékozó csatározásokról.

A közelmúlt történései közül kiemelte a földtulajdonhoz kötött vadászati joggyakorlat mellett kialakított örvendentes hatpárti konszenzust, ami már méltó alapelvként szolgálhat a készülő új vadászati törvényhez.

Ámde, csupán akkor érvényesülhet e jog a gyakorlatban, ha a vadászati tevékenységet a vadgazdálkodástól elhatárolva, a vadászterületek minimális nagyságát a földtörvény birtokkorlátaihoz közelítjük. A szakhatóságok feladata legyen a vadgazdálkodási körzetek kialakítása.

Ellenőrzési és irányítási jogkörök a vadlétszám alsó és felső ökológiai tőrészhatárán túlmenően érvényesüljön, nem érintve a gazdálkodás piaci elemeit.

A természetben élő vad tulajdonlását illetően a „res nullius” kategória mellett foglalt állást, ez esetben sem látva veszélyben a természetvédelmi és szakmai törvények érvényre jutását.

Szükségesnek tartotta a vadászati jogot kiterjeszteni a földdel kezelőként, használóként gazdálkodó személyekre is, hiszen amíg a vad és élőhely elválaszthatatlan egységet képez, addig a vadgazdálkodás is része kell, hogy legyen az élőhely-gazdálkodásnak. Fontosnak érezte az erdő-, a természetvédelmi és a vadászati törvények megszületésének egyidejűségét.

Végül felhívta a figyelmet a sajtó e témával foglalkozó írásaira, kiemelve az Erdészeti Lapok áprilisi számát.

Az elnök megköszönte a beszámolót, hozzászólásra kapacitálta a jelenlévőket, de űk a sok kapott információ nyomása alatt hallgatóságba mélyedtek.

Ezt követően – visszakanyarodva a fenyőpusztulással kapcsolatos témakörhöz – a „lőckerítés”-szerűen szakadó eső ellenére a társaság 80%-a útnak indult a bemutatóhely felé. Erdészember nem riad vissza az esőtől, annál is inkább, mivel örült, hogy a tavaszi erdősfítéseket az égiek pártfogásukba vették.

Általános volt a vélemény, hogy az ilyen jellegű rendezvények előrevivők a szakma, de leginkább az erdő szeretete irányába.

Zorvan Györgyné

A pilisi helyi csoport 1995. május 30-án már a jubileumi, tizedik alkalommal rendezte meg jelölőversenyét.

A Szada és Vresegyház térségében zajló szakmai vetélkedőn kilenc erdészettünk mellett részt vett a Szegedi Erdészeti Szakközépiskola tanárainak négyfős csapata is.

A kerületvezető erdészeknek egy-egy 15, illetve 30 éves erdei fenyves- és egy 35 éves kocsányostölgyes-állományban kifizűzött parcellákban kellett a kivágandó fákat sorszámmuk alapján meghatározni, az erdőművelési műszaki vezetőknek pedig azt megfogalmazni, hogy milyen szakmai elveket kellene követni a egyes állományok nevelővágása során.

Miközben a versenytalpok számítógépes feldolgozása folyt, az egyes parcellákban sor került a résztvevők teljesítményének kiértékelésére, a verseny tapasztalatainak összegzésére.

A kedvező időjárás, egy hangulatos Domony-völgyi halastó menti környezet, a gödöllői erdészet zökkenőmentes rendezése és kedves vendéglátása az eredményhirdetés után is együtt tartotta az erdész kollégákat, és emlékeztetett emlénné avatta a napot nemcsak a győztesek, hanem valamennyi résztvevő számára.

A verseny eredménye:

- csapatban: 1. Budapesti Erdészet
- 2. Valkói Erdészet
- 3. Budakeszi Erdészet

- egyéni: 1. Szántai Péter, Ráckeve
 2. Puss László, Budapest
 3. Góg Géza, Budakeszi
 4. Kutasi László, Valkó
 5. Bényi Tibor, Valkó
 6. Bogyai Zsolt, Budakeszi

Szommer József
 igazgatóvezető

A **keszthelyi helyi csoport** 40 tagja tanulmányúton vett részt a Mátra-Nyugatbükki Erdő és Fafeldolgozó Rt., valamint az Aggteleki Nemzeti Park területén.

A budapesti csúcsforgalom és az elterelések miatt kis késéssel érkezünk meg Szilvásváradra, ahol *Varga Béla*, az erdőgazdaság volt erdőművelési, illetve termelési osztályvezetője, *Garamszegi István*, az egri helyi csoport titkára, valamint *Grédics Szilárd*, a termelési osztály munkatársa várt ránk. A szállás elfoglalása után az ózdi erdészet területére mentünk, ahol *Kliegl Béla* erdészetvezető, *Csepányi Péter* műszaki vezető, *Bíró Sándor* kerületvezető, *Pallagi László* termelési osztályvezető kollégák csatlakoztak még hozzánk. Itt különböző helyszíneken természetes és mesterséges felújításokat tekintettünk meg. Megismerhettük az erdészetnél alkalmazott módszereket, a problémák leküzdésére irányuló erőfeszítéseiket, elismerésre méltó sikereiket. Szemléletformáló erejű volt érvelésük az egyes megoldások mellett. Megdöbbentő volt viszont Ózd város haldoklásának, a hihetetlen mértékű, erdőre, épületre egyaránt kiterjedő pusztításnak a látványa. E körülmények tükrében eredményeiket még inkább nagyra értékeltük.

A második nap reggelén Gömörözöllőn, a borsodi hegyek e csodálatos gyöngyszemén Tompa Mihály emlékházát és a falumúzeumot tekintettük meg. Utána az Aggteleki Nemzeti Park területén *Varga Zsolt* erdészeti és vadászati felügyelő kíséretében felszíni bejáráson vettünk részt. Tanulságos volt a Nemzeti Park erdőgazdálkodással kapcsolatos irányelveinek meghallgatása, és a végrehajtással kapcsolatos természetvédelmi tapasztalatok megismerése. Természetesen a cseppkőbarlangot is megnéztük, kb. másfél órással a közléstől vettünk részt.

Délután Szilvásváradon az Orbán-házban tett látogatásunk után a szilvásváradai erdészet vezetőjének, *Németh Károlynak* és *Szabó Lajos* műszaki vezetőnek kíséretében a Szalajka-völgyben tettünk egy sétát, majd Zilahy Aladár lelkes és szakszerű kalauzolása mellett az Erdészeti Múzeum értékeivel ismerkedtünk meg. Este *Schmotzer András* vezérigazgató is megtisztelte jelenlétével vacsoránkat, ami nem kis részben neki köszönhetően igen vidámra, jó hangulaturra sikerült.

Végzetül megtekintettük a Kiskörei Vízlépcsőt és Tározót, ahol *Tiszai József*, a vízügy munkatársa mondta el a víztározóval és a Tisza szabályozásával kapcsolatos tudnivalókat.

Ezúton is köszönetet mondunk vendéglátóinknak azért, hogy számunkra ezt a szakmailag oly sikeres tanulmányutat megszervezték. Valamennyi résztvevő számára hasznos és kellemes élmény volt.

Horváth Iván

Az **Erdőfeltárási Szakosztály** kihelyezett ülést és szakmai tanulmányutat tartott a Mátrában. Áttekintették a részvénytársaság erdőfeltárási helyzetét és feladatait. A hátalévő, mintegy 40 km út megépítésével a feltárási gyakorlatilag befejeződik az rt. területén, és kb. 20 fm/ha útsűrűség valósul meg. Óriási feladatot jelent viszont a meglévő utak fenntartása és a burkolt utak arányának növelése. Mindezekről *Wagner Tibor* főmérnök számolt be.

A résztvevők megtekintették a háború előtt épült Téryfűt felújítását, továbbá egy Fallóskút közelében épülő kiszállító út építését.

Az rt. hosszú évek óta egyszerűsített formában házilag készíti az útépitéseket terveit, és az országban egyedülállóan megtartotta építészeti vezetői és kivitelezési munkákra.

A soproni egyetem munkatársai, *dr. Kosztka Miklós* egyetemi docens, *dr. Péterfalvi József* adjunktus és *Horváth Adrienn* végzős hallgató előadásában a jelenlevők új módszerrel, a térinformatikára alapozott feltárástervezéssel ismerkedhettek meg.

A két nap folyamán meglátogatták a recski kőbánya emlékhelyét, a parásdászárú üveggyárat és a fallóskúti Máriakápolnát is.

A szakmai program fő témája az erdőfeltárási támogatása és az ezzel kapcsolatos pályázati feltételek egyeztetése volt.

A tanulmányút előkészítésében és megszervezésében *Zsilvölgyi Lászlóné* tervező mérnök, *Fónagypál Géza* építési üzemvezető, *Jung László* erdészetvezető és *Jurecska Endre* erdészetvezető vállalt országrészt.

A szakosztályülést megtisztelte jelenlétével *Schmotzer András* vezérigazgató, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, aki a részvénytársaság munkájáról, terveiről tartott ismertetőt.

Wagner Tibor

Az **Erdők a Közjóért Szakosztály** kihelyezett ülését Nagykanizsán tartotta.

A szakosztályülés témája: Az erdők jóléti szerepének érvényesülése-érvényesítése a változó körülmények között, illetve a környezet- és természetvédelmi nagylétesítmények szerepe, hatása, hatékonysága.

A szakosztályülés helyei:

- Nagykanizsa Szabadidő Központ
- Bánokszentgyörgy – Szuloki sétaterdő
- Galambok – Sugoti autópihenő
- Obornaki exóta erdőtelepítési üzemi kísérlet
- Kisbatalon I–II. ütem

Helyreigazító

Tisztelt Szerkesztőbizottság!

A folyóirat 1995. júniusi számában megjelent Büttner Gyulát, elhunyt kollégánkat búcsúztató írásom.

Neveket azonban hibásan nyomtatták ki.

Tekintettel arra, hogy a Cserjési név valóban létezik, élő személyek vezetékneve, hálás lennék, ha megjelenne a helyreigazítás.

Erdész üdvözzettel:

Cserjés Antal

Dr. Csötönyi József a MOSZ erdészeti választmányának titkára, és nem a MOSZ elnöke. Lásd. EL. 1995. áprilisi szám, 109. oldal.

Az Erdészeti Lapok 1995. évi júniusi lapszámának 195. oldalán az 1995. április 20-i kibővített elnökségi ülésről készült jegyzőkönyv ismertetésénél (Határozatok 1. pontja) *egyetlen betű elírásából adódóan Szőnyi János kérése sajnálatos módon helytelenül értelmezhető.*

A szöveg helyesen:

„1. Szőnyi János kérésére hosszas vita után az Elnökség eltekint a Baranya megyei HCS kitüntetési javaslatának **késésétől** (mint vándorgyűlési rendező)”.

Tehát Szőnyi János kérése az volt, hogy a késéstől tekintsen el az Elnökség, és vegye figyelembe a Baranyai HCS kitüntetési javaslatát is, amely Turós László Bedődjra való felterjesztését tartalmazta. A Közgyűlésen elhangzottaknak megfelelően dr. Papp Tivadart a Szerkesztőbizottság javasolta kitüntetésre.

Az Elnökség döntése volt, hogy az első öt javasolt név közé Turós László kerüljön dr. Papp Tivadar helyére, valamint az is, hogy az öt név alattiak ABC sorrendben kerüljenek fel a szavazólapra.

Az elírásért ezúton kérek elnézést Szőnyi Jánostól és valamennyi tagtársunktól.

Dr. Szikra Dezső
rovatvezető

Cikkeink a szerzők személyes véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség véleményével.

A felkérés nélkül beküldött kéziratokat és fotókat a szerkesztőség lehetőség szerint gondozza és közli.

Kérjük a szerzőket, hogy pontos lakcímüket és a személyi számukat is megadni szíveskedjenek.

A remek program, a tapasztalatszerzés, a viták és vélemények ütköztetése aktívvá, eredményessé tették a szakosztályülést.

Meghívottként részt vett a programon, illetve részprogramon:

– *Feiszt Ottó*, a Zalaerdő Rt. vezérigazgatója;

– *Iff. dr. Pál Miklós*, a Zalagerszegi Erdőfelügyelőség igazgatója;

– *Ferenczy András* erdőfelügyelő;

– *Bodor György*, a Zalaerdő Rt. erdőgazdálkodási osztály vezetője;

– *Egyed Gyula*, a Zalaerdő Rt. Nagykanizsai Erdészete igazgatója;

– *Laki István*, a NYD. VIZIG Kisbalaton Üzememlék-ség vezetőhelyettese;

– *Németh József*, a NYD. VIZIG erdésze.

Baranyi Katalin

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **BALÁZS MIKLÓS-NÉ** erdőmérnök elhunyt. Ráckevén kísértük végső nyughelyére.

Balázs Miklós

Fájdalommal tudatjuk, hogy tisztelt és szeretett kollégánk, volt erdészeti igazgatónk, vezérigazgatónk, **MÁTÉ KÁROLY** erdőmérnök életének 63. évében váratlanul elhunyt.

Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. dolgozó

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy férjem, édesapánk, nagyapánk, **BÁNDLI LAJOS** 78 éves korában elhunyt. Drága emléke szívünkben él!

E havi számunk szerzői

Andrési Pál	Szakiskola	Ásotthalom
Balázs István	FM	Budapest
Bartha Pál	FM	Budapest
Burget Lajos	Nyírerdő Rt.	Nyíregyháza
Bánó László	erdőmérnök	Visegrad
Detrich Miklós	SEFAG Rt.	Kaposvár
Eszes Ferenc	szaktanácsadó	Szeged
Jérôme René	erdőmérnök	Budapest
Kollwenz Ödön	erdőmérnök	Pécs
Kézdy Pál	erdőmérnök	Budapest
Madas András	erdőmérnök	Budapest
Mannhardt András	pszichológus	Budapest
Pápai Gábor	OEE	Budapest
Szodfridt István	EFE	Sopron
Telegdy Pál	ERDŐSZÓV	Monor
Tóth Aladár	erdőmérnök	Pécs
Tibay György	erdőmérnök	Gödöllő

A lapban aláírás nélkül megjelenő fotókat Pápai Gábor készítette.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB FAKERESKEDELMI CÉGE,
AZ

Kereskedelmi-Marketing vezetőt keres,
aki részletmunkára és koncepció kialakításra egyaránt képes
és átfogó szakmai ismeretével, szervezőképességgel párosuló
kreativitásával szívesen kapcsolódna
egy ambíciózus csapat munkájába.

Igényes, határozott, eredményesen kommunikáló munkatárs
jelentkezését várjuk, akinek előrelépési lehetőséget is biztosítunk.

Feladatai:

a vállalatcsoport általa összeállított piac- és termékelemzésekre alapított
kereskedelmi koordinációja, a hazai és külföldi kapcsolatok ápolása,
továbbépítése, marketingstratégia kialakítása, megvalósítása.

Feltételeink:

felsőfokú végzettség, vezetői-, kereskedelmi-marketing gyakorlat,
angol és/vagy német nyelv tárgyalóképes ismerete.
Faipari/fakereskedelmi ismeret, 45 év alatti életkor előnyt jelent.

Jelentkezés:

Fényképes önéletrajzát az alábbi címre kérjük:
ERDÉRT RT. 1871 Budapest, Pf.: 30.

További információt ad
Pohlne Herpay Zsuzsanna humánpolitikai igazgatóhelyettes.
Telefon: 1122-892.